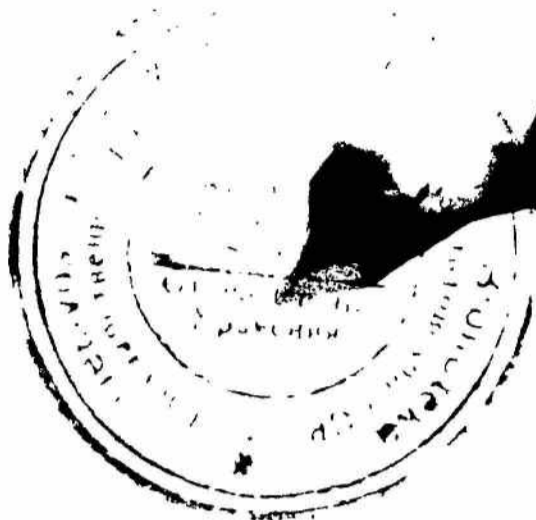

KARLIS

25

1939

Nr. 25 (1045)
1939.VI.22. Kaina 30 ct

**Lietuvos kariuomenės
savaitinis laikraštis**

Kaunas, Miškų g-vė 18, „KARYS“
Telef. per Kar. Št. 56

Leidžia

Kar. Št. Spaudos Ir Šviet. Skyr.

Redaktorius

kpt. S. Urbanavičius

Honorarų gauti ir visais kitais reikais redakcija ir administracija priima ketvirtadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Išimtis — atvykusiems iš provincijos

Prenumerata puskarininkiams, kareiviams ir mokslieviams metams — 5 lt., 6 mėn. — 3 lt., 3 mėn. — 2 lt. Visiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt. Užsienyje, be Latvijos ir Estijos, dvigubai

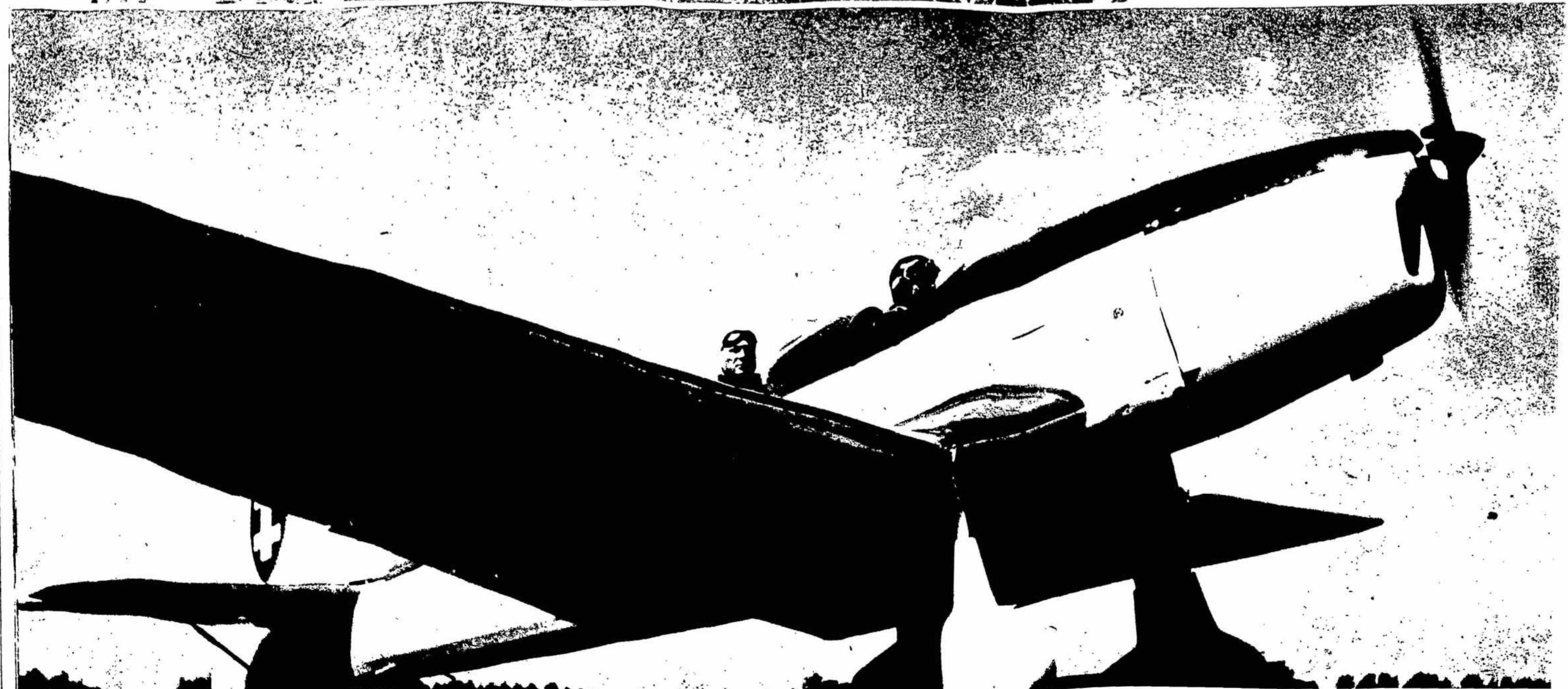
Spaudžia „Spindulio“ B-vės sp. Kaune

Viršelyje I psl. — *Jul. Miežlaiškio* ir *Iz. Girčio nuotraukos* iš ginklų įteikimo švenčių dvidešimtmečio proga įvairiose rinktinėse; 4 psl. — Kauno rinktinės šauliai prie Įgulos bažnyčios, rinktinėi švenčiant savo dvidešimtmetį, *Iz. Girčio nuotrauka*

Vyriškos mūsų šaulių gretos
šauliai dviratininkai

Šaulių Sąjungos lėktuvas
Jul. Miežlaiškio nuotrauka

SVEIKI, LIETUVOS ŠAULIAI

Sveiki, Lietuvos šauliai, sulaukę savo gyvavimo pirmojo dvidešimtmečio ir savo didžiosios sukakties iškilmių. Dešimtys tūkstančių jūsų, kaip sakalų, sukskrenda į Kauną, kad čia parodytumėte savo jėgas, drausmę ir išgyvento laikotarpio laimėjimus. Jūsų nuveikti darbai kiekvieno lietuvio širdyje kelia džiaugsmą ir pasididžiavimą, jūsų žygiuojančios gretos yra mūsų tautos patriotizmo, organizuotumo ir ryžtumo simbolis. *Lietuvis šaulys šiandien yra kiekvieno mūsų tautiečio idealas. Jūs esate kariuomenės*

ištikimiausi talkininkai, kariai ir šauliai yra ginklo ir darbo draugai. Kai viršum Tėvynės dangaus pasirodo juodi debesys, mūsų tautos akys ir širdys krypsta ne į kur kitur, o tik į Lietuvos karius ir šaulius. Tauta reiškia ir jums ir mums vieno dą nedalomą pasitikėjimą, pagarbą ir vispusišką paramą, kad bendromis sujungtomis jėgomis įveiktume pavojus ir apgintume mūsų valstybės laisvę ir garbę, nes juk ir karių ir šaulių pagrindinis uždavinys yra vienas — ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Jūs gimėte Lietuvos nepriklausomybės kovų sūkyryje, jūsų pirmasis krikštas buvo kraujo krikštas kautynių laukuose. Tėvynės pakelės, laukai, miškai ir sodybos šiandien nužymėtos kukliais pilkais cemento kryžiais, kurie liūdija apie didžias

mūsų karių ir šaulių aukas, sudėtas ant valstybės laisvės aukuro. Jūsų ir mūsų kraujo ir gyvybės aukos įžiebė naują laisvo lietuvio kovos dvasią, kuri šiandien yra išbujojusi, ji gyva kiekviename krašto kampelyje, žuvusiųjų idealais gyvena visa Lietuva ir jais kvėpuoja Lietuvos žemė. Ir jums ir mums kautynių laukuose žuvusiųjų karių ir šaulių idėjos yra mūsų visų darbų rodiklis, kuriuo eidami savo darbu, drausme ir ryžtumu kuriame ir stipriname savo gražiąją Tėvynę Lietuvą.

Per 20 metų jūs išaugote ir sustiprėjote. Jūs gyvenote tais pačiais džiaugsmiais, vargais ir rūpesčiais, kuriais taip pat vienodai sielojosi mūsų valstybė, kariuomenė ir tauta. Ne kartą sunkiomis valandomis jūsų tartas galingas žodis ir parodytas žūtbūtinis pasiryžimas visoje tautoje sukeldavo gaivališką jėgą ir at-

stumdavo jaunai valstybei kilusius pavojus. Jūsų rinktinėmis, kuopomis ir būriais išraizgytas mūsų visas kraštas, šaulio dvasia ir šaulinė idėja šiandien gyvena beveik kiekvienoje kaimo sodyboje ir miesto pastogėje. Į savo eiles jūs subūrėte gražiausią ir patriotiškiausią mūsų tautos dalį, kuri nieko nesigaili, kad tik Lietuva būtų laisva, gyva, kultūringa, ekonomiškai pajėgi, kupina didvyriškos karinės dvasios. Jūs savo darbu, sugebėjimais ir jėgomis kuriate naują Lietuvą.

Lietuvos šauliai savo darbais nusipelnė visų gražų

pripažinimą ir aukštą įvertinimą. Pirmasis Garbės Šaulys ir Respublikos Prezidentas Antanas Smetona šauliams suteikė mūsų tautos rinktinių sūnų ir dukrų vardą. Vyriausybė ir kariuomenės vadovybė Šaulių Sąjungą stato pavyzdžiu kitoms mūsų organizacijoms. Visuomenė savo kukliomis sutaupomis ginkluoja šaulius, džiaugiasi jų ritmingomis eilėmis ir pati jas gausiai papildo. Šaulių darbų įvertinimas ir jiems reiškiamas aukšta pagarba neturi oficialaus pobūdžio, bet visa tai eina iš širdies gelmių. Argi kas iš visuomenės tarpo begali susilaukti gražesnės atestacijos ir rimtesnio savo darbų įvertinimo, kaip to naturaliai susilaukia Lietuvos šauliai?

Šaulių darbai ir keliai mums visiems yra gerai žinomi. Tai Lietuvos laisvės išsau-

gojimo ir apgynimo keliai. Šitas kelias yra garbingiausias ir tikriausias. Juo šaulių gretose žygiuoja įvairaus amžiaus, visokio įsitikinimo ir visokios socialinės padėties lietuviai, kurie tik nori Lietuvai amžinos gyvybės, jos gėrio ir grožio. Ir šauliai tais garbės keliais žygiuos visados.

Lietuvos šauliams tenka pirmaeilis vaidmuo mūsų tautos karinimo, kultūrinimo, fizinio lavinimo ir kitose darbų srityse. Tai milžiniški darbų dirvonai, kurie dar laukia pajėgių rankų ir sumanaus proto. Jūs, šauliai, esate to darbo pionieriai, jį mokate našiai dirbti, tad sėkmės jums! Šaulių Sąjungoje gražiausiai susiderina tautos kardas ir kultūra, nes čia seniai suprasta gili tiesa, jog šie abu ginklai yra lygūs ir jie vienas kitą papildo. „Ne vien tik kardu ginsi Tėvynę“

Šaulių Sąjungos įkūrėjas Vl. Pūtvis-Putvinskis

Šaulių Sąjungos Vadas plk. Saladzius

— jau pačioje šaulių veiklos užuomazgoje yra nurodęs Vladas Putvinskis-Pūtvis. Kardas yra garbingesnis ir svaresnis, kai jis patenka į kultūringesnio žmogaus rankas, todėl šauliai savo veikloje ir moka rasti pridėramas vietas tiek kardui tiek ir kultūrai.

Kaip mūsų kariuomenės artimiausieji ir ištikimiausieji talkininkai, šauliai yra didelis valstybės gynimo veiksnys. Tai mūsų pagelbinė kariuomenė. Kariuomenė ir Šaulių Sąjunga dažnai pasikeičia savo narių sąstatu: atsargos kariai ateina į šaulių būrius, o kariuomenėje netarnavusieji jaunesnieji šauliai — į karių eiles. Šitas pasikeitimas karius ir šaulius ne tik suartina, bet ir vienus ir kitus sujungia į bendrą Lietuvos nepriklausomybės gynimo pajėgą, į vieną Lietuvos ginklo šeimą. Todėl kariai ir šauliai yra ta pati šeima, kuriai statomi Lietuvos gyvybės išsaugojimo uždaviniai.

Kai Lietuvos šaulių daliniai visais Tėvynės takais, vieškeliais ir plentais patrauks į Kauną švęsti savo didžiosios sukakties, tada jūs tapsite mūsų tautos ir užsienio draugų svarbiausiu dėmesio centru. Iš šaulių krūtinių išsivers škam-biosios dainos, o šaulių Sąjungos dvidešimtmečio sukakties paradas atvaizduos jūsų jėgas ir drausmės vaisius. Visi

Šaulių Sąjungos Taryba: (pirmoje eilėje) iš kairės į dešinę — inž. A. Graurogkas, plk. Saladzius, prof. Tonkūnas, inž. J. Stanišauskas; antroje eilėje — Plk. J. Šarauskas, E. Simonaitis, ats. plk. ltn. Gužas, adv. R. Skipitis ir šaulių Sąjungos štabo viršininkas gen. št. plk. ltn. Žukas (grupėje trūksta J. Skaisgirio)

Moterų šaulių vadė S. Marcinkevičienė

tautiečiai atsidėję laukia šito milžiniškojo šaulių viešojo pasirodymo, jo ypačiai laukiame ir juo gėrėsimės mes, kariai.

Mes visu lietuvišku nuoširdumu sveikiname Lietuvos šaulius Šaulių Sąjungos dvidešimtmečio sukakties ir didžiojo sąskrydžio proga. Mes linkime šauliams artimiausiu laiku įgyvendinti savo didžiuosius idealus, kurie yra visos lietuvių tautos idealais.

Sveiki, Lietuvos šauliai!

Šaulių Sąjungos dvidešimtmečio veikla

Lietuvos Šaulių Sąjungos 20 metų veiklos sukaktis yra reikšmingas įvykis tiek patiems šauliams, tiek ir visam mūsų kraštui. Atsiminkime tik, kad Šaulių Sąjunga yra pirmoji organizacija, kuri įsikūrė atgavus krašto nepriklausomybę. Ji kūrėsi sunkiomis sąlygomis ir mūsų jaunai valstybei kritingais laikais. Jos išgyventas amžius yra ne kiek trumpesnis už pačios mūsų nepriklausomos valstybės amžių, todėl Šaulių S-ga yra viena seniausių mūsų organizacijų. Kaip kariniai visuomeninė organizacija, ji nesivaiko jokių srovių ir tą ją įgalina suburti nemažą skaičių lietuvių be politinių, socialinių ar tikybinių skirtumų, kad jie visi šaulių daliniuose ruošūsi tik vienam, pačiam atsakingam ir svarbiajam darbui — ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Nors bendrais bruožais pabandytume padaryti Šaulių Sąjungos pirmojo dvidešimtmečio darbų apžvalgą, kuri, žinoma, toli gražu bus nepilna, nes Lietuvos šaulių visiems darbams ir išgyvenimams apžvelgti reikia jau išsamios istorijos. Kaip jau žinoma, Šaulių Sąjunga savo darbus skirsto į penkias pagrindines sritis: karinė veikla, tautos kultūros ugdymas, fizinis lavinimas, ugniagesyba ir moterų šaulių veikimas.

Karinė veikla yra bene pagrindinis visos sąjungos darbas. Mat, Šaulių Sąjungoje karinį apmokymą išsina kariuomenėje netarnavęs jaunimas ir čia savo žinias nuolatos pakartoja atsargos kariai. Į šaulių būrį įstojęs 16 metų amžiaus jaunuolis ligi pašaukimo į kariuomenę, t. y. per penkerius metus gauna tiek karo mokslo žinių ir išmoksta rikiuotės, dalyvauja šaudyboje, lauko pratimuose ir kituose veiksmuose, kad patekęs kariuomenėn jis jau nesijaučia analfabetu, bet jis jaučiasi tokiu piliečiu, kuriam karinis mokymas yra pažįstamas, suprantamas ir mėgiamas. Šaulių eilėse prieššaukiamojo amžiaus jaunimas pripranta prie karinės drausmės ir tvarkingumo, jis čia persiima karine dvasia ir šauline idėja, o tai, suprantama, jį daro ir naudingesniu kariu. Bet Šaulių Sąjunga nesitenkina tik pradiniu kariniu mokymu. Jį savo narių teorines žinias nuolatos papildo praktiniu patyrimu. Tuo tikslu kariuomenėje netarnavusiems šauliams ruošiami įvairūs specialūs kursai ir praktinės karinės stovyklos. Ligi šio laiko kursai rengiami būrių vadams ir jų padėjėjams, taip pat ir prieššaukiamojo amžiaus šauliams. Kursuose, be kita ko, atliekami kontroliniai šaudymai, mokomos ardyti minos, vykdomos šaudymo varžybos, ruošiami degazacijos instruktoriai ir t. t. Šaulių būriai, atlikdami karinius lauko pratimus, dalyvaudami kariuomenės manevruose ir šaudymo varžybose išmoksta taikliai vartoti ginklą ir gerai susipažįsta su vietovėmis bei apylinkių geografine ir strategine padėtimi, kas visados jiems lengvina orientavimąsi. Vietovių pažinimas šauliams yra ypač svarbus reikalas. Prie šaulių karinio darbo tenka priskirti ir tą karinę propagandą, kurią jie plačiai varo mūsų visuomenėje. Karinės propagandos išdava yra ne tik nuolatos didėjantis šaulių skaičius, bet ir visuomenės įtraukimas į rimtą kariuomenės ir šaulių ginklavimo akciją, kurios rezultatai yra jau nemenki ir bent šiuo metu verti pasigėrėjimo. Matydama didelius šaulių darbus krašto gynimo srityje, visuomenė juos nuolatos remia ir įvairiomis progomis reiškia savo pagarbą ir pasitikėjimą.

Tautos kultūros ugdymas yra antroji svarbi šau-

lių Sąjungos veiklos sritis, tačiau ji yra artimai susijusi su sąjungos kariniu darbu. Kultūros darbas šaulių daliniuose varomas ta mintimi, kad ginklas kultūringesnio žmogaus rankose yra svaresnis. Todėl Šaulių Sąjungoje pavyzdinčiai suderinamas kardas ir kultūra, čia jie vienas kitą papildo, nes juk kardas ir kultūra yra lygus ginklai. Tautos kultūros ugdymo darbe Šaulių Sąjunga vartoja įvairias priemones. Čia jai tarnauja daina, vaidyba, muzika, bibliotekos, rašytas ir gyvas žodis, šaulių namai ir t. t. Šiomis visomis priemonėmis Šaulių Sąjunga tautos kultūros ugdymo darbą pradėjo dirbti pačioje savo užuomazgoje. Prie šaulių rinktinių ir būrių visą laiką steigiami ir stiprinami šaulių chorai, organizuojami vaidybos teatrai ir vaidybos kuopelės, prie kiekvieno dalinio yra didesnės ar mažesnės bibliotekos, kai kurie daliniai turi orkestrus ir nuosavus namus. Šiame darbe sąjunga nesiriboja tik šaulių daliniais, bet ji plačiu mastu eina į visą kraštą. Ligi šio laiko Šaulių Sąjunga turi 125 chorus, 400 vaidybos kuopelių, Kaune, Šakiuose, Šiauliuose, Marijampolėje ir kituose didesniuose centruose nuolatinius šaulių teatrus, ji turi 105 orkestrus, 350 didesnių bibliotekų ir prie kiekvieno sąjungos dalinio mažesnes bibliotekas, 72 šaulių namus ir t. t. Tai skaičiai, kurie visiems įtikinamai rodo, jog šaulių kultūrinė veikla daugelyje sričių jau yra apėmusi platų barą. Sutelkti jos eilėse šauliai šviečiami, prusinami, kultūrinami, o anksčiau kai kur buvo mokomi net skaityti ir rašyti. Plačiu mastu eidama į visą kraštą, Šaulių Sąjunga savo kultūros darbu kelia bendrą mūsų krašto kultūros lygį, kas ryškiai pastebima per visą dvidešimtmetį. Šaulių namai yra tautos namai. Tai labai teisingas posakis. Jeigu kuriame nors miestelyje yra šaulių namai, tai jais naudojasi ir visos kitos tenykštės mūsų organizacijos, jie tampa tos ar kitos apylinkės kultūros ir visuomeninio gyvenimo centru. Šaulių Sąjungos kultūrinį darbą intensyvina gyvas ir spausdintas žodis. Jos kasmet organizuojama šaulių spaudos talka duoda gražių vaisių. Tos talkos metu visame krašte paskleidžiama dešimtys tūkstančių įvairių patriotinio ir karinio turinio knygų ir kitų panašios dvasios leidinių. Šaulių Sąjungos laikraštis „Trimitas“ kiekvienais metais randa vis daugiau ir daugiau skaitytojų. Bendrais bruožais susumavus Šaulių Sąjungos kultūros darbo vaisius, galima tvirtinti, jog jie yra dideli, rimti ir savo našumu stipriai įleidę šaknis visuomenėje.

Fizinis lavinimas šaulių daliniuose taip pat yra gerokai išsiplėtęs. Šį darbą Šaulių Sąjunga pradėjo dirbti irgi savo veiklos pradžioje. Pirmaisiais sąjungos darbo metais jos kūrėjas Vladas Putvinskis-Pūtvis nurodė: „Aš pats ant savęs esu patyręs galingą gimnastikos ir sporto reikšmę. Jaunatvėje, pirmose gimnazijos klase, buvau labai silpnas ir daktarų kaip ir pasmerktas mirtin. Sustiprėti man kažin kas patarė vystyti savo raumenis gimnastikos pratimais, ir nuo to aš sustiprėjau ir pasidariau tinkamas gyvenimui“. Šie kuklūs žodžiai parodo, kokią reikšmę Šaulių Sąjunga fiziniam lavinimui skyrė dar anais metais. Tačiau ji fizinį lavinimą suprato ne tik teoriškai, bet ėmėsi jį ir praktiškai įgyvendinti. Pirmosios šaulių sporto komandos pradėjo steigtis jau 1919 metais. Vėliau jos įsisteigė ne tik Kaune ar apskričių miestuose, bet paplito visame krašte. Šiandien sąjunga turi 115 sporto klubų ir

PLIENUI ŽVANGANT

*Saulėj plienas žėri, tviska.
Virš žvalių šaulių veidų,
Dunda, žvanga visas miškas
Iečių, durtuvų, kardų.*

*Puošia plieną sesių gėlės.
Koliai brolių plaks širdis,
Plienas, Lietuvą prikėlęs,
Šaulio rankoj nerūdys.*

*Išbujojo sesių gėlės,
Mūsų ramstomos plienu,
Plienui žvangant laisvė kėlės
Iš griuvėsių, pelenu!*

*Audros duš į vyrų sieną,
Vėtros nenuplėš gėlių,
Vis žėruos vardinis plienas,
Skęsdams jūroj spinduliu.*

*Audros, viesulai te eina —
Aidi dainos ir aidės:
Žvangant plienui laisvės dainą
Kas išplėš mums iš širdies?*

*Marš su saule, marš su vėjais —
Vytis kelių rodo mums!
Žvanga plienas, kaip žvangėjęs,
Po laisvu, melsvu dangum!*

Liudas Sakalinis

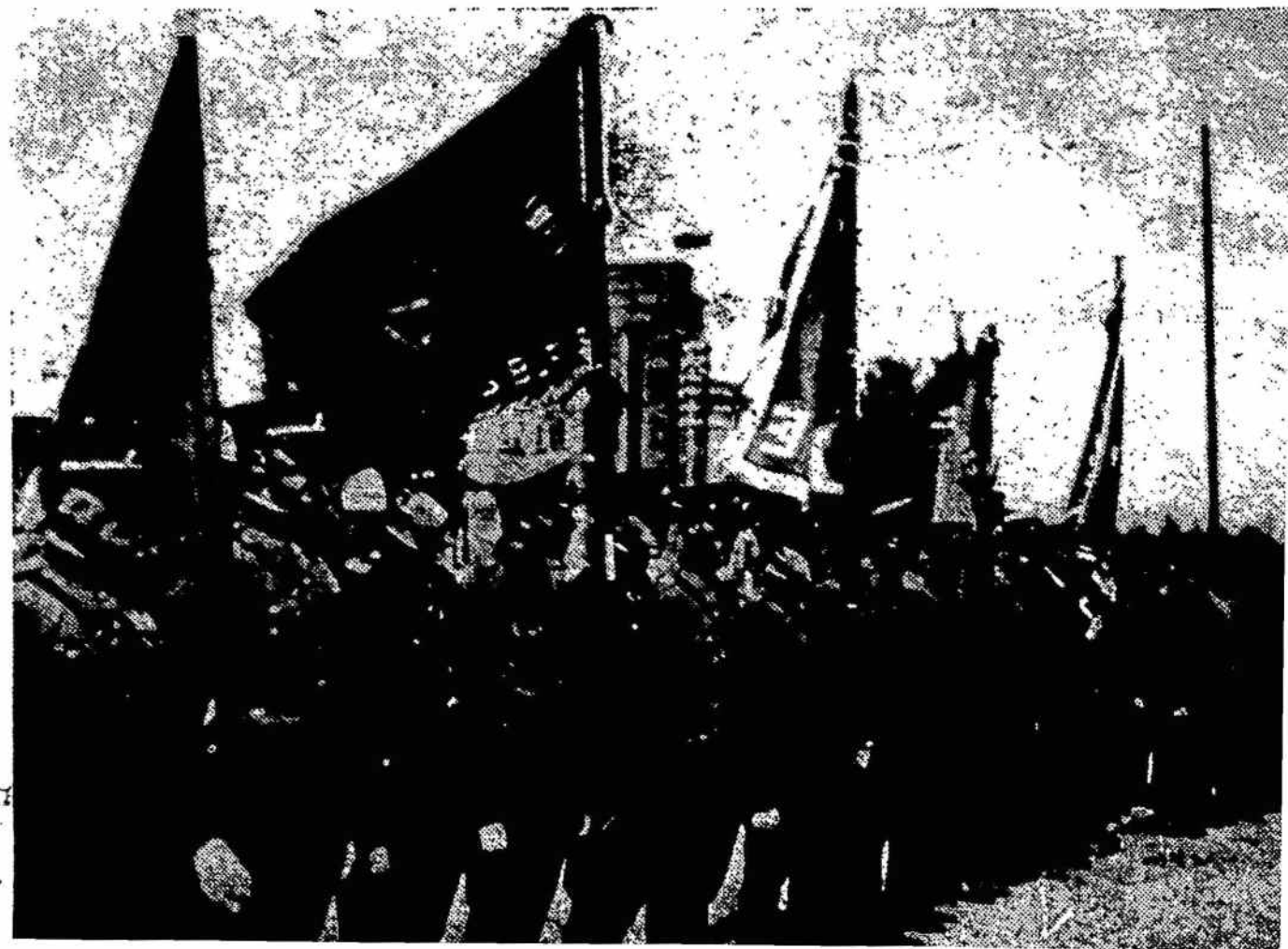
kelis šimtus sporto komandų — sekcijų. Bet tai dar ne viskas. Šaulių fizinis lavinimas vykdomas ir ten, kura nėra oficialių sporto klubų. Fiziškai šauliai lavinasi ir kariniuose pratimuose bei rikiuotės pamokose, kas taip pat yra didelis krašto sveikatingumo kėlimo veiksnys. Šaulių Sąjunga kultivuoja šias sporto šakas: lengvoji atletika, vandens sportas, žiemos sportas, raičių sportas, oro sportas, šaudymo sportas, be to, veikia dalyvauja krepšinio, tinklinio, lauko ir stalo teniso varžybose. Kaip matome, šauliai dalyvauja visose svarbiausiose sporto šakose. Vis dėlto Šaulių Sąjungos vykdoma fizinio lavinimo programa skiriasi nuo kitų organizacijų panašių programų. Mat, Šaulių Sąjunga į fizinio lavinimo darbą nori įtraukti platesnes gyventojų mases. Dėl to čia sportas ir fizinis lavinimas krepšiamas krašto gynimo ir tautinių uždavinių vykdymo linkme, o tai visiškai sutinka su kariuomenės fiziniu lavinimu.

Ugniagesyba yra daugiau surišta su Šaulių Sąjungos kariniu darbu. Ir šioje srityje šauliai jau nemaža nuveikė. Jie suskato organizuoti ugniagesių komandas, kurių branduolius sudaro jau kariuomenės eilėse šioje srityje dirbę vyrai, tačiau greta jų į šaulių ugniagesių komandas yra įtraukiami ir nauji žmonės. Šiandien šaulių ugniagesių komandos tiek savo skaičiumi tiek ir pasiruošimu užima vieną pirmųjų vietų visoje mūsų ugniagesybos organizacijoje. Mūsų visuomenė, kaip visose šaulių veiklos srityse, taip ir ugniagesyboje sąjungai eina į talką. Ji savo lėšomis ir darbais stiprina šaulius.

Moterų šaulių veikimas yra irgi našus. Jų svarbiausias dėmesys nukreiptas į sanitarijos ir kitus tautos sveikatingumo kėlimo reikalus. Šaulių moterų vadovybė siekia, kad sanitarijos darbe visos šaulės būtų supažindintos su pagrindiniais pirmosios pagalbos dėsniais, bendrąja higiena, moters higiena, vaikų auklėjimu ir t. t. Mūsų kaimuose ir miesteliuose yra nemaža sveikatos kultūros trūkumų, kaip prietarų, sveikatos reikalų nesupratimo ir pan. Todėl šaulių moterų tikslas ir yra supažindinti visas šaulės su žmogaus sveikatos pagrindiniais dėsniais ir tų žinių skleidimas bei taikymas visuomenėje, ypač kaimuose, turi labai didelės reikšmės visos tautos sveikai ateičiai. Betgi pats svarbiausias šaulių moterų dirbamo sanitarinio darbo tikslas yra tinkamai tautietes paruošti sanitariniam darbui, ypačiai pirmosios pagalbos srityje, taikos ir karo metu, sudarant tam tikrą šaulių moterų sanitarinę kadrą. Taikos metu sanitarių uždavinys teikti pirmąją pagalbą šauliams ir kariams manevrų metu, įvairių iškilmių metu ir t. t. Karo metu jų uždavinys savo būrio ribose teikti reikalingą sanitarinę pagalbą šauliams, kariams ir civiliams gyventojams. Šių vertingų tikslų siekdamos, šaulės jau kelinti metai ruošia įvairius kursus sveikatos, pirmosios pagalbos ir kitais sanitariniais klausimais. Kursai ir paskaitos ruošiamos rinktinėse ir būriuose. Šaulių moterų sanitarinė sekcija stengiasi aprūpinti visus šaulių būrius vaistinėmis, sanitariniais krepšiais ir kita pirmajai pagalbai teikti reikalinga medžiaga. Be to, šaulės moterys rūpinasi visus šaulių dalinius aprūpinti ir sanitariniais neštuvais, kurie yra reikalingi taikos ir karo metu. Lygiai jos stengiasi įsigyti kuo daugiau lovų, kurios karo metu būtų naudojamos karo ligoninėse, o taikos metu — šaulių stovyklose ir pan. Greta šių darbų, šaulės moterys rūpinasi ir iš viso mūsų moterų kultūrinio gyvenimo pagyvinimu, tautinių papročių gaivinimu, tautinės namų pramonės ugdymu ir t. t. Moterų šaulių nuveikti darbai irgi užima svarbią vietą Šaulių Sąjungos darbų registre.

Čia nurodyti tik patys svarbiausieji šaulių Sąjungos darbai. Kitų, jau smulkesnių negalima visų išvardinti. Tačiau ir iš to, kas paminėta, galime susidaryti nors apytikrą vaizdą apie svarbiausias šaulių veiklos sritis.

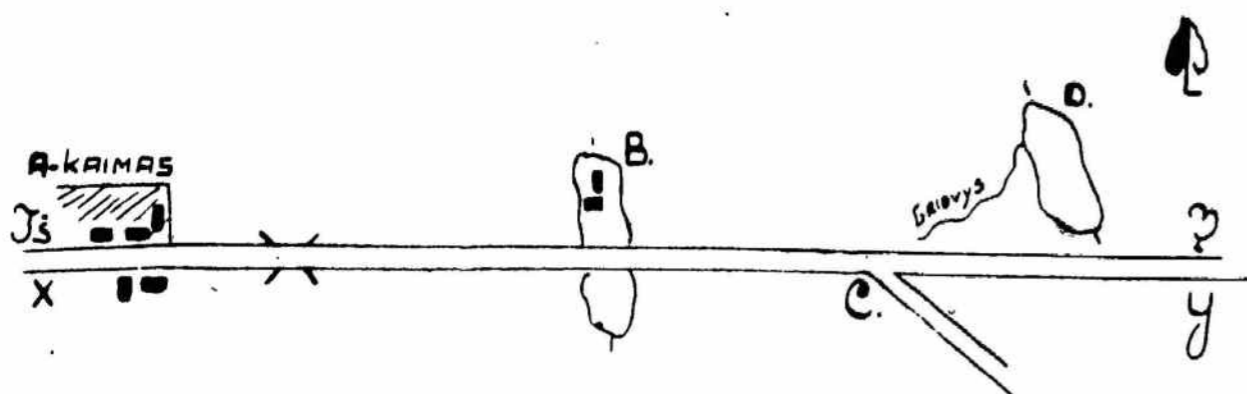
Lietuvos šauliai šiandien yra svarbiausia, didžiausia ir įtakingiausia mūsų krašto organizacija. Jie yra artimiausi kariuomenės talkininkai ir ištikimiausi jos bendradarbiai. Krašto visuomenė šauliams teikia vertingą dvasinę ir medžiaginę paramą. Šaulių skaičius

Sunk. kulk. skyrininko veiksmai artėjant

Batalionas po žygio 0800 val. pasiekė A — kaimą. Jis sustojo A — kaime didžiajam postoviui ir išstatė saugą. Pirmos šaulių kuopos pirmas būrys ir 1 priskirtinis s. k. yra bataliono branduolyje ir visi pasislėpė nuo priešo lėktuvų. Žmonės žinojo, kad priešas vakar vakare žygiavo į mus ir buvo apie 30 km nuo čia (rodo).

Pirmos kuopos pirmo būrio vadas, 0815 val. gavęs iš bataliono vado uždavinį, pasišaukė skyrininkus

kartu ir s. k. skyrininką į A — kaimo rytinį pakraštį ir davė jiems tokį įsakymą:

1. Priešas žygiuoja iš rytų. Jau vakar vakare buvo žinoma, kad priešas vora, žygiuojanti į mus, buvo apie 30 km nuo čia. Šiandien rytą 0730 val. gautas pranešimas iš RŽB (raitų žvalgų būrio) vado, kad pėstininkai rengiasi gintis N — aukštumoje, apie 5 km nuo čia (rodo iš žemėlapis).
2. Mūsų batalionui įsakyta tuojau pradėti artėti, sueiti su priešu į sąlytį ir jį išmušti iš gynimosi pozicijų.
3. Mūsų šaulių būrys su priskirtu 1 sunk. kulksvaidžiu paskirtas į pagrindinį patrulį. Jam uždavinys — artėti keliu x — y (rodo) ir sudaryti su priešu sąlytį.
4. Kaimynai: iš dešinės (rodo) dešinioji, iš kairės (rodo) kairioji žygio saugos užtvaros. Priekyje RŽB.
5. B — aukštuma su vnk. (rodo) yra būrio pirmas tikslas. Kitus punktus ir tikslus nurodysiu vėliau.
6. Pagr. patruliui išėities punktą — tiltą (rodo) pereiti 0900 val.

kiekvienais metais padidėja apie 10%, kas yra itin džiugus reiškinys. Ypačiai šaulių kiekis ėmė didėti perieitais ir šiais metais. Nauji šaulių daliniai įsisteigė įvairiose įstaigose, įmonėse, miesteliuose ir kaimuose. Daug kur šauliai ginkluojasi visuomenės lėšomis nupirktais ginklais. Šiomet per rinktinių šventes šauliai iš visuomenės gavo tūkstančius naujų ginklų. Tai šiųmetinio ginklų vėjus rezultatai. Kiekvienam aišku, kad šaulių Sąjunga tokios vertingos paramos negalėtų turėti, jeigu ji to nebūtų nusipelnusi savo darbais. Jeigu dar kam kyla abejojimų šauliniu darbu, tai tuos abejojimus išsklaido visuomenės nuotaikos ir aukos, pareikštos šaulių atžvilgiu ir paskirtos visiems šauliams.

Dvidešimtmetinė sukaktis bus atžymėta didelėmis iškilmėmis Kaune ateinantį šeštadienį ir sekmadienį. Kauno visuomenė, sudariusi specialų komitetą, jau pasiruošė šaulius sutikti ir priimti. Iškilmių metu šauliams Kauno visuomenė įteiks 2.000 šautuvų, 50 kulksvaidžių ir 2 lėktuvus. Tačiau tai yra nedidžiausia dalis to, kas jiems neseniai buvo ir dar šiais metais bus įteikta kitose Lietuvos vietose.

J. S.

7. a) Priešo lėktuvų pavojus — eilė trumpų švilpukų, pavojus praėjo — eilė ilgų švilpukų.
b) Dujų pavojus — rodyti du skydelius aukštyn, pavojus praėjo — rodyti vieną skydelį į šoną.
c) Priešo šarvuočiai — iškelti šautuvą buože aukštyn, pavojus praėjo — iškelti šautuvą horizontaliai žemei.
8. Aš būsiu pagr. patrulio priešakyje. S. k. skyrių valdysiu skydeliais.
9. Kuopos šaudmenų vežimas kilnosis keliu x — y (rodo) apie 1/2 km paskui būrį.
10. Bataliono tvarstykla ir kuopų virtuvės, pasiekus būriui pirmą tikslą, bus A — kaime.

Įsakymą pakartoti! Vykdyti!

S. k. skyrininkas, gavęs įsakymą iš būrio vado, jį pakartoja, išsiaiškina neaiškumus ir patikrina laikrodį. Pirmiausia skyrininkui kyla mintis, kad visus darbus reikalinga atlikti paskubomis, nes laiko nedaug, tik 45 minutės. Jis įsako sekėjui, 1 nr., kuris buvo atvykęs kartu pas būrio vadą, pašaukti s. k. skyrių į A — kaimo rytinį pakraštį. Šiuo laiku skyrininkas susipažįsta su vietoje ir padaro sprendimą. S. k. skyriui atvykus į A — kaimo rytinį pakraštį, paaiškino aplinkybes ir duotą s. k. uždavinį. Aiškinant uždavinį, reikia viską rodyti vietiniais daiktai. Išėities punktą — tiltą, kuris reikalinga pereiti 0900 val. rodyti, nes tiltas iš A — kaimo rytinio pakraščio matosi. Skyrininkas neturi užmiršti paklausti pareigūnų uždavinį pakartoti. Skyrininkas paveda taikytojui, 2 nr. s. k. skyrių vesti ir jam vadovauti artėjimo metu. Šaulių būrys ir s. k. pereina išėities punktą — tiltą skirtu laiku. Šaulių būrys artėja gilioje rikiuotėje, s. k. skyrius užpakalyje šaulių būrio, atlikęs 20—30 m. s. k. skyrininkas eina kartu su šaulių būrio vadu, būrio priešakyje. S. k. vežimėlis važiuoja keliu, visi kiti pareigūnai eina kelio šonais, grioviais arba augančių medžių šešėliais. Žmonės žygiuodami kelio šonais mažiau sukelia dulkių ir greičiau gali pasislėpti nuo priešų lėktuvų.

Perėjus išėities punktą — tiltą, pasirodo aukštai skrendas vienas priešų lėktuvas. (Priešų lėktuvus geriausia vaizduoti leidžiant balionus pripildytus vandens). S. k. skyrininkas, pamatęs tik vieną priešų lėktuvą, nesislepia, bet artėja pirmyn, išskyrus tuos atsitikimus, kai s. k. skyrius rengtųsi žengti iš uždengto į atvirą plotą.

Už kokių 10 — 15 min. pasirodo keletas priešų lėktuvų. S. k. skyrininkas tuojau praneša sutartiniu ženklu — eilė trumpų švilpukų — apie priešų lėktuvų pavojų. S. k. skyrius, išgirdęs priešų lėktuvų pavojaus ženklą greit sugula ir prisiploja prie žemės. Priešų lėktuvai nepuola, bet nuskrenda tolyn. Skyrininkas įsako artėti toliau nurodyta kryptimi.

Skyrininkui siekiant B — aukštumą priešas s. k. skyrių apšaudė granatomis iš lengvųjų lauko patrankų. (Artilerijos ugnį vaizduoti petardomis). Tokios granatos kaunamasis plotas yra 30 m platumon ir 15 m gilumon. Skyrininkas, atsižvelgęs į artilerijos granatos kaunamojo ploto savybes, pereiti šaudomąjį plotą komanduoja:

Kaip artilerija padeda pėstininkams ginantis

Mes jau matėme („Karys“ Nr. Nr. 1, 2), kad puolant įsitvirtinusi priešą — reikalingos labai didelės jėgos ir priemonės. Bet argi galima būti visur vienodai stipriu? Argi visi fronto barai turi vienodą reikšmę? Ne. Būti visur vienodai stipriu negalima. Kad turėtume pakankamai jėgų pulti svarbiausiąją kryptimi, antraeiluose fronto baruose kartais tenka ir gintis. Žinoma, artilerija padeda savo pėstininkams ir tokiais atvejais. Štai vienas Didžiojo karo pavyzdys.

Jau daug dienų prancūzai gynėsi aukštumoje 304, kuri pridengdavo žymios prancūzų Verderno tvirtovės priėjimus. Vokiečiai kelis sykius mėgino tą aukštumą paimti, bet niekaip negalėjo išmušti iš jos prancūzų. Pagaliau, 1916 m. gegužės 3 d. jie nutarė palaužti prancūzų pasipriešinimą savo sunkiosios artilerijos ugnimi. Beveik visą dieną vokiečių sunkioji artilerija šaudė prancūzų apkasus. Kiekvienus penkis metrus šaudė vienas sunkusis pabūklas. Apkasai buvo apsupti tirštais sprogimų dūmais, bei dulkių debesimis. Paskiau vokiečių artilerija perkėlė ugnį į užnugarį, o pėstininkai puolė. Prancūzų pėstininkai išleido kelias raudonas rakietas ir tuo pranešė savo artilerijai apie vokiečių atakos pradžia. Per 30 sekundžių pirmieji prancūzų sviediniai pralėkė viršum savo pėstininkų galvų. Tai nenuslopintos vokiečių ugnimi, pridengtos prancūzų baterijos paleido užtveriamąją ugnį. Šioji ugnis iš

anksto buvo parengta, pabūklai nutaikyti ir užtaisyti. Artilerininkai laukė prieš atakos ir buvo pasirengę ją sutikti. Prancūzų 75 mm patrankos šaudė kiek galima greičiau. Per vieną minutę jos išleisdavo daugiau kaip 10 sviedinių kiekviena. Šie sviediniai sudarė prieš vokiečių pėstininkus ištisinę sprogimų uždaną, per kurią praeiti buvo neįmanoma.

Vokiečiams ir šį kartą aukštumą paimti nepavyko.

Taip 1916 m. artilerija savo ugnimi užstojo kelią prieš pėstininkams. Dabartiniu metu artilerijai tenka sulaikyti ne vien tik prieš pėstininkus, bet ir jo tankus. Tankai, palyginti, yra naujas ginklas; jie pirmą kartą buvo pavartoti 1917 metais, Didžiojo karo metu. 1917 m. rudenį anglai nutarė, pasinaudodami tankais, pralaužti ties Kambres miestu stipriai įtvirtintą vokiečių poziciją, vadinamą „Zigfrido pozicija“. Vokiečiai ties Kambre buvo gerai pasirengę gintis prieš pėstininkus, bet nežiūrint to, kad anksčiau santarvininkai (prancūzai, anglai, amerikiečiai) jau buvo pavartoję tankus, prieš tankus gintis vokiečiai nieko nebuvo įrengę.

Anglai numatytam vokiečių pozicijos 15 km pločio barui pralaužti susvietė labai daug jėgų, būtent: 100.000 pėstininkų, 27.000 kavalerijos, 1000 artilerijos pabūklų ir 382 tankus. Svarbiausią vietą šiose pajėgo-

„Skyriau, vorelėn bėgte - marš!“

Skyriui leidžiantis nuo B — aukštumos priešas pastebi ir pradeda šaudyti lengv. lauko patrankų ugnimi — šrapneliais. Skyrininkui turi būti gerai žinoma, kad tokio šrapnelio kaunamasis plotas siekia 150 m gilumon ir 20 m platumon. Todėl skyrininkas, atsižvelgęs į šrapnelio kaunamumą, komanduoja:

„Skyriau, vilnin, bėgte - marš!“

Priešo artilerija nustoja šaudyti. Artėjantis s. k. skyrius užtinka apnuodytą plotą. (Norint nuodingomis dujomis apnuodytą plotą vaizduoti tinkamiausia pažymėti jo ribos nutiesiant kaspiną arba užkaišiojant kuoliukais). Skyrininkas, nežiūrint ar lakiomis ar nelakiomis dujomis apnuodyta vieta, turi surasti kelius tai vietai apeiti. Jei aplinkinio kelio nėra, pav. tiltas, siauruma arba aplinkybės neleidžia ieškoti aplinkinių kelių, tai skyrininkas įsako užsidėti dujokaukes ir greitu žingsniu pereiti apnuodytą plotą. Jei artilerija apšaudytų dujiniais sviediniais, taip pat reikia stengtis apeiti šaudomąjį plotą arba dujinių sviedinių padarytas duobes. (Dujiniais sviediniais apšaudant, išmuštas duobes žymėti. Geriausiai tinka atvaizduoti iškasant mažas duobutes žemėje). Dujokaukes nusiimti tik skyrininkui įsakius. Visi pareigūnai turi atsiminti, kad geriausias būdas išvengti dujų — šuolis pirmyn.

S. k. skyriui vykstant per C — kryžkelę, prieš s. k. apšaudo netiesiu taikymu. Skyrininkas tai pastebėjęs komanduoja:

„Trumpais perbėgimais po du, bėgte-marš!“

Iš rajono prie atskiro medžio vienas prieš s. k. tiesiai taikydamas apšaudo artėjantį skyrių. Skyrininkas, norėdamas išvengti prieš s. k. ugnies, komanduoja:

„Gulti, s. k. nuo vežimėlio. Siekti D — aukštumą šiuo grioviu (rodo) šliaužte - marš!“

Skyrininkas, 1 ir 2 nr. pirmieji pasiekia D — aukštumą. Skyrininkas išrenka s. k. ugniavietę, nurodo 1 ir 2 nr. priešą, taikinius ir sekimo lauką. Pareigūnai s. k. atneša į ugniavietę, tvirtai pastato ir atidengia į priešą ugnį. S. k. skyrininkas komanduoja:

„11-ka, taikytis į prieš s. kulkosvaidį, 100 šuvių sklaidant — ugnis!“

Ugnį paleidus, pratimas baigiamas.

IŠVADA:

S. k. skyrininkas turi tvirtai žinoti savo uždavinį ir jį perduoti valdiniam. Suprasti artėjimo tikslą ir sąvoką. Jis turi gerai mokėti skaityti žemėlapi ir juo naudotis. Skyrininkas turi išeiti daugiau į priešakį, pakelėje žvilgterėti į vietovę, kad susivoktų aplinkybės, kaip toliau artėti. Jis turi mokėti s. k. skyriaus manevravimo rikiuočių formas tinkamai pritaikyti prie vietovės ir jos uždanų. Neužmiršti paskirti savo pavaduotoją 2 nr. vesti skyrių ir 1 nr. kuris laikytų ryšį tarp skyrininko ir skyriaus. Skyrininkas turi būti gerai įgudęs slėptis nuo prieš lėktuvų ir pereiti apnuodytas vietas. Tinkamai mokėti panaudoti s. k. skyriaus rikiuočių formas pereinant artilerijos ir s. kulkosvaidžių apšaudomus plotus. Skyrininkas turi atsiminti, kad šaudomus plotus geriausia apeiti arba išnaudojant ugnies pertraukas arba didesniais šuoliais, juos perbėgti. Dėl prieš ugnies stiprumo, s. k. skyriui artėti šuoliais nuo uždanos iki uždanos. S. k. skyrininkui žinoti, kad tik geras vadovavimas ir pasiryžimas veda į laimėjimą.

Kpt. Čerka

se užėmė, žinoma, tankai. Visi parengiamieji puolimo veiksmai buvo atlikti slaptai, ir vokiečiai apie tai nieko nežinojo. Tiktai dvi dienas prieš ataką vokiečių žvalgyba pastebėjo anglų užnugaryje nedideles tankų grupes.

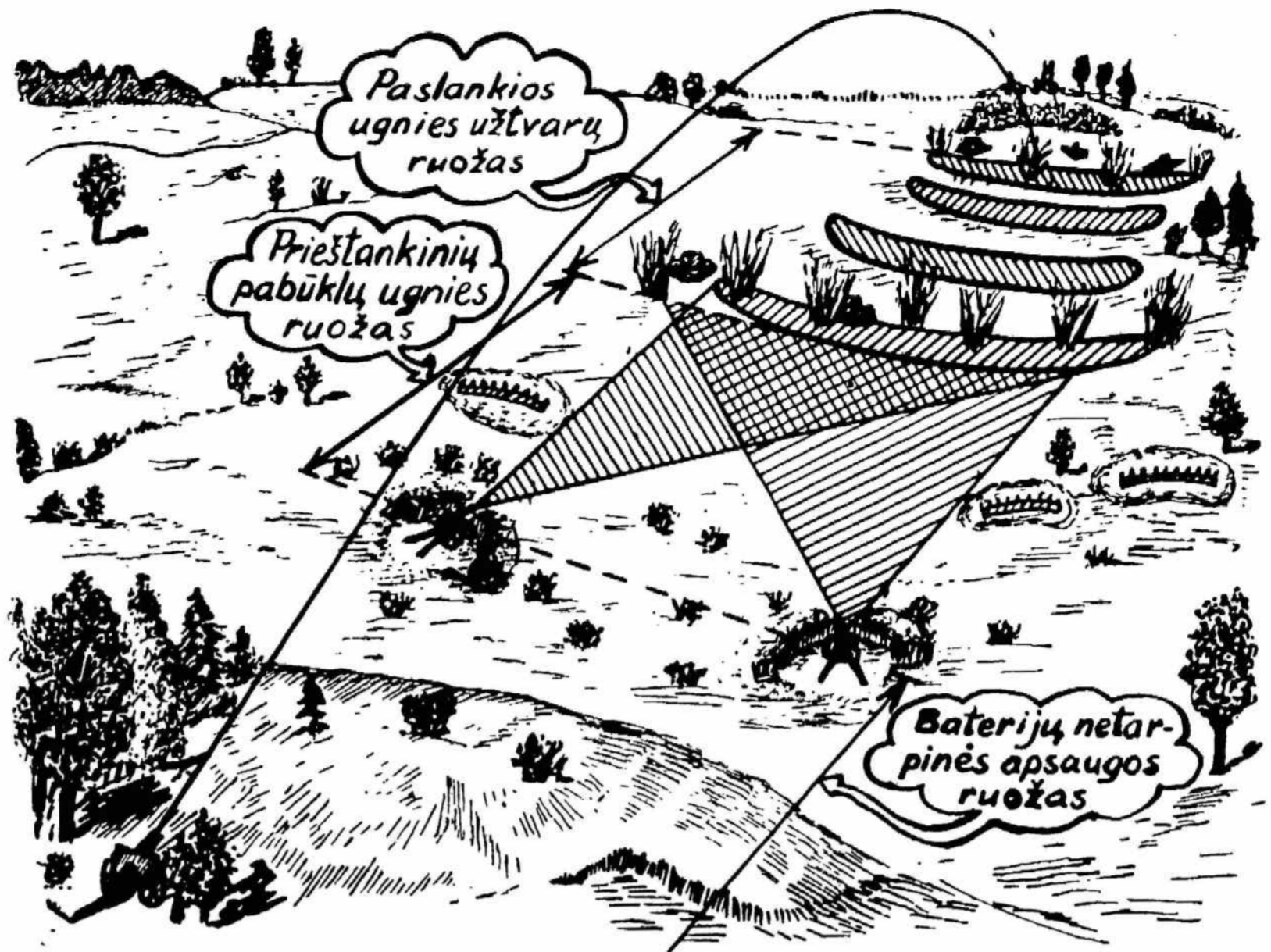
1917 m. lapkričio 20 d. 7 val. 05 min. anglų pėstininkai ir tankai, be kurio nors artilerijos parengimo (šaudymo), prisidengdami rūkais, pasirodė prieš vokiečių pozicijos saugą. Vokiečių baterijos į nematomus, bet baisiai užiančius rūkuose tankus paleido užtveriamąją ugnį.

7 val. 15 min. tankai ir pėstininkai puolė vokiečių pozicijos saugą. Tuo laiku anglų artilerija savo sunkiųjų pabūklų ugnimi šaudė pagrindinę vokiečių poziciją, o lengvoji artilerija sudarė tankų priešakyje 200 metrų atstume galingą ugnies bangą iš dūminių sviedinių. Dūmai uždengė tankus nuo vokiečių artilerininkų, ir tie buvo priversti šaudyti į nematomus taikinius, dėl ko šaudymas, žinoma, negalėjo būti taiklus. Šiuo ir pasibaigė anglų artilerijos darbas: ji padėjo tankams pasiekti vokiečių pozicijas. Bet nenuslopino vokiečių artilerijos — tai turėjo atlikti tankai savo jėgomis.

Tankai greitai nušlavė vokiečių saugą ir, išėję iš rūkų ir dūmų uždangos, įsiveržė į pagrindinę poziciją. „Neįveikiamos baisenybės“ nesulaikomai šliaužė pirmyn ir ardė apkasus, vielų kliūtis ir triuškinio žmones, kulkosvaidžius ir pabūklus. Šaukdami „tankai, tankai“, vokiečiai panikoje bėgo, palikdami apkasus, patrankas ir kulkosvaidžius. O tankai, nesutikdami rimtesnio pasipriešinimo, vis šliaužė ir šliaužė pirmyn ir sutriuškino pėstininkus, kulkosvaidžius, baterijas, štabus, rezervus ir, apskritai, viską, kas tiktai jiems kelyje pakliūdavo. Tiktai ties Fleskierio kaimu tankai sutiko ataklių 51-os škotų divizijos pasipriešinimą. Čia juos smarkia ugnimi sutiko penkios artilerijos grupės ir keli pabūklai, išvažiavę į atviras ugniavietes. Tankai vienas paskui kitą išeidavo iš rikiuotės.

Lapkričio 20 d. anglams taip ir nepavyko paimti Fleskierio. Per tą dieną anglai nustojo iki 60 tankų, t. y. apie 10% tankų, dalyvavusių puolime. Bet nežiūrint to, vis dėl to, galima sakyti, kad lapkričio 20 diena anglams buvo sėkminga: iki 8 kilometrų gilumon buvo pralaužta gerai įtvirtinta pozicija, sutriuškinta ir moraliai nuslopinta vokiečių kariuomenė ir paimta apie 8000 belaisvių ir 100 pabūklų.

Kautynų ties Kambre pirma diena parodė, jog tam, kad galima būtų sėkmingai gintis prieš tankus, reikia iš anksto parengti artilerijos prieštankinę ugnį. Be to, paaiškėjo dar ir tatau, kad ir tankams būna labai riestai, kai savoji artilerija nepadedą tankams ir laiku nenuslopina prieš artilerijos. Vokiečiai tai iš karto suprato ir kitą dieną, lapkričio 21 d., jie jau buvo išstumę pirmyn savo baterijų dalį specialiai šaudyti į tankus. Tą dieną 20-os ir 62-os anglų divizijų puolimas buvo sulaukytas, o anglų nuostoliai buvo žymiai didesni. Per tą dieną anglai jau nustojo apie trečdalį visų dalyvavusių kautynėse tankų ir buvo priversti lapkričio 22 d. sustoti, kad susitvarkytų ir pasirengtų naujam smūgiui.

Prieštankinės artilerijos ugnies organizavimas

Lapkričio 23 d. vokiečiai dar labiau sustiprina savo prieštankinę apsaugą: jie pabūklus sunkvežimiais nuveža į priešakinius pėstininkų dalinius ir prieš savo pozicijas parengia prieštankinę ugnį. Ir štai rezultatai: 40-ji anglų divizija nustojo 21 tanko, 5-ji škotų divizija — 18 tankų. Iš viso per tą dieną anglai nustojo 39 tankų iš 57 dalyvavusių kautynėse, t. y. daugiau, kaip dviejų trečdalių. Juo toliau slinko tankai pirmyn, juo atakos, nustojusios savo staigumo, buvo vis mažiau ir mažiau sėkmingesnės, o prieštankinė apsauga, dėl taisyklingesnio artilerijos panaudojimo, buvo vis stipresnė ir stipresnė.

Lapkričio pabaigoje anglų puolimas visai sustojo. Per 10 puolimo dienų jie nustojo apie 180 tankų. Nuo to laiko prieštankinė apsauga ir pasidarė nedaloma visos gynimosi sistemos dalimi.

Didelį vaidmenį prieštankinėje apsaugoje turi artilerija ir ji gali ir turi sulaukyti tankus; tiktai tam, kad tatau būtų pasiekta, reikia būtina atitinkamai organizuoti prieštankinę ugnį. Tatau daroma taip (žiūr. brėž.). Beveik visada galima pakankamai teisingai atspėti kryptis, kuriomis gali pulti prieš tankai. Šiose kryptyse parenkamos kelios ribos (turinčios žyminius arba vietovės daiktus), nutolusios 400 — 500 m viena nuo kitos, ir į kiekvieną šią ribą kuo tiksliausiai parengiami šaudymo duomenys. Kai tik prieš tankai ima pulti, artilerija pirmoje riboje sutinka juos smarkia ugnimi. Tankams slenkant pirmyn, ugnis perkeliama į antrą ribą, iš antros į trečią ir t. t. Tokia ugnis vadinama **paslankiosios ugnies užtvaromis**.

Be tankų ataką vien tik tokia ugnimi atremti dažniausiai nebus galima: pirma, daug tankų dėl greito važiavimo galės prasprukti per paslankiosios ugnies užtvarų ruožą, o antrą vertus, šiąja ugnimi negalima šaudyti labai arti (arčiau kaip 400—600 metrų) savo pėstininkų, nes tada juos galima labai lengvai kliudyti atsitiktiniais sviediniais. Tatau verčia arti mūsų pozicijos pagrindinės ribos, jos priešakyje, o taip pat jos gilumoje, turėti specialius pabūklus tankams šaudyti. Tokie pabūklai (jie vadinami **prieštankiniais pabūklais**) statomi slaptai kuriose nors vietovės raukšlėse,

slėniuose, specialiai tam tikslui parengtuose apkasuose ir pan. Ugnį jie paleidžia tikrai tankams prie jų prisiartinus; paprastai, kai tankai prisiartina prie jų apie 1 km, prieštankiniai pabūklai šaudo juos tiesiai taikydami. Tokia ugnis yra labai sėkminga. Ir juo geriau įrengta prieštankinio pabūklo ugniavietė, juo geriau ji užmaskuota, juo šaltesni ir drąsesni pabūkliniai, — juo daugiau yra pasisekimo.

Jei tankai prasiveržia per paslankiosios ugnies užtvarų ruožą, ir jei jų nesulaiko prieštankiniai pabūklai, tai juos šaudo jau visa artilerija, esančioji ginamosios pozicijos gilumoje. Jei vietovė leidžia, baterijos šaudo tankus betarpiai iš savo pagrindinių ugniaviečių. Taip šaudyti galima tikrai tada, kada prieš baterijos frontą, o taip pat į dešinę ir į kairę, yra atvira vieta maždaug per 800 metrų. Jei to nėra, baterijų pabūklai pervąžiuoja į prieštankines ugniavietes, kurios parenkamos iš anksto 50—100 metrų atstume nuo pagrindinių ugniaviečių. Tankus artilerija šaudo iki paskutinio ir neturi juos praleisti už savo ugniaviečių linijos.

Mes čia sustojome ties artilerijos kova su tankais ir lyg visai užmiršome apie priešo pėstininkus ir artileriją. Ar teisingai? Ar galima laikyti, kad, atrėmus tankų ataką, niekas nebegalės mums greiti iš priešo pusės?

Žinoma, ne. Nors kova su tankais ir yra ginantis svarbiausias, pirmaeilis artilerijos uždavinys, bet tatau jokiū būdu neatpalaiduoja artileriją nuo kovos nei su priešo pėstininkais, nei su jo artilerija. Kova su priešo pėstininkais bei jo artilerija ginantis vykdoma pagal iš anksto sudarytą planą. Šiuo planu numatoma, kaip artilerija turės veikti priešui puolant, o taip pat ir tuo atveju, kai mūsų dalys, prieš spaudžiamos, bus priverstos trauktis.

Pirmais artilerijos taikiniais ginantis bus žygiuojančios priešo voros, kurias yra labai svarbu apšaudyti dar prieš jų išsiskleidimą. Tokia ugnis priešui gali padaryti didelių nuostolių; be to, priešas verčiamas, palyginti, toli nuo ginamosios pozicijos išsiskleisti į kautynių rikiuotę ir tuo būdu jis varginamas ir, be to, jo artėjimas žymiai sulėtinamas. Čia dažnai teks pasinaudoti oro sekėjais (sekimų iš lėktuvų). Tokie artilerijos veiksmai vadinami **tolimu šaudymu**. Šioji ugnis parengiama iš anksto. Paprastai šiai ugniai parengiami duomenys į kelių siaurumus, kryžkeles, prie kelių esančias gyvenamąsias vietas ir apskritai į tokias prieigas, kuriomis priešas neišvengiamai turės slinkti. Priešui išsiskleidus ir rengiantis pulti, artilerija apšaudo susisiekimo mazgus, tiltus, postovio vietas, tiekimo vietas, vadovietes ir t. t., turėdama tikslą trukdyti prieš vadovavimą, tiekimą, darbų vykdymą ir rezervų pritraukimą.

Yra labai svarbu nelaukti, kol priešas pradės pulti, o užgniaužti tą puolimą dar pačioje užuomazgoje. Todėl, kai priešas telkiasi prie išeities ribos, kad iš ten pultų, artilerija trumpais, galingais ugnies sutelkimais stengiasi sunaikinti arba nuslopinti išsidėsčiusį priešą ir tuo būdu priversti jį atsisakyti nuo puolimo. Tokie artilerijos veiksmai vadinami **priešranga**.

Jei priešo puolimo sutrukdyti nepavyksta ir jis vis dėlto ima pulti, artilerija jau drauge su pėstininkų sunkiosiomis priemonėmis stengiasi naikinamąją bei slopinamąją ugnimi sugniužinti puolantį iš išeities ribos priešą anksčiau, negu jis pasieks pagrindinę liniją, kitaip sakant, stengiasi atremti puolimą. Tokie artileri-

jos veiksmai vadinami **puolimo atrėmimu**. Šiuo laikotarpiu artilerija šaudo jos sekėjų matomus puolančius pėstininkus, šarvuočius, tankus, o taip pat ir slapas prieigas, kai tik pastebima, kad priešas jomis mėgina prisiartinti prie pagrindinės ribos; pagaliau, prieš pat savo pagrindinę ribą artilerija prieš pėstininkams užtveria kelią smarkia, iš anksto parengta ugnimi. Tokia ugnis vadinama **užtveriamąja ugnimi**. Jei prieš pėstininkai prasiveržia per užtveriamosios ugnies ruožą ir įsiveržia į ginamosios pozicijos gilumą, tai artilerija remia savųjų pėstininkų priešpuolimą ir stengiasi savo ugnimi neleisti priešui veržtis pirmyn arba plėsti pasisekimą į šonus, o taip pat šaudo besiartinančius prieš rezervus. O jeigu priešas, vis dėlto, pralauš ginamąją poziciją? Jei kaimyninėms dalims nepasiseks? Jei mums grės apsupimas ir bus įsakyta atitraukti? Kaip tada veiks artilerija? Nejaugi artilerijos judrumu bus pasinaudota tikrai tam, kad kiek galima greičiau nuvežti ją iš kautynių lauko į užnugarį? Žinoma, ne. Artilerija turi visu savo ugnies galingumu pridengti savo pėstininkų atsitraukimą. Kada kariuomenė atsitraukia, artilerija turi atsakingą ir garbingą uždavinį: sulaukyti persekiojantį priešą, neleisti jam pulti mūsų besitraukiančią kariuomenę.

1920 m. rusų pilietiniame kare baltųjų dalys po nepavykusių kautynių traukėsi. Pėstininkai buvo labai nuvarginti praėjusiomis kautynėmis ir rimtai priešintis raudoniesiems negalėjo. Paskutiniaus atsitraukiantiems baltųjų pėstininkams pridengti buvo pavesta vienai baterijai. Baterijos vadas atsitraukimą pridengė.

Pirmaisia pirmas būrys, stovėdamas ugniavietėje, atremdavo raudonųjų kavalerijos priešakinių dalinių atakas. Tuo tarpu antras būrys užimdavo antrą ugniavietę — vieno kilometro atstume užpakalyje pirmo būrio. Kada raudonųjų ataka buvo atremta, pirmas būrys šuoliais traukėsi į naują ugniavietę, vieno kilometro atstume užpakalyje antro būrio; tuo laiku antras būrys atremdavo raudonųjų atakas. Viso baterijai tą dieną teko atremti tokiu būdu daugiau kaip 10 kavalerijos atakų.

Šis yra labai būdingas pavyzdys, nes faktiškai tikrai vienai baterijai pavyko savo ugnimi pridengti baltųjų pėstininkų atsitraukimą, kurie patys jau nebegalėjo rimtai pasipriešinti raudoniesiems. Maždaug tokiu pat būdu artilerija pridengia ir stambesnių kariuomenės junginių atsitraukimą. Tikrai čia kilnojami ne būriai, bet ištisos baterijos, grupės ir net artilerijos rinktinės (rinktinės sudaro kelios grupės). Be to, žinoma, drauge su artilerija atsitraukimą pridengia dar ir pėstininkų dalys su kulkosvaidžiais ir tankais. Visos šios pridengiančios dalys traukiasi iš vienos ribos į kitą tikrai tada, kada sekančioje riboje naujos dalys bus pasirengusios pasipriešinti persekiojančiam priešui. Tokiais atvejais artilerijos vadai užima sekyklas arti pėstininkų vadų sekyklų — tatau palengvina laikyti ryšius tarp jų ir derinti jų veiksmus. Be to, kad nebūtų gaišamas laikas tiesiant bei nuimant telefono kabelį, artilerija ryšiams tarp savės ir su pėstininkais laikyti vartoja kiek galima plačiau radijo aparatus.

Iš duotų pavyzdžių („Karys“ pr. nr. Nr. 41 ir š. m. Nr. Nr. 1 ir 2) aiškiai matyti, kokią didelę reikšmę bei vaidmenį turi artilerija kautynėse. Trumpai ją apibūdinant, galima pasakyti, kad artilerija bet kuriose kautynėse yra stipriausia, reikalingiausia ir nepaminoma pėstininkų padėjėja. Z. D.

Techninio turto laikymas kilnojamuose lauko sandėliuose

Tinkamam techninio turto tiekimui ir laikymui kilnojamuose lauko sandėliuose reikia žinoti: 1) techninio turto atsargos laikymo uždavinius, 2) kokį techninį turtą kilnojamuose lauko sandėliuose reikės laikyti, 3) nuo ko tą techninį turtą teks saugoti ir 4) kokius būdus ir priemones tai apsaugai teks panaudoti.

1) Techninio turto atsargos laikymo uždaviniai yra: a) skubus aprūpinimas kariuomenės dalių techninio turto atsarginėmis dalimis; b) kiekybinis ir kokybinis atsarginių dalių laikymas; c) tinkamas techninio turto patalpinimas, t. y. sudėstymas taip, kad reikalingą atsarginę dalį greit galima būtų surasti ir d) kuo mažiausiai sunaudoti laiko ir priemonių techninio turto priėmimui ir išdavimui.

2) Kokį techninį turtą kilnojamuose lauko sandėliuose reikia laikyti. Atsižūrint į tai, kad karo metu įvairius techninis turtas (pav., atsarginės automobilių dalys, degama, tepama medžiaga ir t. t.) mūsų sąlygomis daugiausia bus importuojamos, todėl dar taikos metu reikia išigyti jų atsargų.

3) Kilnojamuose lauko sandėliuose techninį turtą teks saugoti, a) nuo priešų (uždegamųjų bombų, granatų ir t. t.), b) nuo rūdžių, c) nuo paviršutinių sugadinimų, d) nuo vagių, e) nuo gaisro, f) nuo sandėlių kenkėjų (graužėjų, kandžių, vabalų — édančių odą ir pan.), g) nuo dulkių ir purvo, lietaus ir sniego, i) nuo tiesių saulės spindulių, staigių temperatūros svyravimų ir drėgmės, k) nuo sumaišymo įvairių turto rūšių (metalo, atsarginių dalių, gumos, rūkšties dažų ir kt. ir l) nuo netinkamų saugojimui vietų (purvo, smėlio, nešvaros ir t. t.).

Apsaugojimas nuo priešų, a) geras sudėliojimas, t. y. užmaskavimas, b) panaudojimas aktyvių apsigynimo priemonių, c) panaudojimas slėptuvių, apkasų, požeminių rūšių ir natūralių priedangų. Apsaugojimas nuo rūdžių, a) tikrinimas ir laiku pašalinimas rūdžių, b) apsaugojimui nuo rūdžių naudoti tepalus, dažus ir t. t., c) nesudėti kartu su guma rūkščių ir pan., d) saugojimas nuo drėgmės, purvo ir dulkių. Saugojimas nuo paviršiaus sužalojimo, (įdrėskimų, įlenkimų, sulenkimų ir kt.), a) atsargiai elgtis iškraunant, pakraunant ir transportuojant, b) naudoti mechanizacijos ir standartinės taros priemones, c) gerai sudėti ir supakuoti. Apsaugojimas nuo vagiavimų, a) gera sąskaityba ir atsiskaitymas, naudojant minimalines dokumentacijos formas, b) sisteminė kontrolė, c) apsaugos ir apgynimo organizavimas. Apsaugojimas nuo gaisro, a) reikalauti iš žmonių laikytis visų priešgaisrinių taisyklių, b) turto nesugrūsti, c) lengvai užsidegančias medžiagas saugoti atskirai. Apsaugojimas nuo sandėlių kenkėjų, a) panaudoti naikinančias priemones, b) saugoti, kad neįsimestų drėgmė, c) nuo kandžių naudoti specialius miltelius ir t. t. Apsaugojimas nuo dulkių, purvo, lietaus ir sniego, a) pervežant pridengti brezentais, b) panaudoti gamtines priedangas ir kt. (esant vietoje po jomis pasislėpti), c) kuo greičiausiai nuo turto valyti dulkes, purvą, lietaus lašus ir sniegą. Apsaugojimas nuo saulės spindulių, staigių temperatūros svyravimų ir drėgmės, a) panaudoti iškyšulius ir uždangas, b) pastatyti slėptuves ypač gumai ir degančioms-sprogstančioms medžiagoms, c) žiemą trumpai sustojus neįnešti techn. turto į šiltas patalpas. Apsaugojimas nuo sumaišymo įvairių techn. turto rūšių, a) nesumesti kartu (krūvomis), juodų ir spalvotų metalų išdirbinius, b) nelaikyti kartu su

gumos atsarginėmis dalimis tepalų, rūkščių ir kt., c) sistematiškai tikrinti uždarymo hermetiškumą, d) išduodant, nepurkšti ir nelaistyti rūkščių, dažų (sausų ir tirštų) tose vietose, kur yra kitos turto rūšys. Apsaugojimas nuo netinkamų turto laikymui vietų, a) kiek tik galima vengti netinkamų laikymui vietų, b) užterštas vietas valyti, sausinti ir neutralizuoti, c) paruošti aikštes su grioveliais ir pravažiuojamais keliais, d) naudoti balkius, lentas ir žabus patiesimui.

4) Apsaugos būdai ir priemonės. Atvežtos gėlezinkeliu techninės medžiagos, mašinos ir t. t. karininko apžiūrimos ant platformų ir tuo pačiu laiku nuimami pritvirtinimai. Paskui iškraunamos ir pastatomos laikymo vietose, vasarą pačios nuvažiuoja, o žiemą nuvežamos buksiru. Laikymo vietose daromas pilnas techninis apžiūrėjimas, ir mašinos paruošiamos saugojimui. Čia taip pat patikrinama: a) šarvuočių apginklavimo kiekybė ir stovis, įrankiai ir jų priedai, b) mašinų judančiųjų dalių veikimas, c) įvairių motorinių prietaisų parodymai (tai patikrinama, kai iškraunant pačia mašina važiuojama, o iškraunant buksiru, saugojimo vietoje užvedamas variklis). Saugojimui vietas reikia gerai parinkti, t. y., kad būtų užmaskuotos nuo oro ir žemės sekėjų. Autovežimiai sandėliuose pastatomi išsklaidyti, grupuojant sulig tipų ir paskirties.

Saugojant būtina a) valyti dulkes ir drėgmę, b) vieną kartą į 6 dienas užvesti variklius 5—6 min. ir pasukinti transmisijos mechanizmą, c) kartą į mėnesį nuimti akumuliatorius prikrovimui. Saugojimo vietoje visos dėžės su motorais ir dalimis atidaromos, patikrinama jų tinkamumas ir komplektai. Dėžės su atsarginėmis dalimis atidaromos tik techniniam apžiūrėjimui. Apžiūrėtas turtas sudedamas į dėžes, o įpakavimo lapuose daromi pažymėjimai tam, kad jais galima būtų naudotis turtą išduodant. Dėžės sudedamos į kvadratinus štabelius ant patiesalų iš balkių, su motorais ir ats. dalimis į vieną aukštą.

Saugojant auto variklius ilgesnį laiką, vieną kartą į mėnesį būtina reikia pasukinti variklio alkūninius velenus, neišėmus jų iš dėžių ir į variklio cilinderius įpilti tepalo po 20—30 g į cilinderį. Atsarginės dalis po didelio lietaus reikia pagrindinai išvalyti.

Gumos priėmimas ir apžiūrėjimas daromas bendrai, kaip ir kitas turtas. Saugojimui padangos sudėliojamos į lentynas pagal išmieras, be to, kameros pertrinamos talka. Sintetinio kaučuko kameras reikia laikyti pripūstas iki apvalios formos, įdėtas į padangą, arba sudėtas į štabelius iki 1 m aukščio. Kameras iš natūralaus kaučuko galima taip pat laikyti įdėtas į padangas, bet galima sudėti ir suvyniojus. Visi kiti gumos dirbiniai (šlangos ir t. t.) dedami taip pat, kaip ir gumos. Žiemą gumų saugojimo patalpos apšildomos, o vasarą guma slepiama nuo saulės spindulių.

Metalai ir medžiagos. Metalai sudedami ant patiesalų, juos ištepęs ir surūšiavus. Spalvuotus metalus galima sudėti taip pat, bet netepti. Iš spalvuotų metalų pageidautina išskirti (ypač saugojant žiemą) alavą ir cinką, kad apsaugotume juos nuo staigių temperatūros svyravimų. Tai paaikškinama tuo, kad alavas yra palankus savotiškai pasikeisti, o cinkas turi labai didelį išsiplėtimo koeficientą.

Lakas, dažai laikomi firmos dėžėse, sudėjus atskirais štabeliais. Sausus dažus reikia saugoti nuo sušalimo. Rūkštys, acetonas, celuloidas ir t. t. laikomi atskirai, geriau atskirose slėptuvėse ar rūsiuose. A. V.

SLAPTŲJI KARIUOMENĖ

RAŠYDAMI LAIŠKUS NEPATARNAUKIME PRIEŠAMS

Poligonas dar tuo priešui yra svarbus, kad jame būna išbandomi nauji išigyti ginklai bei kitos kovos priemonės. Kareivis, pamatęs naują ginklą, tanką, lėktuvą, lauko radijo stotį, skuba ta žinia pasidalyti su savo draugu, broliu ar tėvais, visai nesuprasdamas, išduoda visai slaptas žinias priešui, darydamas žalą savo Tėvynei. Naujų ginklų bei priemonių bandymas, jų pasirodymas kurioj nors kariuomenėj yra slepiami ne tik nuo svetimoms valstybės, bet ir nuo savo visuomenės, nes jei ką žino daugumas, to paslaptį jau nebegalima išlaikyti. Viso to negalima paslėpti nuo kareivių, nes jie pagaliau prie tų ginklų ar priemonių tarnauja, bet iš jų reikalaujama laikyti tai griežtoje paslapyje. Kartais laiškuose rašoma dar daugiau: įdedama net to ginklo ar priemonės fotografija drauge su visa tarnyba.

Karys, kuris yra savo Tėvynės ir tautos, savo namų, tėvų ir brolių gynėjas, kuris, įstodamas į kariuomenės eiles, prisiekia ištikimai tarnauti savo kraštui ir reikale nesigailėti nei savo sveikatos, nei gyvybės, argi gali būti padėjėjas priešui, kuris iš jo nesusipratimo, neapsižiūrėjimo ar savo pareigų pamiršimo griauna savosios valstybės atsparumo pagrindus. Mažiau naudos bus, jei jūsų tėvai žinos, kokiais tankais jūs važinėjat, kaip toli neša bombosvaidis, koks autom. pabūklo galingumas, kiek ir kokių naujų radijo priemonių bei pabūklų išigijo mūsų kariuomenė, bet daugiau žalos, jei visa tai pakliūs priešui į rankas. Sunku kariauti su priešu, kad ir daug mažesniu skaičiumi, jei jo nepažįsti, ir daug lengviau gintis ir nuo galingesnio priešo, jei žinosi jo ginklų galingumą, priemonių naujumą ir pajėgumą, kitaip sakant, jei turėsi visas žinias apie jį. Niekur ir niekada jokia žvalgyba negaus visų žinių iš karto, bet jas renka iš smulkmenų. Kariai, neduokime jokių, kad ir mažiausių smulkmenų priešui ir neduokime jam progų jų gauti. Supraskime ir kontroliuokimės rašydami savo laiškus.

Toliau manevrai. Manevrams rengiamasi slaptai. Tą slaptumą nori išlaikyti ir tam, kad nei tikslios jų datos nei vietovės nesužinotų priešo organai, nes tokiu atveju jie pasirūpins į numatytą manevrų vietą pasiųsti savo šnipus, kurie turės uždaviniį sekti manevruojančias kariuomenės dalis ir sau apie juos atitinkamai pasižymėti. Priešui svarbu žinoti visos mūsų kariuomenėje įvestos naujenybės, patobulinimai bei manevruose vartojami metodai. Taigi visų pirma, jeigu prieš manevrus ir būtų žinoma iš anksto arba atsitiktinai jų vietovė, būtų nusikaltimas su kitais apie tai kalbėti, tuo labiau rašyti apie tai laiškuose. Manevrų plote nuolat suimama asmenų, kurie būva atvykę iš labai tolimų vietų. Po tyrinėjimo pasirodo, kad jie visi turėjo uždavinius sekti manevrus. Kas čia kaltas? Kalti tie, kurie neišlaikė paslapties, kurie savo laiškuose per daug išsiplepėjo. Gal būt, tie laiškai ir nepakliuvo į šnipų rankas, bet tikrų tikriausiai tų laiškų gavėjai apie

tai išsikalbėjo kitiems, ir tos kalbos pasiekė ir tuos, kurie tuo rūpinasi ir kuriems svarbu tas viskas buvo sužinoti. Taigi, nors ir aiškiai būtų pasakyta visiems, kur bus didieji manevrai ir jų laikas, bet karys, kuris nenori būti šnipų pagelbininkas, turi apie tai tylėti ir niekam to nepasakyti, nes jeigu mes jau dabar, taikos metu mokydami vartoti ginklą, neišmoksime saugoti paslapties, karo metu turėsime dėl to daug ir didelių nuostolių. Tuo atžvilgiu Didysis karas yra davęs nemaža pavyzdžių, kur iš kelių neatsargiai parašytų vieno kareivio žodžių savo namiškiams iš fronto priešas sužinojo vienos ar kitos dalies padėtį. Nesvarbu, kad kareivis, rašydamas laišką, pamini, jog tas ar kitas batalionas kaujasi toj ar kitoj vietoj. Priešas žino, kad jei toj vietoj yra batalionas, tai ten bus ir visas pulkas, o pulkas paprastai priklauso ir prisilaiko savo divizijos, ir štai jau priešas išsiaiškino, kokia dalis tam tikroj vietoj prieš jį stovi. Nereikia čia nė įrodinėti, ar tai svarbu ar ne, tik atsiminkim, kad karo metu nuimami nuo antpečių trafaretai, taigi ta žinia, kurią priešas sužinojo per savo šnipus iš neatsargaus kario laiško, slapta ir jiems gali būti iš jos daug naudos, o mums — daug nuostolių. Gal būt, dėl to žus šimtai draugų. Jeigu taip, tai nepamirškim, kad laiškus iš kautynių lauko turi kiekvienas karys rašyti apgalvotai ir nieko nerašyti apie savo kariuomenę. Kautynėse mokėsime elgtis su ginklais, jei, tarnaudami taikos metu kariuomenėje, išmoksime juos vartoti, mokėsime parašyti laiškus, jei, atlikdami karinę prievolę, iš kareivinių, poligono ar kiek ilgiau trunkančių manevrų rašysime laiškus, neliesdami juose karinių paslapčių, kitaip sakant, jei neplepėsime to, ko nereikia.

Nemanykit, kad tik manevrų metu negalima apie juos rašyti, o po jų jau viskas leidžiama. Ne. Ir po manevrų yra slėptinų nuo priešo žvalgybos žinių, kurias manevrų dalyviai sužinojo, bet kurių neturi teisės kitiems skelbti.

Ypačiai turime kontroliuoti ir nedėti į laiškus nei karinių nuotraukų, nei jokių dokumentų, nei žemėlapių. Ginklai tose nuotraukose aiškiai matyt, matyt jų tarnyba — to reikia griežtai vengti, nes viena, jei kariuomenės vadovybė reikalauja griežtos ginklų fotografavimo kontrolės, tai iš to išeina, kad norima tuo pabrėžti, kad čia paslaptis. Ir nebus pasiteisinimo, jei karys bus pašauktas tieson dėl to, kad jis savo laiškuose siunčia tokias nuotraukas.

Čia duodamas pavadinimas daiktų, apie kuriuos negalima laiškuose rašyti:

1. Dalinių išdėstymas, kariuomenės įmonės, įstaiogos bei kiti kariniai pastatai.
2. Kariuomenės organizacija, pasiruošimas, techninis ir karo inžinerinis apginklavimas, finansavimas, karo tiekimas, ir, apskritai, ginkluotų jėgų stovis.
3. Apskaitos, projektai ir priemonės, taip pat mobilizacinės karinės pramonės, transporto, ryšių ir, apskritai, visos šalies pasiruošimas.
4. Apginklavimas, padėtis, finansiniai bei gamybos planai, visos pramonės gamyba, o taip pat ir likusios pramonės, kurios vykdys ar vykdo karinius užsakymus.

5. Nauji techniniai išradimai ir kiti nauji techniniai gynimosi būdai.

6. Paskelbti paslaptimi ar neskelbtini leidiniai ir dokumentai, kurie liečia valstybę ir bet kokie duomens, pagrįsti minėtaisiais leidiniais ir dokumentais.

Įsigilinę į kiekvieną šių punktų atskirai pamatysime, kad šios visos, be išimties, žinios bus slaptos arba neskelbtinos.

Todėl nepamiršti: a) kad ir laiškais galime padėti priešui, b) galime sugundyti šnipinėti, c) gali mus pačius palaikyti šnipais ir dėl to net tieson pašaukti.

Iš to seka: kiekvienas karys turi suprasti savo pareigą, kad visur ir visuomet saugoja savo Tėvynės reikalus ir nieku būdu nepadedą jos kenkėjams, o karo vadovybė stato griežtą reikalavimą: su niekuo nekalbėti kariniais reikalais, nerašyti laiškuose apie karinį gyvenimą, o apie visus, kas iš kurio stengsis vienokiu ar kitokiu būdu išgauti, nors atrodytų ir nereikšmingų žinių, tučtuojau pranešti savo viršininkams. Tik tokiu, o ne kitokiu būdu būsime verti tikrojo Lietuvos kario vardo, nes iš tikrųjų visada budriai stovėsime tėvynės reikalų sargyboje.

Čia duodamas vienas vokiečių kareivio laiško pavyzdys:

Eilinis S, būdamas atostogose, susipažino su viena vokiečių šveicarų kilmės panelė, nuolatos gyvenančia Šveicarijoje. Eilinis rašė jai laiškus, o panelė rūpestingai atsakydavusi. Vieną dieną kareivis S, būdamas manevruose, pametė vieną panelės rašytų laiškų. Laiškas buvo rastas kitų kareivių ir įteiktas viršininkams. Jo turinys buvo toks: „Kaip tu gali taip lengvapėdiškai galvoti ir siunčiamame laiške į užsienį rašyti apie kariuomenės pasirengimus žygiui į Reino kraštą. Juk jeigu apie tai iš aksto sužinos užsienis, tai gali susidaryti nemalonių dalykų. Pagaliau tu ir pats, tur būt, turėsi vykti frontą...“. Tas įvykis kaip tik buvo prieš Reino krašto atvadavimą. Tačiau būdinga yra tai, kad vienas tų Reino krašto vaduotojų, kareivis, svetimų krašto mergaitės buvo pamokytas, kokių pavojų savajam kraštui sudaro jo nerūpestingas laiškų rašymas. Ir tikrai, toks neapgalvotas ir visai su pareigų supratimu nesuderintas dalinimasis valstybinėmis paslaptimis — galėjo turėti rimtų pasekų, nes Reino krašto okupavimas turėjo būti įvykdytas slaptai ir netikėtai. Tiktai visiškai visų pasirengimų ir žygių išlaikymas paslapyje ir netikėtumas galėjo sumažinti galinčias iš to kilti politines komplikacijas.

Jeigu į kareivio S laiškus būtų galėjusi laiku pažvelgti svetimųjų žvalgyba, arba jei toji pati kareivio S panelė būtų buvusi užsienio žvalgybos agentė, tai prancūzai ir anglai, dar prieš okupavimo pradžia, būtų atlikę tinkamus žygius šiam veiksmui sustabdyti. Tuo būdu Vokietijai tikrai būtų nemalonių dalykų atsitikę, apie kuriuos kareiviui mergina rašiusi. Eilinis tikrai buvo pamiršęs savo pareigą. Už apsileidimą, kuris galėjo pakenkti krašto gerovei, eilinis S buvo nubaustas kalėjimu. Jis tokios bausmės pilnai buvo užsitarnavęs.

Gynimosi priemonių neįvertinimas ir kalėjimo bausmė

Čia duodamas išdavimo pavyzdys, kuris atsitiko visai netolimoje praeityje.

Šarvuotųjų pulko grandinis M buvo komandiruotas bandymui naujai konstruotos kovos priemonės. Prieš išvykstant į šią komandiruotę, grandinis savo vyresnybės buvo išpėtas griežtai laikytis paslapties saugojimo reikalavimų. Vieną dieną pas grandinį M, jam jau būnant komandiruotėje, atsilankė jo mokyklos draugas, kurio jis jau keletą metų nebuvo matęs. Grandi-

nis žinojo savo draugą marksistinių pažiūrų esant. Draugas, nors ir neteisėtai, buvo užsidėjęs vienos tautinės organizacijos uniformą, vildamasis tuo nuslėpti savo tikrąsias pažiūras. Ir tikrai, grandinio abejojimais išnyko, kada jo draugas užsiminė norįs įstoti savanoriu į motorizuotas dalis ir ar negalįs grandinis jam kuo nors pagelbėti. Žodis po žodžio, grandinis patyrė, kad jo draugas tikrai turįs nemažai žinių iš technikos dalykų, žinoma, ir kalba nukrypo į šios srities naujenybes. Didžiausiu pasitikėjimu jiedu išsikalbėjo apie specialius karinius dalykus ir grandinis išsamiai savo draugui papasakojo apie naujai bandomąją kovos priemonę. Dar to maža, įsismaginęs, net visas smulkmenas išdėstęs.

Pora dienų vėliau „mokyklos draugas“ buvo suimtas kaip tik tuo momentu, kad patirtas iš grandinio žinias norėjęs įduoti vienam nelegaliam marksistų kurjeriui. Šis gi jau buvo pasirengęs greičiausiu keliu jas perduoti į užsienį, o tuo pačiu ir svetimųjų žvalgybai. Skaudžiai buvo nubaustas grandinis už nelaikymą valstybinių paslapčių. Taip baigėsi pilna vilčių ir naujų galimų iki šiol be priekaištų buvusio grandinio M tarnyba.

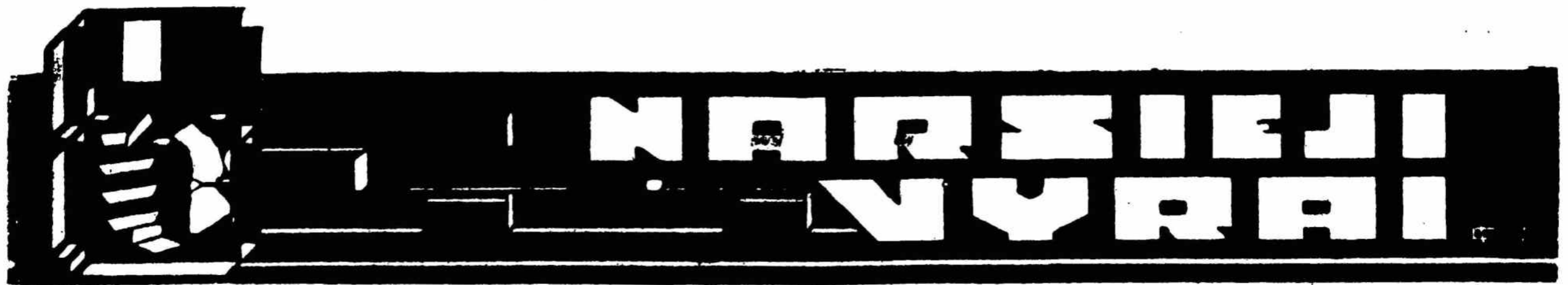
Pažymėtinas atsitikimas su pašto tarnautoju K, sulaužiusiu tarnybinės pareigos ištikimybę. Tarnybiniai sužinojęs, kad prieš jo vieną pažįstamą valdžios organai rengiasi imtis atitinkamų priemonų, jis čia pat įstaigoje, iš dalies neva dėl pasipiktinimo, iš dalies dėl pasigyrimo, kad daug žinąs, išpėjo apie tai savo pažįstamąjį. Valdininkas jokių būdu netikėjo, kad esama pagrindo jo draugą įtarti: jis už jį galvą galėjo guldyti. O draugas išpėtas, žinojo, kaip pasielgti. Išpėjimas pasiekė savo „tikslą“ ir sutrukdė iškelti viešumon vienos labai pavojingos agentų grupės veiklą.

Paslaugusis valdininkas buvo nubaustas, tačiau jo darbo pasekmių jau nebuvo galima atitaisyti.

Dar vienas atsitikimas iš priešlėktuvinės apsaugos gyvenimo, kuris įvyko vienoje kaimyninėje valstybėje.

Ponia D dėl savo darbštumo buvo patekusi į priešlėktuvinės apsaugos tarnybą. Ji susipažinusi su gana turtingu vyriškiu, prie kurio ilgainiui taip priprato, kad, pametusi savo vyrą, išsikraustė pas numylėtąjį. Mylimasis vadino save dujų pramonės inžinierium ir turėjo atsargos karininko, paleisto iš priešlėktuvinės, karo tarnybos dokumentus. Ponia D visiškai buvo patenkinta, radusi savo tikrąją laimę. Kad Ponia D neturėjusi prieš savo mylimąjį jokių paslapčių, savaime suprantama. Ji dalinosi su savo draugu visomis žiniomis, kurias patirdavo savo tarnyboje, o taip pat nepajusdavo, kai nejučiomis būdavusi angažuojama naujiems uždaviniais arba naujų žinių rinkimui.

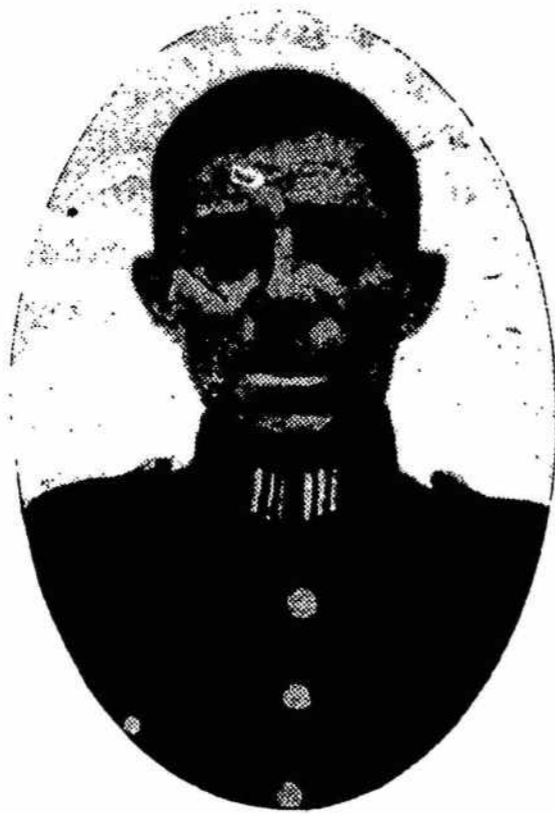
Vieną dieną gražiajam ponios D sapnui atėjo galas: ponios mylimasis buvo suimtas kaip svetimų žvalgybos agentas, daugiau metų tariamasis inžinierius ir atsargos karininkas tokiu būdu rinko žinias apie krašto pajėgas. Beveik iš visų gyvenimo sričių pas jį suplaukdavo žinias dėka tokių nelemtų meilės ryšių. Ponia D buvo ne pirmutinis jo „meilės“ objektas. Fabrikų darbininkės ir kitų karinių įmonių mašinistės, iš įvairių tautinių organizacijų žymesnės moterys, kiek tik jų jam reikėjo, buvo įstrigusios į jo „meilės“ tinklą. Nepaprastai sumaniai apgalvotomis „vedybomis“ arba panašiais triukais ir po šiai dienai yra pridengta šnipinėjimo veikla. Visi, kurie lengvai pasitikėdami papildė krašto išdavimo darbą, turi atgailoti. Dar daug blogo padarysime savo kraštui, jeigu leisimės prie tokių lengvapėdiškų širdžių jungtųjų, kurių klaidas turi išpirkti krašto ir tautos gerovė.

ATKAKLIAI GYNĖ SAVO KUOPĄ

Psk. Simas Sugentaitis gimė 1889 m. birželio 8 d. Virbalyje. Kariuomenėn stojo 1919 m. vasario 24 d. Tarnavo 2. pėst. pulko 6. ir ryšių kuopose, vėliau — 1. pėst. pulko kuopoje. Šis vyras Didžiojo karo ir Nepriklausomybės kovų dalyvis, Vyčio Kryžiaus kavalierejus apie tas kovas štai ką pasakoja:

„1914 m. pradžioje visoje mūsų apylinkėje sklido gandai ir net rimtai buvo kalbama, kad bus karas. Senėsniai žmonės tas kalbas patvirtindavo, esą tai matytai įvairiais dangaus ir gamtos „prajovais“. Ir tikrai, vieną šventadienį žmonės pamatę ant visų Virbalio miestelio stulpų bei tvorų nuklijuotus skelbimus, skelbiančius vyrų mobilizaciją, apstulbo ir sumišo. Vyrai susirūpinusiais veidais klausėsi dalyvavusių rusų — japonų kare apie šurpius ir baisius karo įvykius. Moterys, dauguma vedinos vaikais, verkė ir ieškojo minioje savo vaikų tėvo ir maitintojo.

Psk. S. Sugentaitis

Sunkių įspūdžių slegiamas palengva kiūtinau namo. Namie radau beverkią motiną ir už stalo berymantį tėvą, matyt, baisi žinia greičiau atlėkė, negu aš parėjau. Neliesdami ant stalo padėtų pietų, ilgai kalbėjome apie karą ir sunkią savo būklę. Ilgai raminta, tačiau vis vien beverkianti motina pradėjo mane ruošti tolimon, nežinomon, o gal ir paskutinėn kelionėn. Kitą dieną su triukšmu įbildėjo į mūsų kiemą vežimas, iš kurio išsoko keletas vyrų, tarp jų trys ginkluoti stražninkai (rusų policininkai). Davė ženklą, kad greičiau rengčiaus. Nieko daugiau nebeliko, kaip atsisveikinti beverkiąčius tėvus ir jų ašarų bei palaiminimo palydėtam, vykti į svetimą ir tolimą Rusiją.

Patekau į 57. Modlecko pulką. Greitai teko dalyvauti įvairiose kautynėse. Vienose kautynėse ties Lucku mane sunkiai sužeidė. Patekau į Charkove esančią ligoninę, kurioje išgulėjau keletą mėnesių. Išėjus iš li-

Kiekvienas turi pats save išipareigoti apie laikytinus paslapyje karinius pastatus ar sustiprinimus niekam niekus nepasakoti. Visados atsimink, kad sienos turi ausis: kad svetimųjų žinių rinkimo organai visur turi savo agentų: skaityklose, restoranuose, geležinkelio autobusų stotyse, traukiniuose ar autobusuose, laivuose ar kitose pasilinksminimo ir viešose vietose. Neapgalvotu kelių minučių pasikalbėjimu pastatysi savo draugus į pavojų, o pats save patalpinsi į kalėjimą. Kalėjimo bausmė bus visą gyvenimą sunki našta. (B. d.)

goninės, mane paskyrė į mokomąją komandą, 1916 m. ją baigiau ir gavau jaun. puskarininkio laipsnį. Vėl dalyvavau eilėje kautynių, sėkmingai vadovaudamas skyriui.

1918 m. rudenį grįžau į Lietuvą. Grįžau kaip tik laiku: siekiančiai laisvės Tėvynei buvau labai reikalingas. Su džiaugsmu išsirengiau į žūtibūtinę kovą dėl tautos laisvės. Šį kartą žinojau už ką einu kariauti ir už ką net žūti buvau pasirengęs. 1919 m. vasario 24, kupinas gilaus pasiryžimo stojau kariuomenėn į savųjų 2. pėst. pulko 6. kuopą A. Panemunėje, kuopos vadu buvo karininkas Laukšaitis, vėliau — Petraitis. Mane paskyrė būrininku, ir aš A. Panemunėje mokiau jaunus kareivius. Iš čia išvykome į frontą prieš bolševikus ties Eglaine. Vėl karo dienos. Vadovavau būriui. Bolševikus nugarūdomė net už Dauguvos. Ties Daugpiliu mane perkėlė į ryšių kuopą ir aš, bematant, atsidūriau bermontininkų fronte ties Radviliškio, kur kautynių metu man teko rūpintis ryšių priemonėmis.

1920 m. kautynėse su lenkais ties Giedraičiais aiškiai prisimenu štai kiek: Aš su 1-mu būriu stovėjau Ulėnų km. Lenkai bare pradėjo šaudyti, karininkas Gvildys įsakė man su savo žmonėmis užimti poziciją prieš Ulėnų dvarelį ir nesitraukti, kol jis duos ženklą. Lenkai pradėjo mus smarkiai pulti. Mūsų kuopa pasitraukė. Aš su būriu visą laiką šaudžiau į artėjančius lenkus. Lenkai mano būrį bandė apsupti, bet mes prisimušėm pro juos ir pamatę, kad karininkas Gvildys man moja kepure trauktis, aš su būriu pasitraukiau. Pasitraukimo metu lenkai nukovė vieną mano būrio vyrą.

Kitą dieną mes puolėme lenkus. Man buvo įsakyta išžvalgyti Šlevėtų km. ir Juodiškių dvarą. Išėjęs su būriu, Šlevėtuose nieko įdomesnio nepastebėjau. Tačiau matyt, lenkai mus pastebėjo, nes pradėjo į mus šaudyti. Mes puolėm tiesiog šūvių link ir priešą iš dvaro nustumėm į Dūdėnų km. Čia vėl pasispyrėm pirmyn ir lenkus prispaudėm prie ežero. Keliokika jų paėmėme į nelaisvę. Su atimtu iš lenkų kareivio dviračiu atvažiauvau pas karininką Gvildį ir pranešiau, kad savo uždavinį atlikau.

Vėliau, pasitraukęs iš kariuomenės, ties Širvintais dalyvavau partizaniniuose veiksmuose prieš lenkus, — baigė savo atsiminimus psk. S. Sugentaitis.

Už narsumą kautynėse apdovanotas Vyčio Kryžiumi. Dabar gyvena gimtajame Virbalyje. Yra uolus vietos šaulių būrio šaulys. Jo šventadieniniai drabužiai — šaulio uniforma. „Kai mirsiu, — sako S. Sugentaitis, — mane turės uniformuotą palaidoti“.

Vyčio kryžiumi apdovanojimo lape šiaip pabrėžiama apie psk. S. Sugentaitį: „Visose kautynėse pasižymėjo nepaprastu narsumu. 1920 m. lapkričio 17 d. su savo būriu sulaukė žymiai stipresnį priešą, kuris supomūsų dalinius. Tuo žygiu davė progos savo kuopai tvarkingai pasitraukti ir išvengti apsupimo“.

Psk. Z. Gerulaitis

TARP DVIEJŲ UGNIŲ

(Iš savanorio-kūrėjo A. Meto atsiminimų)

Visi mes gerai žinome, kad nepriklausomybės karas mums buvo nelengvas jau vien dėl to, kad neturėjome nė vieno priešo silpnėsio už save.

Tik mūsų vadų sumanumo ir karių narsumo dėka neretai išeidavome laimėtojaiis žūtbutinėse kovose.

Praslinkus nemažam laiko tarpui, daug ką galima pamiršti, tačiau sunkesnieji kovų momentai niekadės negali išdilti iš jų dalyvio atminties.

Prisilaikydamas šiokio tokio nuoseklumo, kiek leis mano atmintis, norėčiau papasakoti vieną kovos epizodą, kai nejučiomis atsidūrėme tarp dviejų ugnių. Gal čia nebūtų nieko nepaprasto, jei tos dvi ugnys būtų buvusios vieno priešo, nes kovų metu kryžmine ugnimi neretai teko priešą „krikštyti“ ir mums. Čia visą sunkumą sudarė mums ta būseną, kad patekome tarp dviejų priešų.

Tai buvo, berods, 1920 m. kada mūsų 9 pėst. pulkas laikė frontą prieš bolševikus. Pulko daliniai buvo gana plačiai išskirstyti. Mūsų kuopa, su vadu kpt. Umbrasu priešaky, buvo užėmusi barą ties Svyrais. Šioje vietoje bolševikai tuo laiku nelabai puldavo. Jie dažniausiai pasitenkindavo tik sargybų užpuldinėjimais, o labiausiai mėgdavo pasiplėsti iš ūkininkų maisto ir kitokių jiems reikalingų daiktų. Kada jau gerokai savo nuolatinėmis „rekvizicijomis“ gyventojus apvalydavo, tada žūt būt veršdavosi pirmyn, kad galėtų aplankyti dar nepalietus gyventojus. Tokiais atvejais dažnai bolševikai atkasdavo dantį, nes mes juos sutikdavome visuomet tinkamai pasiruošę. Apie jų rengiamus puolimus beveik visuomet suspėdavo mus painformuoti iš anapus linijos gyventojai.

Vienos gana šaltokos dienos paryčiu šliaužte atšliaužė į mūsų apkasus vienas civilis jau pagyvenęs žmogelis ir, pro ašaras vos žodį tegalėdamas ištartį, prašė pagalbos. Esą jis gyvena dvare, į kurį suėjo gana didelis būrys bolševikų ir pareikalavo nepakeliamos duoklės. Jei ta duoklė nebus tuoj ištesėta, tai visai jo šeimai grėsianti mirtis. Mat, bolševikai jį palaikė dvaro savininku tuo tarpu, kai tikrasis savininkas jau seniai savo dvarą buvo palikęs ir pasprukęs į Lenkiją. Kuopos vadas išklausęs žmogelio graudų skundą, susimąstė.

„Vyrai, kas savanoriais sutinkate gelbėti šį žmogų ir jo šeimą“, — kreipėsi kpt. Umbrasas. Visi apie vadą susibūrėme ir kiekvienas veržėmės, kad tik leistų į šią žvalgybą. Vadas net nusijuokė ir šposaudamas pareiškė: „Kaip matau, tai jūs norite apkasuose palikti mane vieną. Daug vyrų neleisiu, nes iš viso ne kažin kiek čia jūs turite. Užteks, manau, šešių“, — pasiūlė vadas. „Nors ir mane vieną leiskite, Tamsta Vade“, — iškišo psk. Svirskis. „Na, gerai, galėsi vykti su penkiais vyrais“, — sutiko kapitonas. Žmogelis iš džiaugsmo suvirpėjo ir puolė prie vado dėkoti, kaip išmanė.

Vadas, kiek atbulas pasitraukęs, pareiškė: „Mums padėkos bei kitokio atpildo nereikia, nes mūsų čia pareiga. Galėsi šiems vyrams padėkoti, jei jiems pavyks“. Žmogelis pažvelgė į mus kiekvieną atskirai, kurie buvome paskirti į šią žvalgybą.

Tuoj apsirūpiname šoviniais, granatomis. Būtų labai buvę gerai, jei būtume galėję pasiimti su savim ir kulkosvaidį. Bet, deja, tada kuopa turėjo tik vieną ir tai tik sunkųjį. O iki dvaro net 7 kilometrai buvo ir dar ne kur nors į šoną, bet stačiai prieš užnugary. Visgi dvaras ne arti. Vadas dar senuko paklausė, ar nebūt vėlu, jei būt galima dvarą pasiekti vakare, bet žmogelis paaiškino, kad čia valandų klausimas ir sugrįžęs jau galis rasti išžudytą šeimą.

Kai šitaip, tai tuoj, senį pasiėmę vadovu, iš apkasų sprukome į artimiausį miškelį. Senis vedė nepaprastai greitai ir gana sumaniai, nes jau dvaras buvo matyti, o jokio sukliūdymo dar nepasitaikė. Kol buvo pui-ki gamtos priedanga, tai žygiuoti buvo bepigu, bet dabar jau turėjome išlysti iš paskutinio raisto ir pasirodyti plyname lauke. Truputį kvėptelėjome pasitarti kas daryti toliau. Skyrininkas Svirskis, turėdamas, jei taip galima pasakyti, įgimtą gabumą ir nemažo patyrimo žvalgyti, pasistiepęs apžvelgė dvaro apylinkę iš tolo ir suraukęs kaktą, savo senu įpratimu, atsigulė aukštininkas ir užsimerkęs valandėlę pagulėjo. Jau jo toks būdavo papratimas, kuris dar nė karto jo nebuvo apvykęs. Svirskis, pašokęs nuo žemės, tuoj kiekvienam paskirstė uždavinius. Man pavedė užimti vieną kalnelį ir apsikasti šalia mažo berželio. Du paskyrė prie kelio, kuris vedė į dvarą, bet šie du pakelės grioviuose turėjo kiek palaukti. O jis pats su dviem vyrais ir dvaro gyventoju slinko prie dvaro visai iš kitos pusės. Aš tuoj laimingai pasiekiau savo uždavinio vietą ir gražiai apsimaskavęs žvalgiausi aplinkui. Mūsų skyrininkas su savo vyrais tuoj išnyko man iš akių. Jis darė didelį lanką, nes turėjo apeiti nedidelį ežerėlį. Savo vietoje patūnojau gal net apie valandą laiko, bet nieko negirdžiu ir nematau. Kaip būtų gerai jei šiam dvare nebūtų jau nė vieno bolševiko, galvoju sau. Tada visi susitiktume dvare ir galėtume saugiau grįžti atgal. Bet jeigu čia, kaip senis sakė, yra didelis bolševikų būrys, tai kažin kaip gali pavykti. Svarbu, kad nebūtume po vieną išsklaidyti. Taip man begalvojant, net suplakė smarkiau širdis, kai pamačiau iš dvaro palengva išjojant du bolševikus. Dabar tai jau čia bus. Gal visą reikalą sugadinti. Mat, du raitininkai jojo sau iš dvaro tuo keliu, prie kurio grioviuose tūno mūsų du vyrai. Jeigu jie juos grioviuose pastebės, tai, be abejo, įvyks susišaudymas, kuris gali būti nelaiku ir išeiti į mūsų nenaudą. Laimėi jie pasuko kitur ir kryptį paėmė beveik į mane. Bet aš jaučiausi gerai, nes tikėjau, kad jei tik stačiai man ant galvos neužlips, tai liksiu nepastebėtas. Taip ir buvo. Raitininkai bešnekučiuodami prajojo pro šalį ir vėl kiek pakeitę kryptį, dingo raistuotoj tolumoje. Stebiu toliau dvarą, bet nieko nematau. Dar guliu apie pusvalandį, bet vis tylu. Staiga subildėjo pora šūvių ir nutilo. Kas į ką šovė — neaišku. Atrodė, kad šūviai pasigirdo pačiame dvare. Netruko nei poros minučių, kai šūvių pasipylė keliąsdešimt. Tuoj supratau padėtį ir tik laukiu, ar kas nepasirodys. Mūsų du vyrai, kurie buvo pakelėj, pasirodo, tuoj grioviais atslinko prie paties dvaro ir įspruko į sodą. Tie pamatę, kad bolše-

vikai dvaro kieme metę „šeimininkavimą“ susibūrė prie mūrinės klėties ir šaudė į mūsų skyrininką, iš kurio atsakymų negirdėti. Mūsų vyrai, būdami sode, nedrįso paleisti į bolševikus nė vieno šūvio, kol neišgirs atsakymo į bolševikų šūvius iš skyrininko ir jo dviejų vyrų. Gal kilo mintis, kad jie dėl nepatogios padėties turėjo pasišalinti, arba gal jau visi trys žuvo. Netrukus subildėjo skyr. žvalgybos trijų šautuvų salvė visai iš arti. Bolševikai metėsi prie kito klėties kampo ir sugulė. „Na jei šitaip, tai gyvenam“, — trynė rankas sode gulintieji vyrai. Vienas bolševikas, matyt, vyresnysis, visa gerkle šaukdamas komandavo pirmyn. „Mes drebame, kaip drugio krečiami“, — vėliau pasakojo sodo vyrai, — „kad mums viena troba kliudo, ir bolševikus retai kada pamatom šmėkštelint pro tarpą. Bet laukti nebuvo daugiau kada. Vos pastebėję tarp dviejų trobų pro tarpą ant kiemo du bolševiku, sutratinom čia pat jiems po nosim, ir tie susmuko vietoje. Kilo nelaukta panika ir klyksmas. Viskas susimaišė ir bolševikai, užuot šokę kur nors kitur, spruko į sodą. Čia mūsų vyrai taip pat sumišo ir sušuko pasiduoti. Bet kad iškėlė rankas nesusiorientuotų, mūsų vyrai nedelsdami paleido po porą granatų, ir triukšmas dar padidėjo. „Jau aš buvau bepakilas iš savo vietos ir norėjau galvatrukčiais nešdintis į dvarą saviesiems į pagalbą, bet vėl staiga prisiplojau prie žemės, nes pamačiau visai netoli tris bolševikus. Paėmęs gražiai ant sargo vieną suklupdžiau, o kiti du dingo iš akių. Dabar jau būčiau bėgęs į dvarą, bet mano pagalba jau buvo nereikalinga. Mat, pirmiau atskubėjo Svirskis su savo vyrais ir tuoj dvare šūviai nutilo. Ne visus bolševikus pavyko sudoroti, kiti išlakstė. Vienur kitur vis dar nuaidėdavo šūvis, o aš, artindamasis į dvarą, vis žvalgiausi. Visi sode suėję, turėjome du belaisviu. Vienas buvo sužeistas, kitas — sveikas ir dar su arkliu. Toks geras buvo mūsų ūpas, kad net pamiršome, jog esame tolimame priešo užnugaryje ir kad dar nesame tikri, jog savo kailius pavyks sveikus išnešti. Sužeistąjį palikome dvare perrišti ir slaugyti tiems, kurie dar prieš valandą kentėjo ir laukė bausmės už negalėjimą išpildyti reikalavimų. Patys paskubomis turėjome nešdintis. Tuoj pasigedome vadinamo dvaro šeimininko, kuris būtų nurodęs kur patogiau išeiti. Deja, senio nebuvo tuo tarpu. Viena tik skyrininkas tvirtino, kad senukas negalėjo žūti, nes dar prieš susirėmimą jis pasišalinęs. Išvykome su vienu belaisviu ir be senio pagalbos. Ėjome visokiais brūzgais ir slėniais. Grįžimas iš dvaro buvo žymiai sunkesnis, negu kelias į jį. Dabar reikėjo slinkti žymiai pamažiau, kad neužliptumėm ant pačių priešų.

Mūsų belaisvis nuolat įtikinėjo, kad čia jų labai mažai ir kur mes einame esą jų visai čia nėra. Jis tik prašė, kad jo nešautume, nes norėjo kaip ir kiekvienas gyvis gyventi. Mes jam paaiškinome, kad kas nekrito kovos lauke, tas mūsų nelaisvėje nekrinta.

Bolševiko dėkingumas tryško iš jo akių ir veido. Jis pats nuoširdžiai stengėsi, kad neužteiktume ant jų būrio ir nuolat žvalgė apylinkę net pritūpdamas ar pasistiepdamas.

Vargais negalais visi laimingai pasiekėme savo kuopą, tačiau arklių buvome priversti palikti viename miškely, nes jis šliaužti nesusitiko. Jį supančiojome ir palikome ganytis, o nakčia, kaip nors tikėjomės atsigabenti.

Vadas apklausinėjo belaisvį ir perdavė į belaisvių stovyklą. Po šios žvalgybos net ištisas dvi dienas bare

buvo ramu. Mums tai parūpo. Vadas vėl pasiuntė žvalgybą, kuri grįžo nieko nepastebėjus. Vėliau paaiškėjo, kad dvaro žvalgyba priešą taip išgąsdino, kad vylėsi esąs supamas ir be jokio šūvio pasitraukė net kelis kilometrus iš savo pozicijų.

Kuopos vadas, painformavęs batal. vadą apie esamą būseną, gavo įsakymą su kuopa pasistūmėti pirmyn ir užimti naujas pozicijas.

Tą žygį atlikome nakčia ir kitą dieną turėjome prieš savo akis naujas apylinkes.

Po kurio laiko bolševikai, lyg ir atsikeršindami, puolė mūsų apkasus. Kautynės virte virė. Priešas, berods, iš vienos patrankos retais šūviais apšaudė mūsų apkasus, o bolševikai skverbėsi pirmyn. Mūsų sunkusis kulkosvaidis kaleno be paliovos, o šautuvai tratėjo iki raudonumo. Aš dar su dviem vyrais, kurie nespėjome iš žvalgybos sugrįžti į savo apkasus, buvome priversti apsikasti netoli apkasų viename kalnelyje. Keletas bolševikų išgeidė mus iškrapštyti iš patogios vietos ir pradėjo atakuoti šliauždami pirmyn. Čia turėjome parodyti apščiai šalto kraujo. Nes mūsų pakilimas iš vietos būtų lygus žuvimui.

Kažin kaip būtume baigę, jei ne pats likimas mūsų apsikasiai trejukai būtų padėjęs: bolševikai tiek užsigeidė mus nuo kalnelio pakelti, kad vienas kaip apakęs pasistvėręs rankinę granatą visu smarkumu nešdinosi į mus ir ją iškėlęs šaukdamas rengėsi mesti. Jis jau buvo čia pat. Mano ir kitų dviejų šūviai buvo veltui leidžiami, dar sekundė — ir mes žuvę. Bet staiga granata sprogo prieš rankoje ir bolševikas susmuko vietoje. Matyt, ištraukęs šniūrą perilgai laikė rankoje, vis manydamas, kad gali nedamesti. Po šio įvykio vėl atsigavome ir mūs entuziazmas nežmoniškai pakilo.

Staiga pamatėme, kad bolševikai jau traukiasi, o mūsų kuopa ritasi iš apkasų su triukšmu pirmyn. Dabar pašokome ir mes ir bendra grandine pasistūmėjome apie porą kilometrų. Į vakarą viskas nutilo, nurimo.

Po šių karštų kautynių, net keletą dienų vėl buvo ramu išskyrus žvalgybinius susišaudymus.

Kažin kaip būtume toliau baigę, jei nebūt lenkai pradėję bolševikus vyti nuo Varšuvos.

Nors bolševikai, besitraukdami iš Lenkijos, ir sutirštino prieš mus savo eiles, bet kažkodėl jie mūsų jau nepuolė. Matyt, jiems ne tai rūpėjo. Jiems dabar rūpėjo, kuo geriau atsispirti prieš lenkus, kurie visai jau į ragą baigė juos varyti. Bolševikai, kaip tik pradėjo mums dabar net kaip ir gerintis. Net buvo gandų, kad nori su mumis taikiu būdu viską išspręsti. Bet dar nespėjo šie gandai pasiekti tikslo, kaip kasdien bolševikams nuo lenkų darėsi karščiau.

Staiga pajutome ir mes bendrą su bolševikais pavojų, nes lenkų patrankų šūviai jau pradėjo girdėtis iš šono. Gerai, žinodami, kad tada lenkai mus taip pat neglostė, turėjome dabar nešdintis atgal, arba kovoti kartu su dviem priešais.

Kaip tik vieną dieną kažkodėl bolševikai pradėjo mus apšaudyti iš artilerijos, bet kai sviediniai pradėjo švilpti toli už mūs, tai mes nesijaudindami laukėme iš priešų ir šautuvų ugnies. Vadinasi, laukėme bolševikų puolimo,

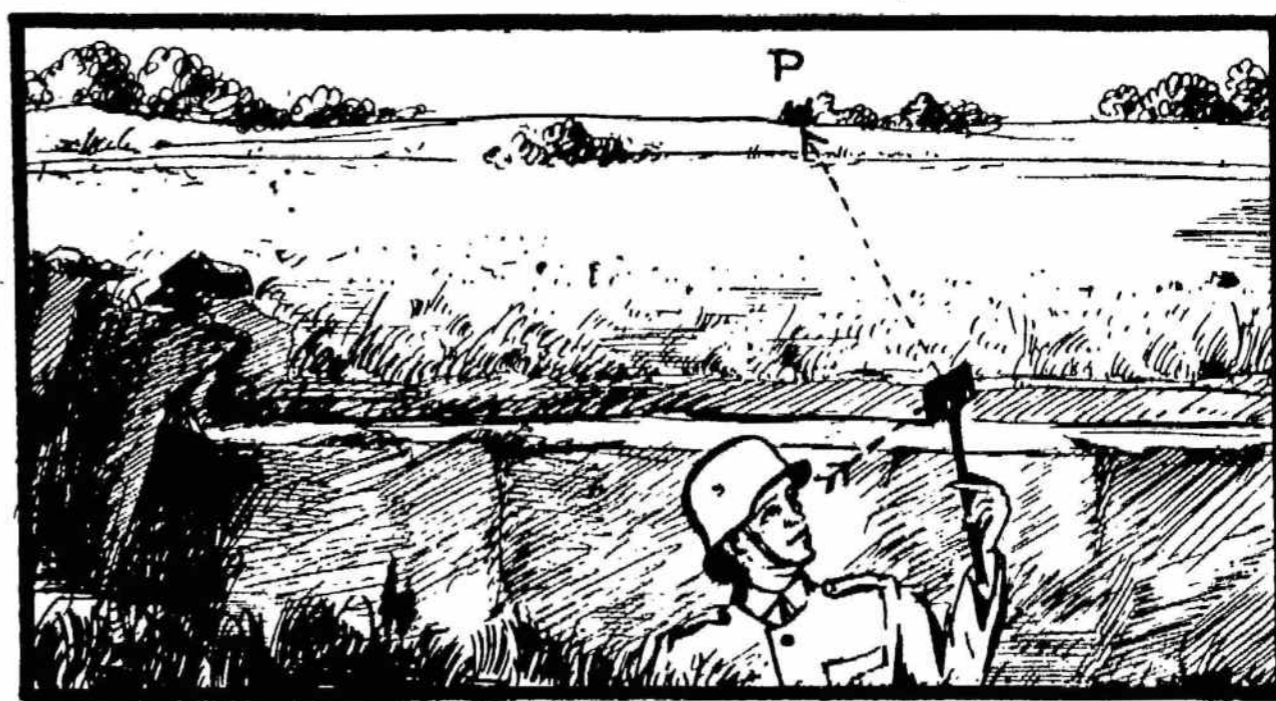
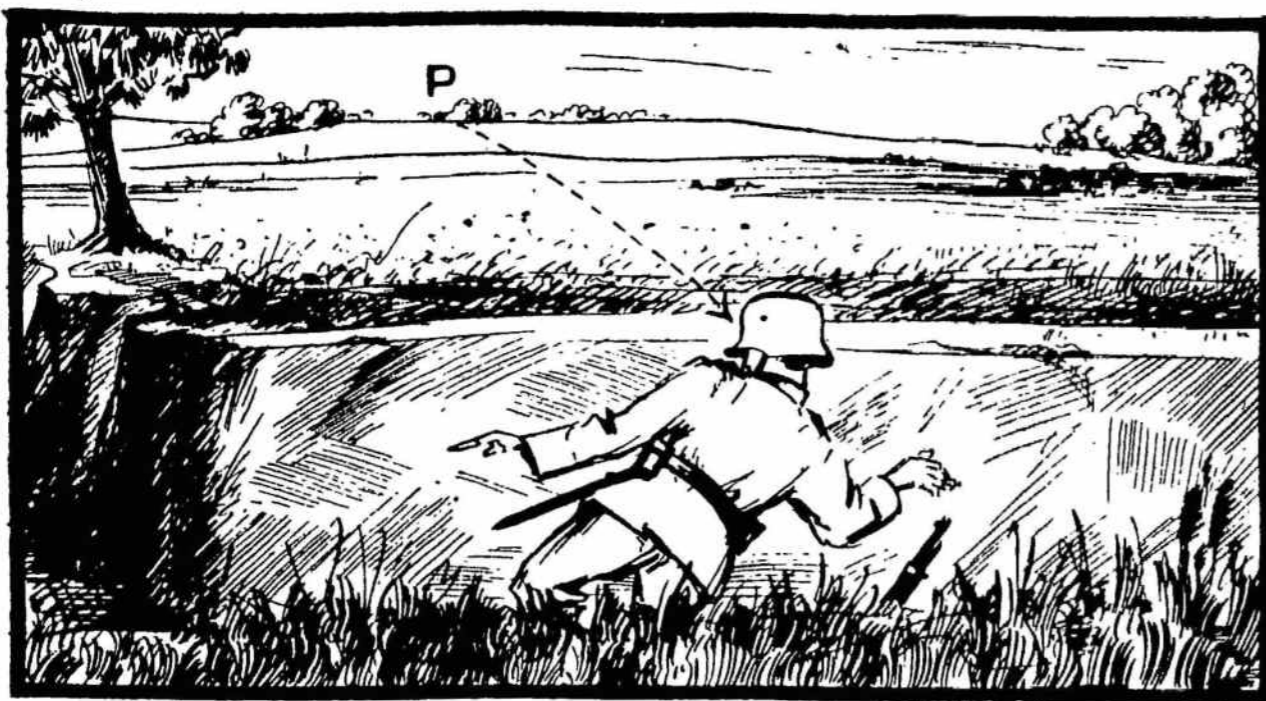
Belaukdami puolimo iš vieno priešų, sulaukėme tuojaus iš kito.

Čia tuoj sužė mums iš dešinės kitokiu garsu sviediniai, kurių iš bolševikų nebuvome iki tol girdėję. Telefonas apkasuose sučirškė. Vadas griebė triūbelę ir

SEKIMAS

Blogai

Gerai!

Kautynėse, kada sekėjo pasirodymas gali būti priešo pastebėtas, sekėjas gali nedidelių priešo taikinių judėjimą ugnies linijoje sekti paties iš veidrodžio ir lazdelės pasigamintu prietaisu.

Ugnies linijoje priešą sekti gali būti vaštojami ir dvišaki žiūronai, tik juos reikia tinkamai maskuoti, kad iš jų griežtų linijų priešas nepastebėtų ir sekyklos vietos.

po kelių sakinių metė atgal. „Lenkai čia pat!“ — sušuko vadas ir įsakė visiems trauktis. Mums pakilus iš apkasų sutratėjo ir bolševikų šautuvai ir vėl smukome į apkasus atgal. Dabar mūsų šaudymas tai būtų lygus į balą šovinių metimu, todėl visa kuopa, kiek leido sąlygos, traukėmės. Deja, du mūsų karininkai, aš ir dar du kareivi nepaspėjome į siaurojo geležinkelio traukinėlį ir likome lenkų atkirsti.

Nešdinomės viena kryptimi ir patekome ne į lenkų, bet į bolševikų rankas. Ir neapsirikome: bolševikai į mus nepažiūrėjo, kaip į priešus, bet kaip į vienodo likimo karius. Jie, pamatę, kad lenkai kaip juos, taip ir mus vienodai laiko savo priešais, tuoj susidarė mums užuojautos jausmas nežiūrint į tai, kad dar mūs ginklai nebuvo atšalę nuo kautynių su jais. Mūsų karininkai tuoj išnaudojo bolševikų užuojautos jausmą ir paprašė padėti sugrįžti į Lietuvą.

Komisaras prašymą pažadėjo patenkinti ir įsakė atiduoti mums mūsų ginklus ir kol kas priimti į savo eiles. Tuoj visi penki buvome priimti į 33 kubanų diviziją. 3 armijos štabas, kuriai priklausė ši divizija, stovėjo Vitebske. Čia su savo rūbais ir ginklais neva patarnavome apie 2 savaites. Komisaras vėliau mus sutiko pasiūsti į Maskvą Liet. Pasiuntinybės žinion.

Gavome dokumentus ir taip pat su ginklais ir savo uniformomis atsidūrėme Maskvoje, kur pagyvenę apie 3 mėnesius, gavome diplomatinis pasus ir ginklus įpakuotus į dipl. paketus ir gražiai parvykome į Lietuvą ir vėl pasiekėme savo dalis.

A-vis

GYVĖJA LIET. VERSLININKŲ VEIKIMAS

Metę šūkį Lietuva — lietuviams ir kovodami už lietuvių tautos ekonominę gerovę, lietuviai verslininkai, susibūrę Verslininkų S-gon, metai iš metų pasiekia naujų laimėjimų ir lietuviškoje visuomenėje sukelia daugiau sąmoningumo. Norėdami tais darbais pasidžiaugti ir visiems visuomenės sluogsniams parodyti, kokio sąjudžio pasiekta, lietuviai verslininkai liepos 9 d. Palangoje organizuoja didelį kongresą. Jame savo reikalus aptars lietuviai prekybininkai, pramonininkai ir amatininkai, nuvažiavusieji bus supažindinti su nuveiktaisiais darbais ir bendrai pasidžiaugta savo lietuviška jūra. Kad kongresas turėtų daugiau reikšmės, jame ypač skatinamas jaunuomenės dalyvavimas. Į kongresą pakviestos visos amatų ir prekybos mokyklos, Prekybos Instituto studentija, jaunimo organizacijos. Kongresan važiuoti bus papigintos kelionės geležinkeliais ir autobusais. Tikimasi labai daug dalyvių, nes kongresas išeina iš organizacijos ribų ir visai visuomenei duoda progos kongrese būti.

Kariai irgi džiaugiasi verslininkų sąjudžiu, nes jis šalia profesinio pobūdžio yra tautinis ir kultūrinis. Jie visur parodo gražios meilės kiekvienam lietuviškam sąjudžiui. Tik paskelbus ginklų vaju, verslininkai pirmieji Ginklų Fondui paaukojo 50.000 Lt. Tat didėjančiu sąjudžiu galime tik džiaugtis ir jam nuoširdžiai pritarti.

ANTROJI „KARIO“ TALKA

Jauni kareiviai diena iš dienos didina „Kario“ šeimą. Naujų sąrašų atsiuntė:

psk. Balsys, Šarvuocių Rinktinė,	— 25 pren.,
j. psk. Brazdžionis, Šarvuocių Rinktinė,	— 14 pren.,
j. psk. Ramanauskas, 5 pėst. pulkas,	— 8 pren.,
j. psk. Ramonaitis, 7 pėst. pulkas,	— 114 pren.,
psk. Bugys, 6 pėst. pulkas,	— 26 pren.,
ulonų pulkas	— 38 pren.,

KULTŪRINGASIS PUSKARININKIS

Puskarininkio karinis pašaukimas yra labai atsakingas, sunkus, bet taip pat nemažiau garbingas, kilnus. Tačiau puskarininkis yra ne tik karinės šeimos narys — jis yra taip pat ir bendrosios visuomenės žmogus. Taigi, pavyzdingas puskarininkio elgesys bus visados mielai visuomėj sutiktas ir gražiai įvertintas; o blogas nors ir vieno puskarininkio pasielgimas — visada bus pastebėtas ir, žinoma, primetamas visai puskarininkių šeimai. Todėl puskarininkio elgesys visada turi būti pagrįstas atitinkamu jo garbingam pašaukimui rimtumu ir savigarba.

Puskarininkis, kaip artimiausias kareivių viršininkas ir karininko pagalbininkas karių auklėjimo ir mokymo darbe, turi parodyti ne tik gerą karinių dalykų žinojimą, bet ir tinkamo elgesio mokėjimą. Dabartinis puskarininkis, tai auklėtojas, mokytojas ir vadas, karo gi metu — pirmaeilis Tėvynės gynėjas. Puskarininkis, kaip vadas ir ypač kaip auklėtojas, turi būti aukšto intelekto žmogus. Kad tokiu būtų — neužtenka pasitenkinti tuo, ką sykį jau yra išmokęs, reikia nuolat ir nuolat save tobulinti, nes kas nežengia pirmyn, tas atsilieka ir eina atgal.

Savęs tobulinimui yra labai daug priemonių, reikia tik norėti jas panaudoti. Pav., labai daug duoda rimtas, planingas periodinės spaudos sekimas, knygų skaitymas. Kasdieninės spaudos sekimas puskarininkiu duoda galimumo arčiau pažinti visuomeninius, valstybinius bei tarptautinius klausimus. Įvairių vertingų knygų skaitymas praplečia vispušiškai puskarininkio žinių akiratį.

Bendrąsias savo žinias jis gali praplėsti lankydamas įvairias kultūringas pramogas, k. a., įvairias parodas, teatrą, kiną, paminėjimus, istorines vietas ir kt. Kaip aukščiausiasį savo garbės reikalą turi sau pasistatyti gerą savojo krašto ir jo turtų pažinimą. Puskarininkis turi būti stiprus ne tik dvasia, bet ir kūnu. Taigi, jis neturi užmiršti ir sporto reikalų. Čia jam daug gali padėti dalyse esančios įvairios karių sporto komandos. Reikia tik noro jose dalyvauti. Geras puskarininkis turi mokėti taupiai, bet ne šykščiai, gyventi. Taupydamas jis turi atsimiti, kad, norint daugiau sutaupyti pinigų, netinka skriausti savo būtinausių medžiaginių, o ypač dvasios tobulinimo reikalų.

Taigi, matome, kad garbingo puskarininkio munduro nešiojimas teikia jam ne tik daug teisių bei pirmenybių prieš kitus, bet stato dar didesnius reikalavimus, kuriuos, nenorėdamas padaryti puskarininkio vardui gėdos, visur ir visuomet turi atsimiti. Šie visi reikalavimai yra nelengvi, taigi nieko nuostabaus, jei puskarininkis, prieš tapdamas liktiniu, neturėjęs dažnai didesnio bendrojo prasilavinimo bei negavęs platesnių psichologijos, pedagogikos, gero išauklėjimo žinių, ne visada sugeba tinkamai, kultūringai elgtis.

Šis rašinys yra paruoštas pagal vienos kaimyninės valstybės karinę literatūrą, tačiau, čia keliamos mintys atrodo daug kur tiks ir mums.

Pirmiausia pakalbėsime apie tą visos dalies puskarininkių vienijimo bei auklėjimo vietą, — puskarininkių ramovę, kuri, tiesą pasakius, gali suvaidinti didžiausį vaidmenį puskarininkio ir jo šeimos tobulinimosi darbe.

RAMOVĖ

Puskarininkių ramovė, be kitko, tarnauja draugiškiems puskarininkių bei jų šeimų santykiams tarpusavyj užmegsti ir palaikyti. Kad Ramovė galėtų to pilnai pasiekti, ji turi atitikti daugeliui reikalavimų.

Pirmiausia, jos patalpos turi būti erdvios ir jaukios, tokios į kurias kiekvienam būtų malonu užėiti. Ramovė turi susidėti iš kelių pilnai įrengtų kambarių. Joje turėtų būti: salė su scena (joje gali būti drauge ir valgomasis kambarys), biblioteka ir skaitykla, svečių kambarys, salionėlis (jei yra galimumo), bufeto kambarys, rūbinė ir prausykla, atitinkamos ūkio patalpos (virtuvė, šeimininkės, tarnaičių kambariai ir t. t.), nedidelis gėlių darželis.

Tokios ramovės išlaikymas, aišku, pareikalauja nemaža lėšų. Šias lėšas sularys: nario mokestis, pašalpos, pajamos iš surengtų pramogų ir kt. Tačiau reikia atsimiti, kad ramovė nėra pasipelnymo vieta; atvirkščiai, ramovėje turi būti patiekama viskas pigiau ir tvarkingiau, negu kitur. Vengtinis yra ramovės salių išnuomavimas atskiroms organizacijoms bei pašaliniams asmenims, nes dėl to paprastai būna daugiau rūpesčių, negu naudos. Už ramovės pasižadėjimus solidarai atsako visi tos dalies puskarininkiai.

Ramovės patogumuose turi visados būti pavyzdinga tvarka ir švara. Laisvai prieinamoj vietoj (pav., rūbinėj) reikia

įrengti prausyklą su prausimosi ir valymosi įrankiais, (muilu, rankšluosčiu, rūbams ir batams šepėčiu ir kt.).

Visi nevedę puskarininkiai turėtų maitintis ramovėje. Pietūs turėtų būti bendri ir nustatytu laiku, paduodami vyriausiam ramovėj esančių puskarininkių įsakius. Kiekvienas puskarininkis visuomet sėda savo nuolatinėj vietoj. Rūkyti galima tik po saldaus patiekalo. Valgymo metu prie stalo netinka skaityti knygas bei laikraščius. Labai naudinga, jei reguliariai (pav., kas 2 mėn.), surengiami bendri pietūs (vakarienė) drauge su vedusiais. Netinka į ramovę atsivesti mažai pažįstamų asmenų. Už pašalinio asmens elgesį ramovėje atsakingas yra tas, kuris jį įvedė. Atsivedus su savim svetį, visuomet reikia jį pristatyti visiems ramovėje esantiems puskarininkiams. Ši taisyklė neliečia moterų, kurioms visur ir visuomet pristatomi visi vyrai.

Puskarininkių žmonos turi teisę lankyti ramovę lygiai, kaip ir vyrai. Draugiškiems santykiams psalaikyti, pageidaujama kartas nuo karto padaryti bendrus subuvimus (literatūros vakarą, arbatėlę, šokius ir pan.).

Ramovės gyvenimas neturi puskarininkių varžyti. Atvirkščiai ramovėje visi puskarininkiai ir jų šeimų nariai turi jaustis kuo smagiausiai. Ramovė turi puskarininkiu atstoti barus, restoranus, kavines ir t. t. Gerai veikiančioj ramovėj puskarininkis visad ras: savęs vertą draugiją, vertingų knygų ir laikraščių, gerą ir pigų bufetą, lošimus bei žaidimus, šokius ir muziką.

Sumani ramovės valdyba turėtų stengtis, kad ramovėje kas vakaras (bent 2—3 kartus į savaitę) būtų kas nors naujo, malonaus, netikėto. Į ramovę, kurioje reikia tik būdėti, puskarininkis eis labai nenoriai, arba tik pareigos bei įsakymų verčiamas. Po savo sunkiojo darbo puskarininkis turi ramovėje rasti vietos kultūringam poilsiui bei jaukiems pasilinksminimams. Todėl ramovės valdyba turi pasistengti pajavairinti ramovės gyvenimą įvairiomis kultūringomis pramogomis. Tačiau tuo turi rūpintis ne tik valdyba, bet taip pat ir kiekvienas ramovės narys.

Nuolatos ramovėje jaučiama jauki ir kultūringa nuotauka ypač yra reikalinga jaunesniųjų puskarininkių, ir puskarininkių kandidatų tinkamam auklėjimui. Nes daug geriau yra, jei puskarininkis mokosi draugiško bendravimo (gerų manierų) vyresniųjų savo draugų priežiūroj, o ne įtartinose vietose bei jam neatitinkamoj draugijoje. Ypač svarbu yra kuo daugiausia į ramovės gyvenimą įtraukti ir liktinių puskarininkių kandidatus.

Ramovėje visiškai neturi būti azartiškų lošimų. Taip pat vienas iš jautriausių dalykų yra puskarininkių skolos. Geriausiai, žinoma, kai puskarininkis už viską, ką ramovėje ima, tuojau pat sumoka. Tačiau mažą įsiskolinimą visgi tenka leisti. Bet kad neįvyktų didelių įsiskolinimų, ramovės valdyba gali nustatyti didžiausį skolos dydį, kurį puskarininkis gali per mėnesį padaryti ramovės bufete. Jeigu ramovėje puskarininkis įsiskolino ne dėl savo kaltės, tikriausiai, jam tada visą sutvarkyti padės dalinio vadas ar ramovės valdyba.

(B. d.)

Šančių visuomenės aukos ginklais

Akc. „Drobės“ b-vė 2. pėst. D. L. K. Algirdo pulkui padovanojo 2 lengvus kulkosvaidžius ir 40 šautuvų. Akc. „Metalas“ b-vė 2. pėst. pulkui — 1 sunkų kulkosvaidį ir 24 šautuvus, o 3. artilerijos pulkui 8 šautuvus. Akc. „Tilkos“ b-vė — 3. artilerijos pulkui 2 šautuvus, 1. inžinerijos batalionui 10 šautuvų, auto rinktinei 10 šautuvų ir ryšių batalionui 2 šautuvus. Akc. „Audimo“ b-vė — ryšių batalionui 18 šautuvų, intendantūros šaulių kuopai 6 šautuvus. Akc. „Cotton“ b-vė — intendantūros šaulių kuopai 16 šautuvų. Akc. „Tangora“ b-vė — intendantūros šaulių kuopai 2 šautuvus. Kauno VI valstybinė gimnazija — intendantūros šaulių kuopai 1 šautuvą. Valstybinė prekybos mokykla — intendantūros šaulių kuopai 1 šautuvą. J. Vokietaičio pradžios mokykla — intendantūros šaulių kuopai 3 šautuvus. 22. Kauno miesto pr. mokykla — intendantūros šaulių kuopai 2 šautuvus. 20. Kauno miesto pradž. mokykla — intendantūros šaulių kuopai 1 šautuvą. Šančių visuomenė — intendantūros šaulių kuopai 18 šautuvų. J. Gineika — Šančių šaulių būriui 1 šautuvą. Šančių visuomenė — artilerijos dirbtuvų priešlėktuvinei šaulių kuopai 20 šautuvų. Šančių visuomenė — inžinerijos šaulių kuopai 20 šautuvų. Šančių pradžios mokyklos — Šančių šaulių būriui 5 šautuvus. Už įteiktus ginklus d. gen. Adamkavičius pareiškė padėką aukotojams, išskeldamas ginklo reikšmę krašto saugumui.

Šaulių šventės programa

Seniai lauktasis didysis mūsų šaulių pasirodymas jau prasideda. Į Kauną jau renkasi tūkstančiai sportininkų, dainininkų, grojimų ir šaulių rikių. Visuomenė dar kartą turėtų giliai įsisąmoninti, kad šis mūsų kariuomenės talkininkų šaulių pasirodymas priklauso atitinkamai nuo mūsų visų, taigi visi turėtume norėti padėti, kad didžioji šaulinė demonstracija, didysis karinis patikrinimas pavyktų visu 100%.

Lietuvos Šaulių Sąjunga savo 20-ties metų šventę Kaune švęs tokia tvarka:

BIRŽELIO 22 D.

Valstybiniame sporto aikštyne: 14—20 val. — lengvoji atletika, futbolas ir krepšinis; 15—17 val. — tinklinis.

Įgulos šaudykloje Eiguliuose: 8—12 ir 14—20 val. kariniais šautuvais vieninės rungtyinės.

K. K. Rūmų šaudykloje — Mickevičiaus slėnyje: 8—12 ir 14—20 val. — mažo kalibro šautuvais ir aut. pistoletais ekip. šaudymo rungtyinės.

BIRŽELIO 23 D.

Valstybiniame sporto aikštyne: 8—19 val. — sporto varžybų atidarymas, lengvoji atletika, 7 km patrulio žygis, tenisas, futbolas, 50 km dviratininkų lenktinės, tinklinis, gimnastika ant prietaisų, 30 km dviratininkų patrulio žygis, 5 km patrulio žygis, krepšinis;

16—20 val. — plaukymas ir šuoliai (V. I. S. baseine);

8—12 ir 14—20 val. — kariniais šautuvais ekip. šaudymo rungtyinės (įgulos šaudykloje);

8—12 ir 14—20 val. — mažojo kalibro šautuvais ir pistoletais vieninės šaudymo rungtyinės (K. K. Rūmų šaudykloje);

19 val. — šaulių chorų varžybos Valstybės Teatre. (Bilietai gaunami V. Teatro kasoje).

BIRŽELIO 24 D.

8—12 val. — visų rūšių baigiamosios šaudymo rungtyinės;

9—12 val. — tenisas; 10—12 val. — futbolas; 10—12 val. — plaukymas ir šuoliai (V. I. S. baseine);

14—15 val. lengvoji atletika ir gimnastika ant prietaisų;

15—16,40 val. — bendriniai vyrų ir moterų šaulių pratimai ir stilizuotas valsas;

16,40—18 val. — dovanų įteikimas ir sportininkų paradas;

19 val. — žuvusių pagerbimas prie Nežinomojo Kareivio kapo;

20,45—22 val. — Šaulių Sąjungos chorų dainų šventė Vytauto kalno ažuolyne — Dainų slėnyje.

BIRŽELIO 25 D.

10—14 val. — pamaldos, vėliavos šventinimas ir įteikimas, ginklų įteikimas ir šaulių paradas Karo aviacijos aerodrome.

Šauliai sportininkai — lengvaatletai, futbolininkai ir šaudytojai į Kauną atvyksta birželio 21 d. ligi 22 val.; kiti šauliai sportininkai, šauliai-ės dainininkai-ės ir grojikai — birželio 22 d. ligi 22 val.; visi kiti šventės dalyviai — birželio 23 d. ligi 22 val.

Kaip matome iš programos, ta didžioji mūsų šaulių masė šia proga į Kauną gausiai suplaukė ne kokias pramogas ar vien tiktai paroduoti, bet taip pat įrodyti savo pasiektus laimėjimus sporto, dainos ir muzikos meno srityse ir didingai pademonstruoti bei išmėginti šaulinį ir karinį pasirengimą susitelkti į tūkstantinių gretų voras ir visai Lietuvai, visam pasauliui be žodžių ryžtingai tarti, kad mes rengiamės, mes pasirengę, mes ginsimės ir be kovos niekam nepasiduosim.

„Lietuvos Žinioms“ 30 metų

Birželio 17 d. vienas mūsų didžiųjų ir seniausių dienraščių — „Lietuvos Žinios“ išleido puošnų, didžiulį 44 psl. didumo 6000-ąjį numerį, o dienraščiui tą pačią dieną sukako jau 30 metų.

Ši reikšminga mūsų spaudos istorijoje lietuviškojo dienraščio sukaktis labai plačiai ir išsamiai aprašyta tame jubiliejiname „Lietuvos Žinių“ nr.

Pirmuose dviejuose šio jubiliejinio nr. puslapiuose randame ministro pirmininko, ministrų ir kariuomenės vadovybės sveikinimus sukakties proga.

Krašto apsaugos ministras b. gen. Musteikis savo sveikinime sako, kad „manau neatsiras asmens, kuris būtų abejingas pripažinti, kad „Lietuvos Žinios“ per 30 išgyventų metų nesigailėjo energingo darbo ir gražių pastangų Tėvynės gerovei ir kovų dėl mūsų laisvės metu ir, vėliau, rūpinantis nepriklausomybės saugumu. Būčiau per daug nekuklus, jei drįčiau už tai reikšti jubiliatui padėką: tą, neabejoju, padarys mūsų senesniosios kartos garbingi, nusipelnę veikėjai. Aš, kaip atstovas kariuomenės, kurios didžiausias rūpestis buvo ir bus mūsų Tėvynės saugumas ir tautos vienybė, linkiu „Lietuvos Žinioms“ ir ateityje dirbti naudingą mūsų mylimam kraštui ir visai tautai darbą. Norėtusi, kad „Lietuvos Žinios“, plačiai ir objektyviai informuodamos savo skaitytojus, retkarčiais nepašyktėtų teisingo, gražaus žodžio apie laisvės dabočius — kariuomenę, šaulius, ir be paliovos kviestų ne vien savo skaitytojus, bet ir visus lietuvius į bendrą talką saugoti mūsų Tėvynės laisvę ir Nepriklausomybę.

Kariuomenės vadas b. gen. Raštikis savo sveikinime redaktoriui sako: „Lietuvos Žinių“ gražaus jubiliejaus proga prašau priimti ir mano nuoširdžius sveikinimus ir linkėjimus. Per tris dešimtmečius „Lietuvos Žinios“, be jokios abejonės, atliko didelį kultūrinį ir politinį darbą. Paliesdamos beveik visus mūsų Tėvynės ir viso pasaulio gyvenimo klausimus ir nevengdamos laikas nuo laiko ir drąsesnės mūsų viešųjų reikalų objektyvios ir kūrybinės kritikos. „Lietuvos Žinios“ savo sukakties proga, gali pelnytai džiaugtis savo atliktų teigiamų darbų vaisiais.

Sveikinu ir linkiu ir toliau sėkmingai dirbti naudingą darbą mūsų tautai ir valstybei“, — savo sveikinimą baigia kariuomenės vadas.

Tą pačią birželio 17 d. 20 val. „Metropolio“ salėse įvyko gausus pobuvis, kuriame dalyvavo senesnieji „Lietuvos Žinių“ ideologai, jų steigėjai bei rėmėjai, o taip pat gausus būrys mūsų ir užsienio spaudos atstovų, visuomenės veikėjų ir „Varpo“ b-vės spaustuvės „Lietuvos Žinių“ techniškojo darbo bendradarbiai.

Gausiose kalbose ir sveikinimuose buvo suminėti sunkūs „Lietuvos Žinių“ kovos keliai rusų priespaudos metais, iškelti dienraščio laimėjimai ir palinkėta sėkmingai dirbti ateityje.

„Lietuvos Žinių“ vyriausiu redaktoriumi yra jau keliolika metų šiame dienraštyje dirbęs J. Kardelis, o antrasis redaktorius — rašytojas J. Šimkus.

Šia proga gerbiama jubiliatui ir mes linkime kuo geriausios sėkmės, o ypač taip reikšmingo bendradarbiavimo mūsų tautos karinimo ir realiojo stiprinimo darbe, kuris yra svarbiausia kiekvieno lietuvių pareiga. Didžiąją spausdintojo žodžio galybę pirmiausia visi turime stipriai sutelkti mūsų Tėvynei Lietuvai ginti.

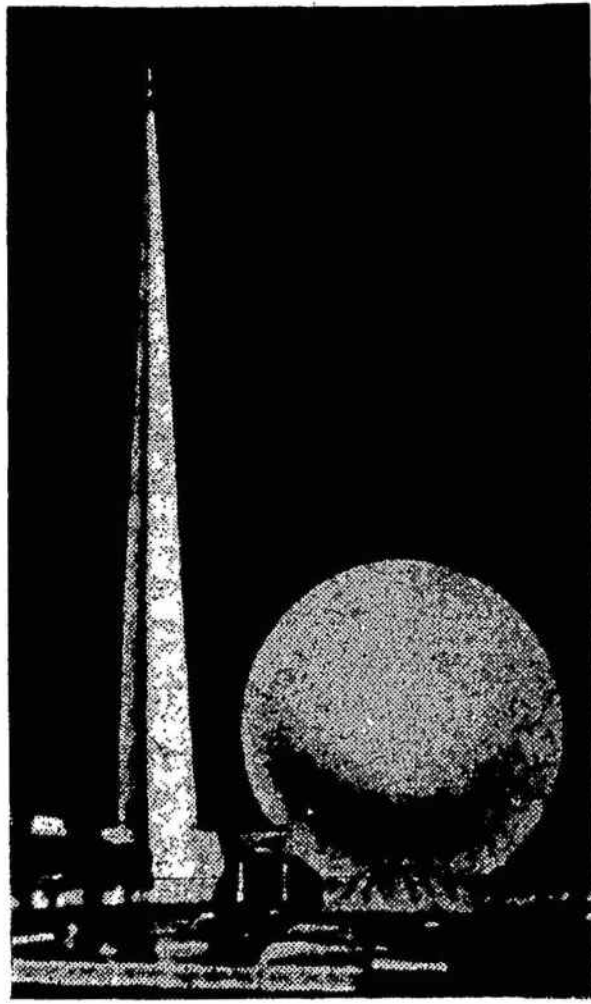
Mano kelionės įspūdžiai

(Žiūr. „Kario“ Nr. 22)

Šioje parodoje turės progos pasirodyti ir pasireklamuoti Lietuva ir Amerikos lietuviai. Lietuvos paviljonui įsteigti lėšomis yra prisidėjusi Lietuvos vyriausybė, bet nemaža gražaus darbo įdėjo ir Amerikos lietuviai.

Šis paviljonas jau įrengtas ir š. m. gegužės mėn. 14 d. buvo iškilmingai atidarytas. Lietuvos paviljono atidaryme dalyvavo Jungtinių Valstybių generalinis komisijonierius Edward J. Flynn, Lietuvos atstovas ir įgaliotas Ministras Washington p. Žadeika, Lietuvos generalinis konsulas P. Budrys, Lietuvos garbės konsulas Kanadoje plk. ltn. Grant-Suttie, Lietuvos paviljono komisaras Užsienių Reikalų Ministerijos spaudos direktorė p. Avietinaitė ir keli tūkstančiai lietuvių. Buvo sugriežti Lietuvos ir Amerikos himnai ir pasakytos čia paminėtų aukštų valdžios atstovų kalbos. Ypač nuoširdžią kalbą pasakė Edward Y. Flynn, kuris savo kalboje pasidžiaugė, kad gali pasveikinti Lietuvą šeimoje tautų, susirinkusių čionai, tuose Taikos Rūmuose, kur amerikiečiai nemažai didžiųjų jasi, matydami parodą, kurioje taip ryškiai atvaizduojami lietuvių tautos laimėjimai. Jis pažymėjo, kad Amerika randa istorišką ryšį su atsistačiusia Lietuvos valstybe, pažymėdamas, kad Lietuva jau buvo valstybė per ištikus šimtmečius prieš Amerikos atradimą, Lietuvos gyventojai, išsaugoję savo tautos būdą, kuris taip žavingai buvęs čia parodytas vestuvių scenoje, kad jie su savimi iškėlę visą Baltiją iš jos etnologinės praeities glūdumų. Didžiajam Vytautui valdant, lietuviai pažinę didesnės centrinės Europos dalies valdymo garbę. Jie

taip pat pažinę ir išgyvenę vargus, būdami svetimos valdžios priespaudoje. Bet per paskutinius du dešimtmečius lietuviams pavykę atstatyti savo valstybės pastatą, nepaisant įvairių ūpą slegiančių sunkenybių. Taip kad Lietuva šiandien vėl stovinti, kaip visiškai sustvarkęs kraštas, tobulai pakilęs kultūroje ir esąs pasiryžęs ginti savo nepriklausomybę su drąsa, kuri jos praeitį padariusi tokią garbingą. Jis taip pat priminė mūsų tautiečius gyvenančius Amerikoje, pažymėdamas, kad tame krašte daug tūkstančių gyvena gerų lietuviškos kilmės piliečių tarp daugelio tautybių, sudarančių amerikiečių tautą, ir kurie taip atkakliai išsaugoję savo savitumą užimdami teisėtą vietą, kaip lietuviai Amerikos gyvenime. Daugely miestų lietuvių klubai savo kaimynus pamokę daugelio dalykų apie bendradarbiavimą ir savitarpe pagarbą. Be Lietuvos ten išstatytų eksponatų, Amerikos lietuviai čia turės progos daugiau pasirodyti su savo tautiniais kostiumais, tautiniais šokiais bei lietuviškomis dainomis, nes parodos metu yra rengiama Amerikos lietuvių milžiniška dainų diena ir tautinių šokių festivalis. Reikia manyti, kad mūsų tautiečiai ir tautietės galės neblogai pasirodyti, nes mūsų lietuvių ir lietuvių yra Amerikoje pagarsėję liaudies šokių šokėjai. Šių metų balandžio 27, 28 ir 29 d. per Amerikos tautų festivalį Vašingtone yra gražiai pasirodę su lietuviškomis dainomis ir lietuviškais liaudies šokiais, kuriuos plačiai paminėjo Amerikos spauda. Ta pačia proga Vašingtono Baltijos — Amerikos Draugijos Kin-Sunto teatre buvo surengtas didelis dainų ir šokių vakaras, kurio programą įvykdė tie patys mūsų tautiečiai šokėjai ir dainininkai lietuviai. To vakaro garbės globėja buvo net J. A. Valstybių prezidento Ruzvelto žmona, Lietuvos Suomijos ir Latvijos įgalioti ministrai Vašingtone. Iš šokių pašoko suktinį, dzūkų šokį, vestuvių šokį ir kitus.

Simbolinis vaizdas, ženklinas pasaulinės New Jorko parodos centrą

Kalbant apie New Jorką įdomu paminėti to miesto centralinę geležinkelio stotį, universitetą ir ligoninę. New Jorko geležinkelio stotis (New York Central Railroad) judėjimo žvilgsniu didžiausia pasaulyje. Iš čia važiuoja traukiniai į visas šiaurės Amerikos dalis — Pitsburgą, Clevelandą, Čigaką, Befalo, Niagaors krioklį, Detroitą ir į vakarus. Ši stotis turi 200 m. ilgio, 93 pločio ir 45 m. aukščio. Kaleivių salė turi 90 m. ilgio ir 36 m. pločio. 10.000 žm. gali joje laisvai tilpti. Plati skliaustais išskliausta salė kolonomis paremta. Vidus ne tiek išpuoštas, kiek ten brangaus liuksuso ir puikios bei įdomios architektūros. Salės galerijoje yra išstatytas parodai pirmasis Amerikos traukinys. Iš stoties išeiti svečiams nereikia perono bilietų. Stoties peronas ir visi bėgiai randasi po žeme, kad neužimtų stoties rajonui ir vagonams daug brangios miesto žemės. Būdamas stoty, visai nesijauti, kad esi geležinkelio stotyje. Norint važiuoti kuriuo nors traukiniu, reikia nueiti nurodyta kryptimi į požemį, kur formuojasi traukiniai. Po žeme jie eina tolokai. Kol traukiniai važiuoja miesto ribose, varomi elektra, kad nebūtų dūmų. 42 bėgiai tarnauja ilgesniems išvažiavimams, o 25 — priemiestiniams. Per 1 val. glai išleisti 200 traukinių. Tai galima įsivaizduoti koks judėjimas stotyje, nors Amerikoje, esant tiek gyventojų turinčių nuosavų mašinų ir turint galvoj gyvą autobusų judėjimą, geležinkeliais judėjimas yra neapsakomai didelis. Amerikoje autobusai ypač daro didelę konkurenciją traukiniams, nes jie beveik pusiau pigiau, o dalinai trumpesnėmis kelionėmis ir patogiau, veža, nes labai patogūs; juose ne tik geros, patogios sėdimos vietos, bet galima ir miegoti, nes sedynės užpakalyje yra speciali galvai padėti minkšta atrama. O kai ten keliai — autostrados lygesnės negu mūsų Kauno Laisvės alėjos maksfaltas, tai auto mašina važiuodamas gali drąsiai miegoti.

Antroji New Jorko Pensilvanijos stotis šiek tiek mažesnė, bet, palyginti, yra taip pat milžiniška. Iš jos traukiniai eina į Philadelfiją, Baltimorę, Vašingtoną ir kitus miestus.

Dar paminėtinas New Jorko universitetas, pasižymįs savo pastatų dydžiu ir klausytojų skaičium. New Jorko Uni-

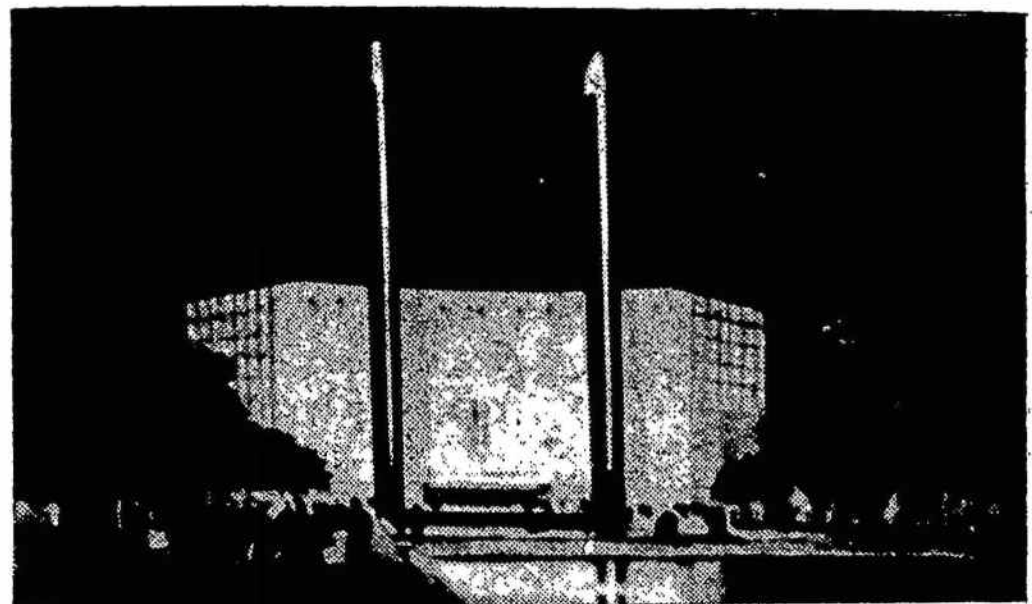
versity — universitetas pastatytas 1830 metais. Dabar turi 1700 docentų (ir profesorių) ir 40.000 studentų. Universitetui priklauso 11 milžiniškų namų Vašingtono gatvėj ir University Health Center 138 gatvėj.

Be šio valdinio universiteto dar yra katalikų „Fordham University“, Colombijos — „Columbia university“, kuris mokslo srityje labai aukštai pastatytas, miesto kolegijos universitetas „C. C. N. Y. (City College of New York), kurį išlaiko miesto savivaldybė. Čia žymiai pigesnis mokslas ir „Cooper Union“ — technikos fakultetas ir meno mokykla. Jei studentai į šį universitetą gerai išlaiko nustatytus įstojamuosius egzaminus, tai už mokslą visai nemoka, nes šis universitetas yra milionierių rankose. Žodžiu sakant, šių visų universitetų New Jorke ir jo priemiesčiuose mokslo personalas siekia apie 6000 ir klausytojų — studentų apytikriai apie 100.000.

Universiteto Rūmų garbės salėje (Hall of Fame) sienose yra specialiai padaryta 150 nišų pasižymėjusių amerikonių ir amerikonių biustams pastatyti. Dabar tokių pasižymėjusių jau yra 72 bronziniai biustai, kurie daro didelio įspūdžio. Pasižymėjusio biusto žmogaus universitete pastatymo klausimą sprendžia New Jorko universiteto senatas, bet ne anksčiau kaip 25 met. po jo mirties. Prie šio universiteto yra milžiniški bendrabučiai studentams, sporto salės, baseinai ir kitoms sporto šakoms salės bei įrengimai.

Taip pat milžiniška New Jorko miesto ligoninė statyta 1771 metais. Ligoninė telpa keturiolikos namų. Pats centrinis namas turi 26 aukštus, o kiti visi grupuojasi prie jo nuolaidumon žemesniais aukštais. Toje ligoninėje yra ir gailėtingųjų sesučių mokykla. Taip pat yra Universiteto medicinos mokslo bei praktikos įstaigos. Ši ligoninė kaip tik yra gražiausiame New Jorko miesto rajone, milijonierių namų kvartale.

Kalbant apie New Jorką ir jo gyvenimą, būtų galima tomus prirašyti, bet manau, kad skaitytojai pasitenkins gal ta trumpa mano apžvalga, nes kiek neberašyčiau, tačiau visko nebūtų galima apibūdinti. Pavyzdžiui, jei reikėtų aiškiai ir pilnai aprašyti vien tik Kauny Ailand N. Y. parką, tai tektų daug paslapčių prirašyti, kokių ten stebuklų įrengta ir kiek ten keistenybių bei gerai išreklamuotų pramogų. Būdami New Jorke, ir mes su ponais Siručiais ten apsilankėme. Bet įėję į vieną tokią fokusų rodomąją salę, prie kurios durų didžiausi reklaminiai plakatai ir per garsiakalbį šaukia visa gerkle tos programos įdomybes, kad esą bus parodytas gyvas žmogus be galvos ir moteris be kojų. Suntriguoti tokios reklamos ir mes, pirkę bilietus įėjome į vidų, bet nelaukę nei pradžios nei pabaigos, pamatę negrę, seną moterį, sėdinčią ant aukšto stalo be kojų, pasišlykštėję išėjome. Tiesa, ji ne tik kojų neturėjo, bet visas jos liemuo neatrodė į moters liemenį, bet į kažin kokį mėsos gabalą. O publikos veržte veržiasi ir laukia prasidedančios programos. Tokių sunkiai įsivaizduojamų savotiškų teatrų ten virtinės.

Parodos pastatai

Užsimokėjęs 50 amerikoniškų centų, gali visą dieną žiūrėti įvairiausių dalykų taip vadinamame Kauny Ailand N. Y. Tai didelis New Jorko salos kvartalas, kur yra laukinių žmonių, storiausių ir ploniausių civilizuočių žmonių. Čia ploniausias vyras 2 m. aukščio sveria tik 45 klg. Kitur vėl — vyras su trimis kojomis. Nori stoja ant dviejų iš dešinės pusės ir jomis eina bei dirba fokusus. Nori pasikreipia į kairį šoną ir stoja ant kito šono kojos. Kitas vyras be rankų, kojomis užsidega degtukus, kojomis valgo ir net siuva. Matyti ir dar keisčiau išaugusių — viena kūno dalimi vyras, kita — moteris.

Mjr. S. Narušis

(B. d.)

APIE GRIPĄ

Vokiečių okupacijos metu, 1918 m. žiemą, Lietuvą nusiaubė nepaprastai stipri gripo epidemija (tada žmonių vadinama „ispanka“), pareikalavusi daug žmonių gyvybių. Ir nuo to laiko kiekvienais metais gripas mus aplankyti jau nepamiršta. Tiesa, jis mėgsta keisti savo veidą: vienais metais išikabina į plaučius ir širdį, antrais duoda sunkius ausų ir nosiaryklės uždegimus, tai vėl sukelia kraujuojančius viduriavimus. Tai vis tas pats kasmetinis mūsų svečias gripas, tik kitokiose formose. Ir praėjusią žiemą, pradedant sausio mėnesiu, jis gerokai visus privargino — ką lovon paguldydamas, ką priversdamas susirgusiais rūpintis, tik laimei siautė nepiktoje formoje. Tariau būsiant naudinga su šituo nepastovaus ir darganoto oro palydovu arčiau susipažinti, juo labiau, kad dažnai didesnė sloga, neuralgijos, raumenų skausmai ir net paprastas nusišaldymas krikštijami gripo vardu. Be reikalo jam teikiama tokia garbė.

Gripas yra limpama, tariant, užkrečiama liga, kuri gali pasireikšti trimis pagrindinėmis formomis. Ligos sukėlėjas dar nėra aiškiai žinomas, bet už tat tikrai nustatyta, kad jis gyvena nosies ir kitų viršutinių kvėpavimo takų gleivinėse. Gal būt, kad gripo pradą yra paprastos saprofitinės bakterijos, kurios tam tikrose sąlygose gali sukelti gripozinius reiškinius. Ligą paprastai išplatina lengvai sergą ligoniai: jie vaikščioja, susiduria su kitais žmonėmis, eina į bažnyčią, turgų ir kitas žmonių gausiai lankomas vietas ir, žinoma, kosti, čiaudi nieko nesivarždami. Kostint arba čiaudint milijonai gripo sukėlėjų išmetama į aplinką ir juos įkvepia sveikieji, kurie savo eile gripo pradus, dar nepajutę ligos reiškinių, gali perduoti kitiems. Tokiu būdu gripas nepaprastai greitai plinta, nes per trumpą laiką apsikrečia šimtai žmonių. Ligai plisti labai padeda ir ligonių lankytojai. Liga pasireiškia ne tuojau po apsikrėtimo. Turi praeiti tam tikras laiko tarpas, kad galėtų prisiveisti pakankamas bakterijų kiekis, kuris jau gali sukelti liguistus reiškinius. Šis laikotarpis, vadinamas inkubacijos perijodu, traukia 1—3 dienas. Tas, matyt, priklauso organizmo atsparumo ir aplinkumos sąlygų — nusilpę ir nusišaldę greičiau suserga.

Liga dažniausiai prasideda staiga: ima skaudėti galvą, nupurto šaltis, temperatūra pakyla ligi 38—40° C. Užvis dažniausiai pasitaikanti gripo forma yra vadinamasis kataralinis gripas — ligonis sloguoja, skauda galvą, kaktą, sprandą, kartais viso kūno raumenis; parausta gomurys, prasideda angina. Temperatūra svyruoja tarp 37° ir 40°. Toks gripas, jeigu neatsiranda komplikacijų, trunka 3—5 dienas. Tačiau ši gripo forma kaip tik linkusi komplikuotis priedinių nosies daubų uždegimu, vidurinės ausies uždegimu ir kataraliniu plaučių uždegimu. Tokiais atvejais, žinoma, ir temperatūra ilgiau laikosi ir ligonis daugeliui dienų pririšamas prie patalo. Kodėl šitos komplikacijos atsiranda — atsakyti nelengva. Reikia vis dėlto pabrėžti, kad dažnai kaltas pats ligonis ir kaltas permažu ligos įvertinimu.

Antra gripo forma vadinama plaučių arba ispanišku gripu. Toksai siautė 1918 m. žiemą. Jis ypač pavojingas tuo, kad paliečia svarbius gyvybei organus, būten: plaučius ir širdį. Prasideda stiprus plaučių uždegimas su visais charakteringais plaučių uždegimui reiškiniais: aukšta temperatūra, diegliais šonuose, smarkiu kosuliu su kraujo priemaisa skrepliuose, dusimu, lūpų ir veido mėlynavimu ir t. t. Išsivysčius procesui plaučiuose labai apsunkinamas širdies darbas, o kartais širdis paliečiama ir tiesioginiai — gripo bakterijos sukelia vidurinio širdies apvalkalo uždegimą. Tuokart, ligoniui nuo gripo ir pasveikus, širdies yda gali pasilikti visam amžiui ir kartais esti staigios mirties priežastimi.

Yra dar viena gripo forma, kuri duoda beveik tokius pat reiškinius, kaip ir apsinuodijimas: šalčio krėtimas, dideli galvos skausmai, vėmimas, pulso sulėtėjimas (ligi 40—48 kartų per minutę), kvėpavimo pagreitėjimas. Kartais ir čia prisideda širdies nusilpimas ir uždegimas inkstų. Pirmoji ir ši gripo formos pasitaiko dažniausiai.

Apsirgus gripu, nors liga ir atrodytų nesunki, tuojau reikia atsigulti į lovą. Tuo bus išvengta dviejų blgoumų: viena, nebus išnešiojami ligos pradai ir, antra, liga greičiausiai baigsis per 3—5 dienas. Ligos pablogėjimų, tariant komplikacijų, priežastis, kaip jau buvau užsiminęs, beveik visada yra ligonio permažas atydos kreipimas į savo ligą: tai visai negula patalan manydamas, kad dėl tokio menkniekio neverta laiką gaišti gulint, tai per greit pakyla iš po ligos. Ir vienu ir kitu atveju baismės retai išvengia — turi atgulti ilgoms savaitėms, o kartais ir gyvybe apmokėti.

Gripas yra nepastovaus, drėgno, darganoto rudens, žie-

POLITIKOS APŽVALGA

PAAŠTRĖJĘ ITALŲ LENKŲ SANTYKIAI. Paskutiniu metu italų spaudoje buvo pasireiškę puolimų prieš Lenkiją. „Kurjer Warszawski“ žiniomis, italų „Tribūnos“ korespondencijoje iš Varšuvos išjuokiamą Lenkijos kariuomenę ir pažymima, kad tokia tauta dar drįstanti grąsinti milžinui Vokietijai.

ĮTEMPIMAS TARP LENKIJOS IR VOKIETIJOS PADI-DEJO. Paskutinėmis dienomis įtempimas tarp Lenkijos ir Vokietijos nemažėja. Ypač jaučiama po tik ką Dancige buvusių iškilnių, kuriose buvo atsilankę aukšti Vokietijos pareigūnai. Užsienių spaudos žiniomis, vietomis įvykę ir incidentų.

RIMTI ĮVYKIAI TOLIMUOSE RYTUOSE. Kaip žinoma, visai neseniai japonai yra paskelbę Tientsino tarptautinėms kolonijoms blokadą. Šis žygis sukėlė didelio susirūpinimo ne tik anglams su prancūzais, bet ir Jungt. Amerikos Valstybėms. Tarp suinteresuotųjų kraštų vyksta svarbūs pasitarimai. Manoma, kad šiame konflikte daug nulems Amerikos laikymasis.

VOKIETIJA GRIEŽTAI PANEIGIA paskutinėmis dienomis užsieniuose pasklidusius gandus apie kariuomenės telkimą Lenkijos pasieniuose.

ITALŲ LAIVYNAS MANEVRUOJA Ispanijos ir Portugalijos vandenyse, taigi, manevrų plote yra ir anglų Gibraltarą „Deutsche Allegemeine Zeitung“ tiems manevrams skiria didelę reikšmę.

MASKVOJE LAUKIAMA NAUJŲ PASITARIMŲ. Vokiečių telegramų agentūros žiniomis, tarp Sovietų Sąjungos užs. reik. komisaro Molotovo ir Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos atstovų naujų pasitarimų nebuvę. Ta pertrauka aiškina tu, kad ruošiamos naujos susitarimo teksto formulės.

VOKIEČIŲ SPAUDA APIE LIETUVĄ IR LENKIJĄ. „Berliner Boersenzeitung“ neseniai savo vedamajam rašė apie tai, kaip Lenkija stengiantis „įtraukti Lietuvą į savo karinę ir politinę sferą“. Anot laikraščio, atsimindama lenkų ultimatumą ir socialines priespaudas iš senų laikų, Lietuva vargu norėtų „daryti ožį“ daržininkui. Laikraštis savo komentare baigia: „Sunkiais laikais geras žodis kurios kitos tautos Lietuvai galėtų reikėti patikrinimą, kad ji iš audros galėtų vėl išeiti visiškai nesusiaurinta laisve ir nepriklausomybe“.

mos ir pavasario oro palydovas. Pravartu todėl tokiam orui esant imtis atsargumo priemonių, tariant, profilaktiškai nuo ligos apsidrausti. Tinkamiausia tam priemonė, tai mažos, po 0,05 gramo, kasdieninės chinino dozės ir skalavimai burnos bei perplovimas nosies dezinfekuojančiais skiediniais. Iš jų patartina vartoti boro rūgšties skiedinį arba skiedinį tokios sudėties: vienas stiklas virinto vandens + vienas arbat. šaukšt. sūdomosios druskos + 3—4 lašai 10% jodo. Šios apsaugos priemonės juo labiau vartotinos tada, kai pradeda siausti gripo epidemija. Be to, geriausiai tada vengti gausiai žmonių lankomų vietų, nelankyti ligonių ir vengti nusišaldymo. Jeigu vis dėlto tektų susirgti, tada tuojau atsigulti į lovą ir imtis gydymosi. Specifinio gydymo gripui kaip ir nėra. Jis taikomas kiekvienu atsitikimu atskirai, žiūrint kokia ligos forma ir kokie organai labiausiai paliesti.

Imantis pačiam gydytis, ligos pradžioje tinka šilima. Šiltai apsikloti, prakaitavimui išgerti 2—3 stiklus liepos žiedų ar aviečių arbatos, tris kartus dienoje po vieną tabletę (0,3 gr.) aspirino ar chinino (galima ir milteliais); ant krūtinės ir nugaros pastatyti taures. Patartina rytą ir vakarą krūtinę bei nugarą įtrinti terpentino arba kamparo alyva. Jeigu nuo tokio gydymo gripas per 3—5 dienas nepraeitų ir temperatūra nenukristų, tai tas rodo, kad susirgimas įgauna rimtą pobūdį ir tokiu atveju būtina kreiptis į gydytoją.

Baigiant tenka atsakyti į klausimą, ar gripas yra pavojinga liga. Atsakymas gali būti dvejopas: ne ir taip. Nepavojingas tada, kai neatsiranda komplikacijų ir pavojingas, kai jos atsiranda. Bet visa nelaimė glūdi tame, kad iš kalno joks pasaulio išminčius negali pasakyti, ar liga komplikuos, ar turės gėrybinę eigą. Todėl ir tenka iš pat pradžių imtis visų atsargumo priemonių — visa to, kas ligą pat pradžioje panaiškintų arba bent žymiai sušvelnintų. Su liga juokauti negalima.

Prileidus, kad gripas daugeliu atvejų bus nepavojingas, tai vis dėlto nereikia pamiršti jo žalingumo. O žalingas jis tuo, kad nusilpnina organizmą, atitraukia nuo kasdieninio darbo, sugaišina kartais labai brangų laiką. Vadinasi, ne tik sveikatingumo sumetimais, bet ir socialiniu požiūriu jis vengtinas, o susirgus rūpestingai gydytinas. V. D.

MOKYKLA IR KARIUOMENĖ

MIŠKO KARIUOMENĖ

Baigėsi manevro nagrinėjimas. Leitenantas davė valią išsibėgioti po tankų mišką, maudytis pievų upeliūkšty ir gaudyti karosus drumzliname liūno ežere.

Tegu mažieji mirkosi šaukšte vandens, pagalvojom, o karosus palikom tiems, kurie neturėjo nei tinklų nei meškerių ir buvo patenkinti turėję laimės išvysti jų blizgančius žvynus saulės spindėjime. Mes, keturi šeštosios klasės gimnazistai, susibūrėm Kiaunelio, didžiausio visoje gimnazijoje gamtininko, draugėn. Jis siūlėsi mums parodyti miško kariuomenę: aviatorius, šarvuotinius, pionierius ir pėstininkus. Tai, anot jo, — pagrindinės girios jėgos.

— Ką pirma norit išvysti? — išdidžiai sukdamas aplinkui akiniuotą galvą, paklausė Kiaunelis.

— Aviaciją, tik aviaciją, šoktelėjo toks liesas mūsų draugas, kurio aviomodelis neseniai įskrido į vopninės kaminą.

— Šarvuotinius! — iš karto susigriebė du balsai.

— Man vistiek, — flegmatiškai nusileido ketvirtasis.

— Tai tave aš prijungsiu prie aviatorių, pats pakeliu ranką ir baigta. Aviacijon visi! — narsiai ir, galima sakyti, kariškai nubaigė gamtininkas Kiaunelis.

Nusivedė į vietą, kur upeliūkštis daro lanko posūkį ir kur didieji girios pakraščio medžiai lanką apsupa nuo šiaurės pusės.

— Čia galima susėsti, — nusprendė ekskursijos vadovas.

Tai kur gi čia ta tavo aviacija, pamaniau. Bet Kiaunelis visai ramiai atsistojo trumpoje, beveik saulės

nudegintoje žolėje, patiesė baltą nosinę, paskum šališkai raudoną popierį.

— Reiškia, signalizuosi marškomis savo aviacijai, — nusijuokiau, — bet, jeigu nepaklausys?

Kiaunelis tikėtai pakėlė kairiąją ranką ir raminačiai pakratė galvą.

Tikrai, netrukus pro pat mūsų galvas prapikiravo didelis dvisparnis lėktuvas, padarė ratą ir ėmė taikytis nutūpti. Nusileido visai elegantiškai ant baltos nosinaitės. Tuoj pat skutamu skridimu praūžė net trys, padarė puskilpę į viršų ir stačiai ėmė taikytis į raudonąją. Čia kiek blogiau ėjo. Vienas bedė tiesiai nosimi, o kiti du susidūrė ir nukrito ant paties pirmojo atskridusio. Kiaunelio aerodrome pasidarė netvarka ir sumišimas. Lėktuvai, lyg pavojų pajutę, ėmėsi starto. Nedailiai atsispirdami savo išskėstomis kojomis bėgo šokinėjo, vos nuo nosinaitės krašto pajėgdami pakilti. O tas, ant kurio kiti du buvo nukritę, matyti, gerai nebevaldė vairų, kad, pakilęs, drožė priekin tiesiai į smilgos viršūnę ir nusirito trinkuliais žemyn.

— Reiškia, ir avariją matėm, — patenkintas juokėsi aviomodelistas.

Po viso to galėjom palikti šią velnio arklių lanką, palikti tuos plačiasparnius vabzdžius, išdidžiai manevruojančius saulės atokaitoje beveik ties pačiomis medžių viršūnėmis.

— Dabar, ponai, pas pionierius! — vėl tas pats komanduojuantis Kiaunelio balsas.

Nuveda mus prie šaltinėlio, kurs juokingai siauru ruoželiu nepastebimai slenka upelio pusėn.

Mūsų moksleivija kariuomenės vadui brig. gen. St. Raštikiui visur reiškia nuoširdžiausius jausmus ir jo sulaukusi savo tarpe, apdovanoja ginklais ir apiberia gėlių puokštėmis

Panevėžio gimnazijos dviratininkų būrys su karinio rengimo instr. ats. j. ltn. Čepanausku prieš išvykdami manevruoti

— Čia kas nors turi forsuoti upę, — įtikinančiai pridėjo.

Ir tikrai netrukus pamojo mums ranka ateiti pas jį.

Per šaltinėlio siaurutelaitę tėkmę ėjo skruzdžių kelias. Dvi nulenkotos smilgos sudarė gražaus lanko tiltą. Tiems mažutėlaičiams kariams jis, aišku, buvo milžiniškas pastatas. Tik truputį nepraktiškas: kai junginiai ir grupės eidavo į vieną pusę, judėjimas būdavo visiškai sklandus, bet kai ir iš priešingos pusės pasitaisydavo keliautojų, tai tilte būdavo didžiausia netvarka: stumdymasis, susigrūdimai, pykčiai. Mums bestebint, miško pusėn keliavo, matyti, minosvaidininkų kuopa, nes ant nugarų vilko kažkokius storus vamzdžius. Kai kuopa pradėjo žygiuoti tiltu, iš priešingos pusės ėjo kitas dalinys, greičiausiai svetimasis. Ir toks skandalas įvyko, kad penki minosvaidininkai su visa apranga buvo numesti vandenin. Vienas jų, matyt, menkai teplaukiąs, įsilipo minosvaidžio vamzdin ir lyg laive plūdiavo. Kitas aprangą paskandinęs savo kailį gelbėjo. Tokie jie pionieriai. Kiek tinginiai, gal būt, nes per siaurus tiltus stato. Užtat srovėje ties tiltu matyti apsilėidimo vaisiai: daug lavonų, turto, aprangos. Šarvuotinių didesnių pasirodymų nematėm. Kažkurioj tankytės vietoj sutikom sunkųjų tanką. Visas braškėdamas ir čežindamas šapus, tingiai slinko jis į girios gilumą. Vienoj vietoj pervažiavo skersai skruzdžių autostradą ir buvo šių labai užpultas. Tačiau tankas visai nė dėmesio į tai nekreipė, porą nusinešdamas ant savo plačios nugaros. Tankas buvo pats moderniausias, nes kai Kiaunelis pats susidomėjo jo konstrukcija ir, įsitikinęs, kad savo muziejų tokio neturi, bandė jį išjungti iš rikiuotės, tankas pagazavo, smarkiai subirbė ir, pavirtęs cepelinu, nuskrido.

Pėstininkų ieškoti taip ir nereikėjo, nes jų visur buvo pilna. Vienur traukė voromis, kitur paskirai manevravo. Aviomodelistas vieną nuginklavo — skydą atėmė. Kai Kiaunelis ši primityvų ginklą išnagrino, surado, jog jo esama padirbto iš viso žuvies žvyno. Nors pėstininkas buvo su skydu, tačiau turėjo ir modernių kovos priemonių: Kiaunelį jis atakavo dujomis ir privertė pasitraukti. Iš viso girios pėstininkai paliko labai gerą vaizdą: gausūs, darbštūs ir labai rūpestingi.

Tokia buvo mūsų pažintis su girios kariuomene. Kitą kartą, kai ši kariuomenė ar atskiri jos daliniai kelsią karą ar manevrus darysį, Kiaunelis mus pakviesias stebėtojais arba tarpininkais

A. Lazdėnas

PANEVĖŽYS

Moksleiviai mokomi skraidyti

Lietuvos Aero klubo Panevėžio skyrius susidomėjo moksleivija ir pasiūlė mokiniams mokytis skraidyti. Įsirašė 41 Panevėžio V. berniukų gimnazijos mokinys. Patikrinta sveikata ir pradėtas darbas. Mokiniai bus paruošti lakūnais pilotais.

Panevėžy gerai veikė karinis būrelis. Dabar, leidus gimnazijoje steigti šauliams, tuoj persiorganizavo į šaulių būrį.

Mokiniai šauliai gražiai pasirodė Panevėžio XII šaulių rinktinės šventėje. Dalyvavo kariuomenės vado sutikime prieš garbės vartų ir parade.

Už gražų ir darnų pasirodymą parade, buvo karštais visuomenės plojimais palydėti.

AUŠRIEČIAI PAGERBĖ SAVO ŽUVUSIUS DIDVYRIUS

Baigdami šiuos mokslo metus, Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijos moksleiviai, ta proga išsirikiavo prieš paminklinę šios gimnazijos žuvusių kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės auklėtinių lentą, ir atitinkamai šiuos savo draugus pagerbė. Vienas abiturientas ta proga pasakė įspūdingą kalbą, primindamas trijų „Aušros“ gimnazijos auklėtinių žygius, ginant Lietuvos nepriklausomybę. Kalboje buvo pabrėžta, kad jaunoji lietuviškosios moksleivijos karta — moksleivija, visuo met jautriai ir nuoširdžiai visu jaunatviško idealizmo pasiaukojimu taip pat eisianti tų savųjų jaunųjų didvyrių keliais, negailėdama darbo, vargo ir gyvybės.

Vėliau buvo gražiai atlikta meninė programos dalis.

MŪSŲ IŠEIVIJOS MOKINIŲ SPAUDA

Mūsų išeivijos mokinių periodika įvairi ir daugiau išsimėčiusi po tenyškšius lietuvių laikraščius ir žurnalus. Pastaraisiais metais pradėjo eiti vien tik mokinių laikraščiai.

Kaip žinom, didžiausioji mūsų išeivijos dalis gyvena Šiaurės Amerikoje, išsimėtę po įvairias valstybes, kur iš 150.000 mokyklinio amžiaus lietuvių vaikų mokosi tik per 10.000 lietuvių mokyklose. Čia turima galvoje išlaikomas lietuvių veinuolių: seselių kazimieriečių, pranciškiečių, širdiečių ir tėvų marijonų. Jie prieš kelerius metus pradėjo leisti ir laikraščius. Pirmoji pradėjo leisti seselių kazimieriečių švento Kazimiero Akademija įvairiais vardais: „Švento Kazimiero Akademijos Aidai“, „Aidutis“, „J. M. V. Spinduliai“, „S. C. A. Flashes“, „V. J. M. Light“ ir kitais. Bet tai buvo laikraščiai spausdinti rotatorium ir pasiekė tik mokyklinį jaunimą. Pernai pradėjo leisti gražų, mėnesinį, spaustuvej spausdinamą žurnalą „Švento Kazimiero Akademijos Aidai“. Formatas kaip „Kario“. Jau išėjo šeši numeriai. Žurnalas duoda daug įdomių straipsnių, pačių mokinių kūrybos ir iš mokyklų gyvenimo. Žurnalas gausiai iliustruotas, gera lietuvių kalba ir meniškai leidžiamas. Redaguoja A. Vaikutytė ir padeda: E. Šlitterytė ir E. Gedvilaitė. Pranciškiečių akademija leidžia laikraštį „Švento Pranciškaus Akademija“. Tėvų Marijonų kolegija atskiro žurnalo neleidžia, tik plačiau mokiniai pasirodo kiekvienais metais savo metraščiuose. Kazimieriečių ir pranciškiečių akademijos ir leidžia gausiai iliustruotus metraščius, daugiau nušviečiančius mokyklinę veiklą ir gyvenimą. Tenka paminėti, kad Šiaurės Amerikos lietuvių laikraščiai, būtent: „Garsas“, „Moterų Dirva“, „Dirva“, „Amerikos Lietuvis“, „Vienybė“, „Tėvynė“, „Amerika“, „Sandara“, „Naujienos“ ir kiti retkarčiais įveda jaunimo skyrius, kur gauna viešai pasirodyti mokyklinis jaunimas. Anksčiau ėjo mokinių žurnalai „Moksleivis“ ir „Giedra“, dabar jų vieton — „Studentų Žodis“.

Kiek kitaip Pietų Amerikoje. Argentinoje, Brazilijoje, Urugvajuje mokyklinio jaunimo yra, bet jis daugumoje lanko svetimtaučių mokyklas, o lietuvių mokyklų tik kelios, tad ir apie kokius mokinių laikraščius negali būti nė kalbos. Škotijoje lietuvių mokyklų nėra, bet lietuvių mokinių yra ir tautiniai susipratę, daugumas lanko universitetus. Leidžia neperiodinį leidinį „Mūsų Veidas“, kurio išėjo du numeriai, įvairūs ir iliustruoti. Be to, jie bendradarbiauja ir lietuvių savaitraštį „Išeivių Drauge“. Anglijoje — Londone lietuvių mokinių kūryba dedama šv. Kazimiero Lietuvių Sporto Klubui leidžiamame laikrašty „Apžvalga-Review“. Spausdinama rotatorium ir anglų kalba.

J. Bruklinyietis

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

MŪSŲ KARO LĒKTUVO AVARIJA PAJŪRYJE. Birželio 17 d. rytą Palangoje, atliekant šaudymo pratimus, karo lėktuvas, vilkęs taikinį, perėjo į suktuką ir nukrito į jūrą. Lėktuvas įkrito į jūrą netoli kranto ir sudužo, o juo skridę mokiniai lakūnai sužeisti: Stasys Užkurys — sunkiai, Kazys Šulskus — lengviau. Nukentėjusieji lakūnai buvo patalpinti Kretingos ligoninėje. Lėktuvo likučiai iš jūros išimti.

Mok. lak. karo aviacijos mokyklą turi baigti šiais metais, o Šulskus — ateinančiais metais.

IŠVYKO Į AMERIKĄ „KARDO“ REDAKTORIUS. Lietuvos karininkų laikraščio „Kardo“ redaktorius ir krašto apsaugos ministro adjutantas mjr. Liudas Zibavičius birželio 17 d. išvyko į Jungtines Amerikos Valstybes, kur, manoma, išbus apie trejetą mėn. Šiuo metu „Kardo“ redaktorių pavaduoja „Kario“ red. kpt. S. Urbanavičius.

TAUGAGĖS ĮGULOS IR PASIENIO POLICIJOS ŠAUDYMO RUNGTYNĖS. Birželio 17 d. 7 pėstininkų pulko šaudykloje įvyko 7 pėst. pulko, 3-čio dragūnų G. V. pulko ir Tauragės apskr. pasienio policijos šaudymo rungtynės iš kariškų šautuvų.

Sąlygos: atstumas 300 m., taikiniai 10 žiedų, trys serijos po 15 šūvių. Kiekvienai serijai po 15 min. laiko.

I-ją vietą ir pereinamąją dovaną laimėjo 7 pėstininkų pulko ekipa, išmušusi 1028 taškus, II-roje vietoje liko 3 dragūnų G. V. pulko ekipa, išmušusi 823 t. ir 3-čioje vietoje — pasienio policija su 780 taškais.

I-ją vietą ir pereinamąją dovaną alimėjo 7 pėstininkų pulko ekipą sudarė: kpt. Pačebutas, ltn. Ruzgys, ltn. Bankauskas, j. ltn. Čekanauskas ir psk. Šikšnius.

Psk. Kiseliauskas

II PĖST. DIVIZ. ŠTABAS. Šių metų birželio mėn. 17 d. širdingai atsisveikinome su išeinančiu į atsargą II pėst. diviz. štabo ūkio skyriaus vyr. raštininku likt. viršila Adolfu Sasnausku.

Minėtas viršila buvo labai taikaus ir sugyvenamo būdo, todėl jo išėjimą į atsargą visi bendradarbiai apgailestauja. Paleistas į atsargą jam pačiam prašant.

Ta proga, II pėst. diviz. štabo likt. psk. ir civ. tarn. su-ruošė jam kuklias išleistuves.

Štabo komendantas kpt. Zagorskis išeinančiam į atsargą viršilai Adolfui Sasnauskui atsisveikinimo žody padėkojo už jo didelį kruopštumą ir sąžiningumą tarnyboje. Iš likt. pusk. žodį tarė psk. Vl. Jaškevičius, civ. tarn. Tomas Gružas ir Antanas Morkeliūnas.

J. D.

KARO POLICIJOS MOKYKLA. Šiais metais Karo Policijos Mokykla ir kiti kom-ros daliniai sportiniam šaudymui buvo priskirti prie 2. p. p. Gegužės mėn. antroje pusėje pasibaigė dalies sportinio šaudymo rungtynės su 2 p. p. Geriausių Kauno komendantūros šaulių vardus bei asmenines dovanas laimėjo: Iš pistoletų — mjr. Berentas ir j. psk. Bubelis. Iš šautuvų — psk. Savickas.

Š. m. gegužės mėn. 7 d. dalies vadas komendantas plk. Bobelis, atvykęs atsisveikinti su atsargon išvažiuojančiais vyrais, iškilmingai įteikė dalies sportinio šaudymo nugalėtojams dovanas. Ta pat proga įteikė laikrodžius pirmiesiems ši pavasarį baigusiems mokomosios kuopos kursą eiliniams Gyliui ir Buišui.

Z. G.

APLANKĖME BELVEDERĮ. Birželio mėn. 11 d. sėdiškiai aplankė Belvederio pien. mokyklą. Ekskursijai vadovavo švietimo vadovas. Nužygiavome orkestrui grojant.

San. psk. Grigoras

2 ULONŲ PULKAS. Alytaus apylinkėse dabar vyksta Aukštosios Karo Mokyklos pratimai. Jose dalyvauja ir kar. vadas brig. gen. St. Raštikis. Į Alytų atvykęs Kariuomenės Vadas birželio 8 d. buvo sutiktas labai iškilmingai ir džiugiai. Miestas pasipuošė tautinėmis vėliavomis. Gelžk. stotyje svečią pasitiko pulko vadas, karininkai, vietos šaulių garbės kuopa, pulko orkestras ir daug visuomenės. Nuo stoties per miestą iki vietos šaulių rūmų buvo išstatyti špaleriais gimnazijos, ūkio, miškų ir kitų mokyklų mokiniai. Prie papuoštų su parašu „Sveikas, Garbingas Kary!“ garbės vartų brig. gen. St. Raštikį sutiko miesto burmistras, valdininkija, išsirikiavusios įvairios organizacijos su vėliavomis ir gausi vietos visuomenė, pasakyta kalbų, įteikta gėlių, o visuomenė bėrė gėres ir sukėlė dideles ovacijas.

Psk. St. Gudmonas

9 P. L. K. VYTENIO P. Birželio 8 d. pulko aikštėje prie Šešupės įvyko Marijampolės sporto apygardos rajoninės rai-
tųjų pirmenybės, kuriose dalyvavo civiliai ir kariškiai rai-
tėliai.

1000 m. lenktynės I vietą laimėjo Navickas Vincas, II — Driugelis. Medžiokliniam perbėgime T. Gylys — I viet., Strazdas — II ir J. Žiugždinis — III.

Civilių konkursuose I v. atiteko Avižoniui, II v. — Čeponiui, III v. — Petruškevičiui.

Kariškai pasidalino šiomis vietomis: psk. Grybė — I v., j. psk. Kidašius II v.

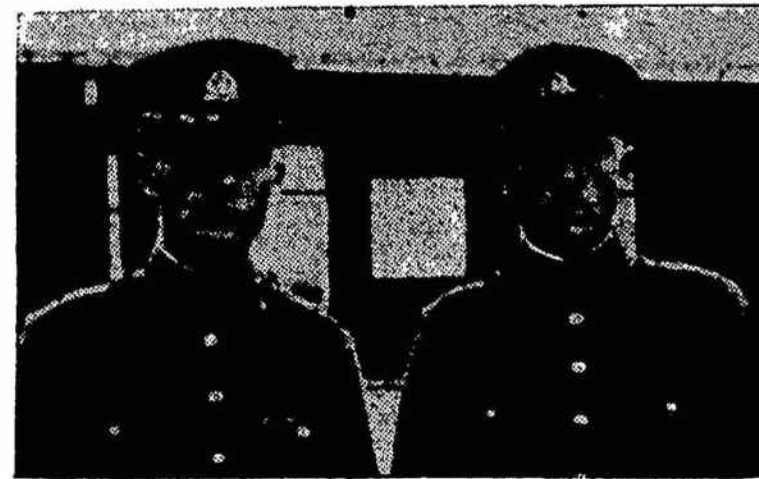
Pirmenybės buvo pravestos gana sklandžiai ir buvo įspūdingos.

9 p. p. futbolo komanda žaidė draugiškas futbolo rungtynes su vietos L. G. S. F. ir „Makabi“ kombinuota. Rungtynės pasibaigė aiškiu pulko laimėjimu 5:0.

Ošė

4. P. PULKAS. Šio mėn. 11 dieną Raseinių įgulos sporto aikštėje turėjome futbolo rungtynes su vietos įgulos kariais. Laimėjo Panevėžio įgula 20:14, o futbolą 6:3. Paukštis

3-ČIAS DRAGŪNŲ G. V. PULKAS. Birželio 10 ir 12 d. pulke įvyko sportinio šaudymo rungtynės. Pirmąsias vietas iš šautuvų laimėjo karininkai: I vietą ltn. Nakutis, II — ltn. Plaušinitis, III — ltn. Leščinskas. Likt. puskarininkiai: I — vrš. Naseckas, II — psk. Merkelis, III — vrš. Česnulis. Iš pistoletų karininkai: I — ltn. Nakutis, II — kpt. Ščepavičius, III — ltn. Liaukus. Puskarininkiai: I — psk. Taunys, II — vrš. Balčius, III — psk. Jankauskas. Psk. Mačionis

Eil. Paplauskas ir eil. Pr. Kasperavičius pirmisiais baigė 8 p. p. mok. kuopą

SEREDŽIAUS ĮGULA. Birželio 10 d. įguloje lan-
kėsi šiupinys.

Šiupinį atliko iš Kauno atvykę P. Pranckunas, Komskis, operos solistas Bacevičius, Urbonaitė ir Šakmanas.

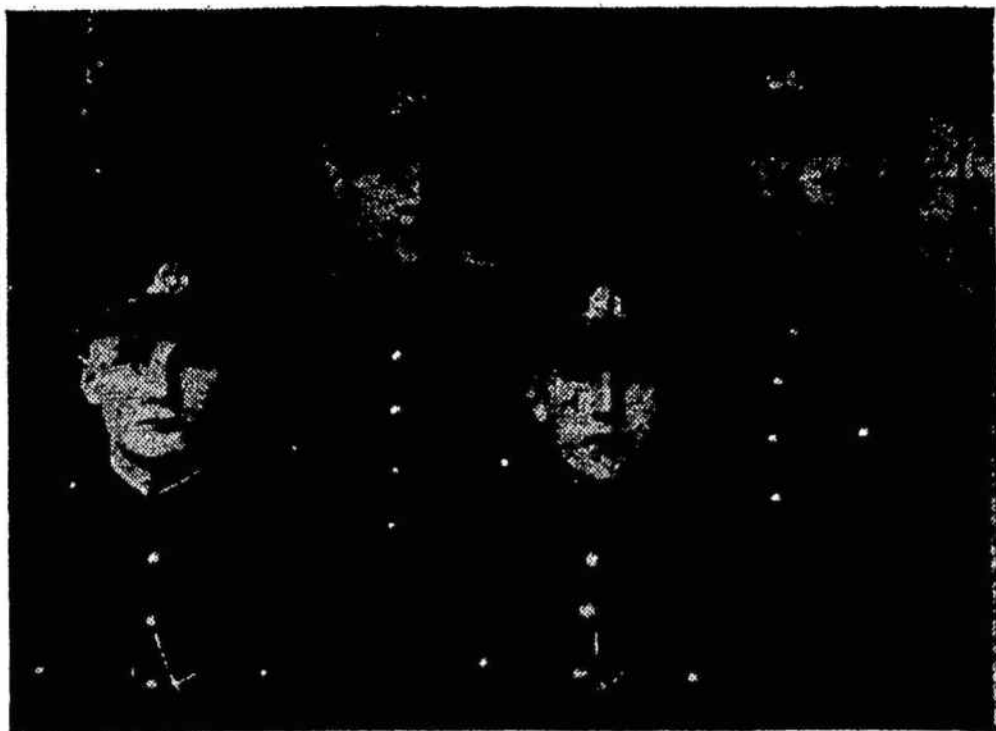
Šiupinio valandėlė praėjo gyvai ir įdomiai.

LIETUVOS KREPŠINIO RINKTINĖ ALYTUJE. Birželio 11 d. į Alytų atsilankė Lubino vadovaujama Lietuvos krepšinio rinktinė. Rinktinė žaidė parodomąsias krepšinio rungtynes su Alytaus valst. gimnazijos rinktine.

Rungtynės baigėsi 58:19 Lietuvos rinktinės naudai. Po rungtynių gimnazijos direkt. padėkojo rinktinei už atsilankymą.

Muz. mok. J. Figūrinas

ULONAI SPORTUOJA. Kaip praeitais taip ir šiais metais ulonai sparčiai sportuoja. Yra sudaryta pulko futbolo komanda, kurią treniruoja j. ltn. Jančys. Pulko krepšinio k-da šių metų Alytaus mieste krepšinio turnyre iškovojo II vietą.

Geriausiai baigę 9 p. p. mokomąją kuopą: (iš kairės) eil. J. Baškauskas, eil. K. Pralėika, eil. J. Šilanskas, eil. M. Virbalas

5 P. D. L. K. KĖSTUČIO PULKAS. II pėst. divizijos individualiniame kulkosvaidininkų šaudyme 5 p. pulkas laimėjo tris laikrodžius ir devynius ženkliukus „Geram šauliui“.

Laikrodžius gavo šie šauliai: viršila Morkūnas, gr. Bincauskas ir eil. Radzevičius. Ženkliukus gavo: virš. Morkūnas, psk. Tamoševičius, psk. Ramonas, eiliniai: Radzevičius, Kandratavičius, Naujokas, Bukauskas, Graušas ir grand. Bincauskas.

Psk. T. Znotinas

KARO AVIACIJOS MOKYKLA. Š. m. birželio mėn. 17 d. du karo aviacijos mokyklos mokinius ištiko skaudū nelaimė. Jie skraidė virš jūros ir rengėsi išmesti velkamąjį taikinį, į kurį kiti lėktuvai turėjo šaudyti. Darant posūkį su mažu greičiu, lėktuvas staiga perėjo į suktuką ir įkrito į jūrą apie 30 metrų nuo kranto. Lėktuvas visai sudužo, o mok. lak. gr. Užkurys Stasys sunkiai sužeistas. Jam įlaužtas galvos kaulas ir sutrenkti smegenys. Mok. lak. Šulskus Kazys kuris lėktuvą vairavo, sužeistas lengviau į veidą ir koją. Jie abu nugabenti į Kretingos apskrities ligoninę. Mok. lak. gr. Užkurys yra kilęs iš Panevėžio apskr., Kupiškio valsč., Bikonių kaimo. Prieš įstodamas į mokyklą, gyveno Kaune kartu su savo tėvais. Mok. lak. Šulskus yra kilęs iš Utenos apskr., Aluntos valsč., Svobiškio km.

A. St.

STATOMA ŠAULIŠKA TVIRTOVĖ. Žemelio šaulių būrys, norėdamas realiu darbu įamžinti 20 metų nepriklausomo gyvenimo laisvoje Tėvynėje, pradėjo statydinti savo namus. Šiemet numatyta baigti. Šaulių namai turės didelę salę pramogoms ir kitus būrio reikalams reikalingus butus. Prie šauliško židinio statymo visi būrio šauliai yra prisidėję savo aukomis ir, be to, gauta už parduotus, buvusius seniau būrio nuosavybėje Akmenelių dv. namus 4.000 Lt, kurie ir bus sunaudoti naujų namų statybai miestely.

J. Otas. Ber.

ŠAULIAI DŽIAUGIASI SAVO AVIACIJA. Dar neseniai buvusi šaulių Sąjungos svajonė išgyti savo šauliškąją aviaciją šiandien jau yra įsikūnijusi. Iki šiol gražūs šaulio ženklais pasipuošę šaulių S-gos lėktuvai raižė tik Kauno padangę, bet dabar, pradėjęs ruošti įvairiuose miestuose ir miesteliuose šaulių S-gos dvidešimtmečio paminėjimą, visur iškilnių metu pasirodo ir sparnuotieji šauliai virš tūkstantinių šauliškųjų gretų. Toks šauliškųjų lėktuvų pasirodymas ruošiamose šventėse sukelia nepaprastą pagarbą savo šauliams lakūnams ir džiaugsmą, sukeliantį dar didesnį pasitikėjimą ir ryžtingumą dirbti šaulių S-gos eilėse, stovint savo Tėvynės sargyboje. Džiaugiasi tuo šauliai ir džiaugiasi visa mūsų visuomenė, matydama, kiek daug jau yra pasiekusi savo ryžtingu darbu ši sąjunga.

Alb. St-lis

MES MYLIME „KARI“. Stračniai. Nors į mūsų žaliuojantį kaimą pareina tik vienas „Karys“, tačiau jį perskaitome beveik visas jaunimas: būsimieji kariai ir atsarginiai. Labiausiai patinka Nepriklausomybės karų kovotojų atsiminimai ir „Narsųjų vyrų“ skyrius, nes čia randame daugiausia kilnaus karžygiškumo pavyzdžių, kurie mus skatina auklėti tvirtą valią ir kilnų būdą.

Atsargos kariai nemažai domimės ir „Kariuomenės gyvenimo“ skyriumi, nes čia randame žinelių iš tų kariuomenės dalių, kuriose mes tarnavome. Tai mus riša su praėjusiu kariuomenės gyvenimu.

B. Dulis Šnekutis

ŠILĖNŲ GELEŽINKELIŲ STOTIES pareigūnas per dabartinį ginklų vajaus laiką vietos šauliams ginkluoti paaukojo 235,2 Lt. Per Šilėnų st. (13) būrio šaulių padarytą rinkliavą (pas apylinkės gyventojus), surinkta 105,4 Lt. Tad viso Ginklų Fondan įnešta 340,6 Lt. Stambesnėmis sumomis aukojo: šaulys, savanoris kūrėjas Kostas Degutis — 50 Lt., šaulys Petras Rudaitis — 25 Lt., vietos ūkininkas Antanas Povylis 15 Lt. Kiti po 10 ir mažesnėmis sumomis. A. L-tis

RENKA „KARIO“ KOMPLEKTUS. Ryliškiai (Alytaus aps.). Šioje apylinkėje ūkininkai ir mokyklinio amžiaus jaunuoliai renka „Kari“ į komplektus. „Kari“ labai brangina, kurio komplektą nupirkti net neįmanoma. Pasak ūkininkų, visų metų „Kari“ įrišus, susidaro didelė ir graži knyga.

J. Prėskienis

150 LT ŠAULIAMS. Joniškis. Už surengtą vaidinimą „Neprašyti svečiai“, Tėvynės Mylėtojų būrelis gavo apie 300 lt. pelno. Iš jo 150 lt. paskirta Joniškio šaulių būrio namų statybai. Likusis pelnas bus sunaudotas finansuoti ekskursija į Vilnių.

J. Avižienis

TRUMPA GAISRŲ GESINIMO TAKTIKA

(Tęsinys)

Jei komandoje pakaktų ugniagesių tiek žmonių galbėjimo, tiek gaisro gesinimo darbams, tai pirmąjį darbą atlieka kirvininkai, o antrąjį — švirkšlininkai.

Pats gesinimas vykdomas ramiai, be triukšmo, ir nepaudoant garsinių signalų (trimitu, švilpuku), nes tai sukels nepavojingose būstinėse paguldytų ligonių tarpe nerimą ir net paniką.

Ypač atsargiai tenka elgtis specialėse ilgoninės būstinėse, operacijų salėje, laboratorijoje, vaistinėje, rentgeno kabinete ir pan., nes ten sukrautas labai brangus turtas, kurį lengva apgadinti, be to, laikomi įvairūs vaistai. Jų tarpe gali būti ir nuodingųjų bei sprogstančiųjų skysčių.

Ir šiuo atveju geriausia palaikyti nuolatinę sąlytį su ilgoninės pareigūnais ir veikti pagal jų rodimus bei patarimus, kiek jie neprieštarautų pagrindiniams gaisrų gesinimo taktikos dėsniams. Brangiojo turto ir vaistų gabenimas į nepavojingas vietas atliekamas atsargiai, organizuotai. Gesinant gaisrą II ar III aukštuose, reikia iš anksto numatyti, kur pasirodys vanduo apatiniuose aukštuose, ir laiku pašalinti iš ten įvairius brangesnius įrengimus.

Vanduo naudojamas su saiku. Daug vandens išleisti, vadinasi, padidinti nuostolius. Geriau ardyti būstinės dalį, medžiagą mesti ar šalinti į gatvę ar kiemą ir ten jau užpilti degančias vietas vandeniu.

Kai gaisras kyla vaistinėje, tai tenka naudotis jos būstinėse vien tik elektros lemputėmis; nevertoti žibalinų deglų. Patartina dirbti su tryškyne arba, dirbant su siurblio vandens čiuurkšle, tik purškinti degančias vietas. Smarki vandens čiuurkšlė gali nuversti indus su vaistais ir dar labiau padidinti gaisrą. Vaistinėse gesinant gaisrus vartotinos dujokaukės. Kur jų nėra, tenka rūpintis degančios būstinės vėdinimu. Geriau kiek padidinti liepsną, negu nunuodyti, ugniagesius. Vaistinei, gesinimo darbai atliekami paprastai paties ugniagesių vadovo priežiūroje.

e) Štabų ir įstaigų gaisrai. Gesinimas toks pat, kaip ir visuose gyvenamuose namuose. Tenka pasirengti gelbėti įstaigos spintas su bylomis, rašom. maišnelėmis ir kitas raštinių reikmenis. Ypač gi gelbėti nedegamasias spintas, kuriose laikomi slapti ir mobilizaciniai dokumentai, pinigai ir t. t. Tokios spintos būna labai sunkios ir joms, gabenti reikia skirti daug ugniagesių. Jei į gaisrą atvyko įstaigos vedėjas ar kitas jos pareigūnas, tai gelbėjimas vyksta jo nurodymais.

Tačiau, kai tenka gesinti gaisrą privatinėse, ypač prekybos įstaigose, tenka atsiminti, kad gaisras galėjo kilti ir iš piktos valios, dėl padegimo. Tokiu atveju įstaigos tarnautojai neleidžiami į būstinę arba įleidžiami tik policijai juos prižiūrint. Pastebėta, kad tokiu atveju gaisras, prasideda paprastai spintoje ar rašomojo stalo stalčiuje; kur sukraunamos buhalterijos ir kitos svarbios įstaigos knygos.

(Bus daugiau).

SPORTAS

SPORTO VARŽYBOS. Šiais metais rugpjūčio 26 d. — rugsėjo 5 d. (tikslus laikas bus nustatytas vėliau) Karo Mokyklos stadione bus rengiamos II pėstin. divizijos sporto varžybos. Rungtynėse būtina dalyvauti visų divizijos dalių bei įstaigų kariai šiose sporto šakose: moderniojoje penkiakovoj — karininkai, sportinėje penkiakovoj — liktin. puskarininkiai ir karininkai, trikovoj — liktin. puskarininkiai, granatų mėtime — liktin. puskarininkiai, plaukime 200 mtr. — karininkai ir liktin. puskarininkiai.

Be to, divizijos lengvosios atletikos varžybose dalyvauja kariai, pasiekę dalyse šias normas: bėgimai a) 200 mtr. — 25,5 sek., b) 1500 mtr. — 4,35 min.; šuoliai a) į aukštį — 1,50 mtr., b) į tolį — 5,80 mtr.; mėtimai a) granatos (sportine apranga) — 55 mtr., b) ieties — 50 mtr., c) disko — 33 mtr. ir d) rutulio stumimas — 11,5 mtr.

Krepšinio ir futbolo nugalėtojui nustatyti bus pravestos rungtynės ligi liepos 25 d.

Už atskiras sporto šakas bus paskirti prizai.

J. B.

PLAUKIMO SEZONO ATIDARYMAS. Birželio 16 d. Kaune Kūno kultūros Rūmų plaukykloje buvo atidarytas š. m. plaukimo sezonas.

Vyresniųjų grupėje buvo plaukiama 100 m laisvu stilium, 100 m ant nugaros, 100 m ant krūtinės, 300 m laisvu stilium ir 4 × 50 m įvairaus plaukimo estafetė.

300 m laisvu stilium ir 4 × 50 įvairaus plaukimo estafetė pirmą kartą įvykdyta rungtis, dėl to ir pasiektas trumpiausias laikas įskaitytas Lietuvos rekordais. 300 m laisvu stilium greičiausiai nuplaukė Petrukevičius (Kipras) per 4:39,3 min., o estafetę laimėjo JSO KVK per 2:15,3 min.

Moterų grupėje buvo plaukiama 50 m laisvu stilium, 50 m ant nugaros, 100 m laisvu stilium, 100 m ant krūtinės ir 3 × 50 įvairaus plaukimo estafetė.

50 m laisvu stilium Paškevičiūtės (JSO KVK) pasiekta naujas Lietuvos rekordas per 0:42,1 sek. (Senasis buvo 0:46,1).

Jaunių grupė plaukė 100 m laisvu stilium, 100 m ant krūtinės, 100 m ant nugaros, 50 m laisvu stilium, 50 m ant nugaros ir 3 × 50 įvairaus plaukimo estafetė.

Ši grupė pasiekė 2 naujus Lietuvos rekordus: 100 m ant krūtinės Al. Kostkevičius (Kipras) pagerino savo paties rekordą. Naujasis Lietuvos rekordas pasiektas per 1:28,5 min. (senasis buvo 1:28,9 min.).

50 m laisvu stilium Petrukevičius (Kipras) pagerino savo paties Lietuvos rekordą. Naujasis Lietuvos rekordas pasiektas per 0:30,8 sek. (senasis — 0,321).

PIRMENYBIŲ FUTBOLO RUNGTYNĖS. Birželio mėn. 18 d. įvyko pirmenybių rungtynės tarp I L klasės CJSO ir ŠMSK. Šias rungtynes laimėjo CJSO rezultate 2:1.

KAUNE ŽAIDĖ ŠVEDŲ FUTBOLININKAI. Birželio mėn. 19 d. Švedijos futbolo komanda AIK, kuri šiais metais Švedijoje užėmė II vietą, žaidė su ŠŠ Kovu. Rungtynes laimėjo švedai rezultatu 5:2. Švedai buvo puikūs technikoje ir pranašesni už ŠŠ Kovą. Jau pačioj pradžioj švedai parodė tipišką anglų futbolo antpuolį ir pasiekė įvartį: tolimas padavimas kairiajam sparniniui, flankas ir šūvis su galva į varus: ŠŠ Kovas žaidė labai išskydusiai.

Kitą dieną prieš švedų AJK buvo išstatyta Lietuvos rinktinė, kurios pagrindą sudarė LGSF klubo žaidėjai, papildyti LFLS, MSK, KSS ir JSO žaidėjais. Rinktinė šiuo kartu buvo bandyta sudaryti atsižvelgiant į tai, ką geresnio turime, o ne į vadovo kai kuriuos įprastinius išskaičiavimus ir simpatijas. Be to, rungtynėse galėjo pasirodyti keliuose paskutiniuose rinktinės žaidimuose dėl egzaminų gimnazijoje negalėjęs žaisti gerasis mūsų bekas šlyžius. Kraštu pastačius jaunąjį Saurorių, komandai buvo duotas maždaug toks vaizdas, kuriuo LGSF sėkmingai žaidė Lenkijoje.

VILNIAUS LIETUVIŲ SPORTINĖ VEIKLA

Vilniaus krašte sportas nėra toks gajus, kaip Vilniaus mieste, nes nebuvo sąlygų kurtis ir veikti. Vilniaus lietuviškojo sporto užuomazga reikia laikyti futbolo komandą „Lithuania“, įsikūrusią 1922—23 metais. Ši komanda buvo viena stipriausių komandų Vilniuje, ir lenkų spauda puikiai ją įver-

tindavo. „Lithuanios“ žaidikai buvo pirmaisiais Vilniaus krašte sporto pionieriais. Ši komanda veikė tik ketverius metus, nes sąlygos trukdė ir teko kurį laiką apsnūsti, tik 1932 metais atgijo, bet nebe „Lithuanios“ vardu. Atgaivino buvusias tradicijas ir įsteigė prie Vilniaus Lietuvių Studentų S-gos sporto sekciją. Sekcijos veikimas susiaurintas, ir vietoj futbolo, sekcijos nariai lavinosi tinklinio, stalo teniso, pašliužų ir kitose sporto srityse. 1935 m. visi sekcijos nariai įstojo į Vilniaus Lietuvių Sporto Klubo eiles, kuriam vadovauja mums gerai pažįstamas Vytauto Didžiojo gimnazijos mokytojas Pranas Žižmaras.

1933—34 mokslo metų pradžioje Vytauto Didžiojo gimnazijoje įsikūrė mokinių sportininkų kuopa, pasirinkusi Dariaus ir Girėno vardą. Kuopa greit augo. Be stalo teniso ir bokso, treniravosi fechtavime ir hockey. Kuopa nepasitenkino rungtynėmis, treningais, bet rengė šiaip žaidynes, sportinio pobūdžio susirinkimus ir tradicines rungtynes. Padarė dvi išvykas į Švenčionis ir surengė krepšinio ir tinklinio rungtynes. Be rungtynių, buvo surengti du sportinio pobūdžio vakarai. Per penkerius metus kuopai vadovavo: du kartu G. Karazija, Br. Sliėkas, V. Petruškevičius ir P. Averka, o šiemet — pirm. A. Juknevičius, sekr. J. Tamulevičius ir išd. Ald. Drūtaitė. Šiemet veikimas kitoks, nes sąlygos pagerėjo, gauta treniruotis Fizinio Lavinimosi salė. Kuopą globoja Vytauto Didžiojo gimnazijos fizinio lavinimo mokytojai J. Kazlauskaitė ir Pr. Žižmaras, abu dalyvavę Tautinėj Olimpijadoj Kaune.

Jn. Vdls.

NAUJIEJI LEIDINIAI

Paul Siple „SU BYRDU Į PIETŲ AŠIGALĮ“. Vėrtė Pr. Mašiotas. Išleido „Dirvos“ b-vė. Kaunas — Marijampolė. 135 psl. Kaina Lt. 1,60.

Ši knygutė tai yra kelionės užrašai amerikiečio skauto, dalyvavusio admirolo Byrdo antroje ekspedicijoje į pietų ašigali. Ši 70 žmonių ekspedicija į savo tolimą kelionę išvyko dviem laivais 1928 metų rudens pradžioje. Ekspedicija su savim buvo pasiėmusi porą lėktuvų, radijo siųstuvų bei priimtuvų, tam tikrą sniegu važiuoti automobilį, keletą rogių ir joms vilkti 85 stiprius šunes, gausias maisto atsargas bei daug kitų reikmenų. Šitai apsirūpinusi ekspedicija iš New Yorko pro Panamos kanalą, Koralų salas, Tajitį, Naująją Zelandiją tu pačių metų gruodžio mėn. pabaigoje nuplaukė į Banginių įlanką Pietų jūroje. Čia ekspedicijos dalyviai pasistatė savo stovyklą, pavadinę ją „Mažoji Amerika“. Šitoj stovykloj pasiliko žiemoti 42 žmonės su vadu Byrdu, o vienas laivas su likusiais žmonėmis sausio pabaigoj išplaukė į Naująją Zelandiją atvežti reikalingų daiktų: maisto ir kūro. Iš savo stovyklos ekspedicijos dalyviai mokslininkai rogėmis bei lėktuvais vykdavo tyrinėjimo tikslais iškylas į tolimesnes vietas, o admiras Byrdas 1929 m. lapkričio 28 d. su trimis kitais asmenimis trimotoriniu lėktuvu perskrido pietų ašigali, kur numetė Jungtinių Amerikos Valstybių vėliavą. Šitame skridime Byrdas išbuvo 18 valandų ir 36 minutes. 1930 m. vasario 19 d. admirolo Byrdo ekspedicija išvyko atgal į Amerikos Jungtines Valstybes ir po kelių mėnesių laimingai atplaukė į New Yorką, kur buvo iškilmingai gyventojų sutikta. Taigi ekspedicija grįžo vos po dviejų metų.

Knygoje autorius įdomiai aprašo pietų ašigalio sričių gamtą, ledų kalnus, klimatą, ilgą 4 mėnesių naktį be saulės (nuo balandžio 22 d. iki rugpjūčio 22 d.), baisias sniego pūgas, sunkias keliones šunimis pakinkytomis rogėmis, pingvinių, ruonių ir banginių medžiokles bei jų pavojus, gyvenimą susikimšus palapinėse ir sniego duobėse, ir kt.

Knyga iliustruota piešiniais ir foto nuotraukomis.

Vil.

A. Kazanavičienė — AŽUOLO GYLELĖ. Piešiniai dail. Al. Šepečio. Spaudos Fondo leid., Lt 1. Dailiai išleisti eilėraščių knygelė vaikams.

A. Šalčiuvienė-Gustaitytė. — DVEJOPA MEILĖ. Naujas novelių rinkinys. Spaudos Fondo leid., 238 psl. Lt 3. Turinyje: Dvejopa meilė, Mirazas, Linksma šeima, Nastazija, Moteris klube, Kumigo belaukiant, Pilkoji ponia, Glūdučiai, Valso garsai, Dienoraštis ir O, Jeigu!

Antanas Jasiūnas — APLEISTOS ŽEMĖS LYRIKA. Trečias lyrikos rinkinys. Spaudos Fondo leid. Lt 3. Viršelis dail. B. Macutkevičiaus. Tai gražios poezijos pluoštas.

KAS NAUJA LIETUVOJE

ŠAULIAMS NUPIRKO DU LĒKTUVUS. Šaulių S-gos aviacijos būrys Vokietijoje nusipirko du naujus dviviečius Klemo tipo lėktuvus. Į Kauną jie pergabenti oro keliu. Pergabeno aviacijos būrio vadas karo av. kpt. Krasnickas, ltn. Andriušis ir ltn. Lendraitis.

LIETUVIAI IŠRINKTI Į TARPTAUTINĖS DARBO KONFERENCIJOS KOMISIJAS. Šiuo metu Ženevoje vyksta tarptautinė darbo konferencija. Joje dalyvauja ir mūsų atstovai, kurių keli išrinkti į įvairias komisijas pirmininkais ir nariais.

PREZIDENTO DOVANA MOKSLEIVIAMS. Prezidento A. Smetonos tėviškė, Užugirio kaime, yra jo vardo pradinė mokykla. Nuvykęs vasaros poilsio, Prezidentas mokyklai padovanojo radijo aparatą.

GYVAS SUSIDOMĖJIMAS MŪSŲ ORINIŲ SUSISIEKIMU. Prasidėjus karštomis dienoms, norinčių lėktuvais vykti į Palangą yra labai daug, taip kad abu keleiviniai lėktuvai visų norinčiųjų negali aptarnauti.

IŠKILMINGAS MOKSLO METŲ BAIGIMAS šiemet buvo suorganizuotas pirmą kartą. Į sales išleidžiamajam aktan susirinkusiems moksleiviams, jų tėvams ir mokytojams kupiną jaunuomenės ir idealizmo meilės kalbą per radiją pasakė švietimo ministras Dr. L. Bistras.

ŠVEDAI PASKYRĖ STIPENDIJĄ lietuviams studentams, kurie vasaros metu vyktų atostogų Švedijon ir kartu norėtų susipažinti su švedų kalba ir kultūra.

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖ RŪPINASI MIESTO PUOŠNUMU. Jau seniau buvo premijuojami geriau pastatyti trobesiai, ir tą premiją gaudavo tiksliai namų savininkas. Dabar numatyta duoti premijas ir geresnių trobesių projektų autoriams, premijuoti gražesnes krautuves ir vitrinas, fasadus, gražiausią sodybos sutvarkymą, balkonų papuošimą gėlėmis. Tuo norima paskatinti žmones labiau puošti miestą. Taip pat dedama pastangų, kad miestas nebūtų užteršiamas dūmais, atitinkamai sutvarkant kurą ir kaminus.

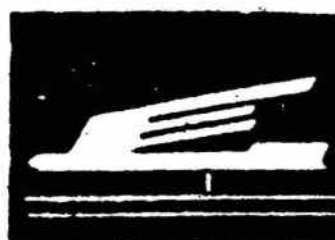
DARBO TALKA TIES GELEŽINKELĮ. Suorganizavus Darbo Talką bus pradėta tiesti geležinkelį Šventosios uostas—Darbėnai. Darbo Talkos darbininkai dirbs nuo Šventosios, o Geležinkelių Valdyba savo jėgomis darbą pradės nuo Darbėnų. Geležinkelis bus 12 klm. ilgio ir kitais metais tikima baigti.

VYTAUTO D. UNIVERSITETO CHORAS RENGIA SI AMERIKON. Iš didžiulio 200 žmonių universiteto choro išrinkti patys gerieji dainininkai ir galutinai parengiami vykti Amerikon. Tikimasi gero choro pasirodymo ir sėkmingo lietuviškosios dainos reprezentavimo.

DARIUI IR GIRĖNUI PAMINKLAS bus statomas Kauno ažuolyne netoli Kūno Kultūros Rūmų. Paminklą darys iš Lietuvos laukų rausvo granito. Bus 23 metrų aukščio.

GILINAMAS ŠVENTOSIOS UOSTAS. Šventosios uostas ligšiol buvo labai sekus ir todėl laivininkystei labai nepatogus. Dabar jis bus 4 metrais pagilintas. Gilins Latvijos žemės, nes mūsų liko Klaipėdoje.

GABIESIEMS LIETUVIAMS REMTI DRAUGIJA įsisteigė Kaune. Ją suorganizavo grupė žinomesnių Kauno mokytojų. Vidaus reikalų ministras draugiją patvirtino. Įsisteigus tokiai draugijai daugelis neturtingų, bet gabių vaikų galės prasimušti į mokslus.

KARINĖS ŽINIOS

MOTERŲ KARINIS RENGIMAS. Lenkijoje veikia moterų karinio rengimo organizacija, kurį įsteigta 1928 m. ir žymiai išsiplėtė. Pradžioje organizacijoje tebuvo 76 instruktorės ir apie 3000 narių, po 10 metų — jau 1.307 instruktorės ir apie 28.000 narių. Pagal išleistą įstatymą apie moterų pagalbinę tarnybą karo metu ir pasirengimą šiai tarnybai taikos metu, moteris rengia organizacija, vien tik aukštųjų mokyklų studentės rengiamos vad. akademinio legijono moterų skyriuose. Į organizaciją priimamos visos lenkų tautybės moterys, kurios pasižada atlikti nustatytą karinio rengimo progra-

mą. Kaip ir mūsų šaulių sąjungoje vadės (komendantės) veda visą moterų mokymo ir auklėjimo darbą, rinktos organizacijos ir jos dalinių tarybos tiksliai padeda vadėms.

NAUJI ANGLŲ BOMBONEŠIAI. Anglijos aviacijos ministerija užsakė savo krašto lėktuvų fabrikams daug naujų Bristol-Beaufort'o bombonešių, kurie šiuo laiku laikomi greičiausiais visoje Europoje. Bombonešių greitis spaudoje neskelbiamas. Šios rūšies bombonešiai turi po 2 variklius, 1065 a. j. galingumo. Ginkluoti patranka ir 4 kulkosvaidžiais.

RAUDONASIS KRYŽIUS KARIUOMENEI. Karo metu kariuomenei tenka glaudžiai bendradarbiauti su Raudonojo Kryžiaus organizacija, kuri ir taikos metu rengiasi patarnauti savo kraštui, jei kiltų karas. Tam tikslui Raudonasis Kryžius taikos metu išlaiko ligonines, ypač chirurgines, rengia chirurgus, gailastingąsias seseris ir kitą personalą. Lenkijos Raudonasis Kryžius, be tų darbų, pasižymi ir savo aukomis kariuomenei. Pr. metais Lenkijos Raud. Kryžius iš savo lėšų ir visuomenės aukų įsigijo ir padovanojo kariuomenei 100 sanitarinių automobilių. Šiemet vėl padovanojo kariuomenei 220 sanitarinių automobilių vorą.

SOVIETŲ PĖSTININKŲ SKYRIUS. Pagal naują pėstininkų statutą sovietų pėstininkų būryje bus dabar 3—4 šaulių skyriai. Skyriaus sudėtis: 1 skyrininkas, 1 sekėjas-tolimatininkas, 1 taikytojas, 1 taikytojo padėjėjas, 1 granatų svaidytojas, 1 granatų svaidytojo padėjėjas, 6 šauliai. Iš viso 12 kareivių, tačiau šaulių gali būti ir daugiau.

Pagal senesnę statutą būryje buvo 3 šaulių skyriai po 9—12 kareivių ir 1. l. kulk. kiekviename, be to, dar atskiras granatsvaidžių skyrius. Dabar granatsvaidžiai paskirstyti šaulių skyriams.

KAIP LIKVIDUOJAMA ČEKŲ KARIUOMENĖ. Nors Čekoslovakijos nepriklausomos respublikos jau nebėra, bet jos sostinėje, Prahos mieste, tebeveikia krašto apsaugos ministerija. Ministerijai tenka rūpintis kariuomenės likvidavimu. Lengviausia buvo su būtinosios tarnybos kareiviais. Jie iš karto buvo paleisti namo. Bet liko dar didelis karininkų ir puskarininkų kadras. Likstiniai puskarininkiai bus perkelti į apsaugos korpą (policijos organizacija). Ten pat bus perkelta ir dalis kandidatų į likt. puskarininkius, kiti pereis į civil. tarnybą. Karininkai rengiami kursuose. Baigę kursus, jie galės užimti įvairias vietas administracijoje. Štai ir dabar rengiama 250 kainų inspektorių, t. y. finansų žinybos pareigūnų. Dalį buv. čekų kariuomenės kareivinių užima vokiečių kariuomenės įgulos. Kitas kareivines numatoma perleisti mokykloms arba įrengti jose gyvenam. butus. Čekai buvo pasistatę daug naujų patogių kareivinių, tai jų pritaikymas nebus sunkus. Pulku orkestrai bemaž visi liko tuose miestuose, kur stovėjo pulkai. Čekai labai mėgsta muziką, tai orkestrus pasisamdė miestų savivaldybės. Nežymus čekų karių skaičius pabėgo į kitus kraštus. Į Lenkiją atbėgo apie 120 lakūnų karininkų ir puskarininkų, jie gyvena Krokovoje. Kita lakūnų grupė (apie 100 karių) neseniai išvyko iš Gdynės uosto į Afriką. Jie rengiasi įsirašyti į Prancūzijos svetimšalių legijonus.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Eil. Levickui. Nepasinaudojom.

Pr. Baleženciui. Pabaiga labai gera, bet pradžia banali.

Muiženiukui. Tai, deja, tik sueiliuota proza.

R. B. Atrodo, sugebi rašyti, bet kai imi kartoti svetimų poetų sakinius, tai visa ir sugadini.

J. Avyžiui. Neblogai rašai, bet dar stinga įgūdimo, įsirašymo. Daugiau darbo, skaitybos!

M. J. Taškūnui. Ištęsta ir stokoja nuotaikos, susitelkimo. „Pražydušios obelys“ visai geros tos vietos, kur karių neminama — tikra lirika, o kur griebiesi karinio motyvo — ir dirbtina.

Tičiui. Vietoj spėliojimų ir rašymų apie tai, kas gali būti veikiama, reikia rašyti apie tai, kas nuveikta.

Sukauskui. Vieną nuotrauką dėsim. Kitose daug pozavimo. Honorarą išsiųsim.

Auklėtiniai. 1) 1936 m. įsak. kar. Nr. 70 § 2 nustatyta, kad užgrotieji pinigai auklėtiniais nemokami, bet įnešami į valstybės taupomąsias kasas, iš kasų pinigai išmokami: a) išbraukiant auklėtinis iš sąrašų ir b) ypatingais atvejais, kai auklėtinis įrodys išlaidų būtinumą (p. p. 4 ir 5). Šitas nuostatas turėjo tikslo apsaugoti auklėtinio užgrotus pinigus nuo jų bereikalingo, netiklaus naudojimo kol jis subręs, t. y. iki jo

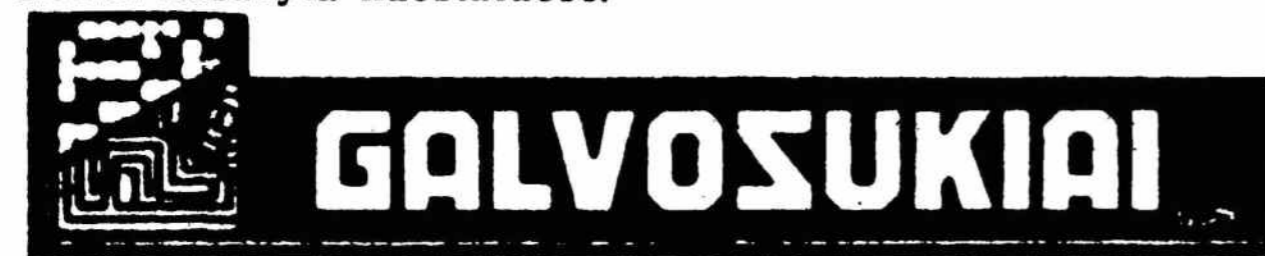
išbraukimo iš auklėtinių sąrašų. Taigi, atrodo, kad auklėtiniui atlikus karinę prievolę, jo užgrotus pinigus galima būtų duoti jam į rankas, tuo labiau, kad naujuose nuostatuose (1937 m. įsak. kar. Nr. 38 § 1 p. 67), kuriuose auklėtiniai dabar vadina mi muzikantais-mokiniais, nieko nekalbama apie užgrotų pinigų įnešimą į taupomąsias kasas, bet kaip tik kalbama apie tai, jog atlikę karinę prievolę muzikantai-mokiniai gauna kas mėnuo priedo po 40 Lt ir nepasakyta, kad tas priedas jiems neduodamas į rankas, taigi ir iš čia galima padaryti išvadą, kad ir užgrotus pinigus atlikusiems karinę prievolę muzikantams-mokiniais galima duoti į rankas.

Vis dėlto patartume šį klausimą kelti oficialiai — komandos keliu.

2) Minėtų nuostatų apie muzikantus-mokinius (žiūr. p. 1-mą) vienoje vietoje, p. 9) yra pasakyta: „Atlikę karinę prievolę gali būti palikti dalyje ir toliau (pabraukta mūsų — R.) muzikantais-mokiniais...“ Iš čia galima padaryti išvadą, kad atlikę karinę prievolę gali pasilikti toliau muzikantu-mokiniu tik tas, kas ir prieš karinės prievolės atlikimą yra buvęs muzikantu-mokiniu. Vadinas, nebuvęs muzikantu-mokiniu prieš karinės prievolės atlikimą, negali būti juo ir karinę prievolę atlikęs, taigi, negali gauti ir 40 Lt. priedo kad ir po 2 metų tarnybos.

P. G. Ū-1 str. 1757, kurį Tamsta nurodai, yra pasakyta, kad pirtimi leidžiama naudotis karių ir civilinių tarnautojų šeimoms, nedidinant kuro normų ir nedarant kitų papildomų išlaidų (pabraukta mūsų — R.). Toliau pasakyta, kad pirtyse gali būti įrengiamas atskiras skyrius karininkams ir jų šeimoms. Nors čia nepasakyta, kad karininkams ir jų šeimoms įrengiamos vonios, bet esmėje čia didelio skirtumo nėra, svarbu tik, kad nebūtų daroma papildomų išlaidų. Iš paminėto Ū-1 str. 1757 esmės galima, atrodo, padaryti išvadą, jog ir liktinių puskarininkių šeimos galėtų naudotis voniomis, jei vietos sąlygos leistų ir, kas svarbiausia, jei tuo nebūtų sudaroma papildomų išlaidų. Pirtis, taigi ir vonias, tvarko ūkio viršininkas; jo visa tai ir priklauso. Tokia būtų Redakcijos nuomonė, bet tai yra tik nuomonė, o ne griežta išvada. Jei šiuo klausimu Tamsta jau kreipėsi komandos keliu ir jokio konkretaus atsakymo negavai, tai patartina dar kartą kreiptis tuo pat keliu arba, pagaliau, B-25 (Kariuomenės drausmės statutą) skyriaus IX nustatyta tvarka.

Liktiniui. Jei pulke yra skalbykla, tai bendra tvarka visi valdiški baltiniai turėtų būti skalbiami pulko skalbykloje. Tačiau jei vedęs liktinis puskarininkis gautus devėti valdiškus baltinius skalbiasi namuose, ne pulko skalbykloje, tai atrodo, jog nustatytoji baltiniams skalbti muilo narma (200 gr.) galėtų būti duota jam natūra, bet ne pinigais, nes visa tai, ką Intendantūra tiekia ir turi, duodama natūra, o ekvivalentas pinigais duodamas tik tuomet, kai ko neturi, arba kai tatau yra aiškiai nusakyta nuostatuose.

GALVOSŪKIO NR. 18 SPRENDIMAS

Granata. Nota.

Išsprendė: 1) J. Avyžius (Jn.), 2) eil. J. Juodžbalis (2. inž. b.), 3) Z. Gobis (Pn.), 4) J. Zenkevičius (Al.), 5) St. Skerys (Pn.), 6) psk. Kelmelis (2. AP), 7) psk. Kriščiūnas (2 AP), 8) psk. M. Antaniškis (4 p. p.), 9) gr. K. Aukštuo-
lis.

ŠARADA NR. 22. (Vert. 1 tšk.) ..

1	3
Žodį „žmogus“ dalyk pusiau, Vieną jo pusę imki sau, Pridėk dar paukštį, Kurs mėgsta kilt į aukštį — Tai rasi, brole, raudonkepurį, Kurs kario vardą turi.	Prie vyro vardo Dėki skiemenį — Tenai lankstysi Savo liemenį.
2	4
Nuo žodžio „gracija“ nubraukt dvi priebalses, Statyk iš pryšakio naminį gy- vulį Be raidės paskutinės — Tada išgirsi muziką Motorų sutartinės, Nes gausi tokį meną, Kurs skrodžia erdvių okeaną.	Paimki trumpą įvardį Linksnyje naudininko, Skaityk nuo antro galo, Nes taip geriau čia tinka, Pridėk dar vieną žodį, Kurį su nosim uodi — Ir gausi karininką.

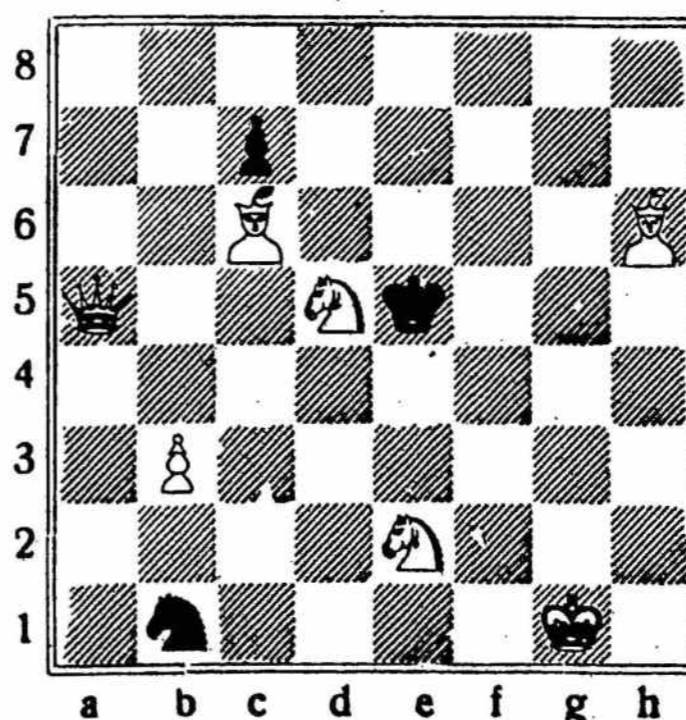
ŠACHMATAI

AUKA LAUKE „f7“

PARTIJA Nr. 13. Ispaniškoji. (Teichmanas — Šleichteris). 1. e2—e4 e7—e5 2. Žg1—f3 Žb8—c6 3. Rf1—b5 a7—a6 4. Rb5—a4 Žg8—f6 5. 0—0 Rf8—e7 6. Bf1—e1 b7—b5 7. Ra4—b3 d7—d6 8. c2—c3 0—0 9. d2—d3 (Labai pasyvus tęsinys. Matomai baltieji susilaikė nuo d2—d4, bijodami 9. Rg4 ir spaudžia baltųjų centrą. Dabar išrastas pasipriešinimo būdas: 9. h3 ir tik tada d2—d4). Žc6—a5 10. Rb3—c2 c7—c5 11. Žb1—d2 Vd8—c7 12. Žd2—f1 Ža5—c6 13. Žf1—e3 (neleidžia d6—d5) Rc8—b7? 14. Že6—f5 Bf8—e8 15. Rc1—g5 Žf6—d7 (Juodieji norėdami palengvinti savo padėtį, stengiasi apsimainyti juodaspalviais rikiais; tas apsimainymas baltųjų šaliai nepriverstinas. Užtat geriau rikiu grįžti į c8, kad išvartytų ar apsimainytų su pavojinguoju žirgu lauke f5. 16. Rc2—b3! (Dabar negalima 16. R:g5 dėl 11. Žg5 ir audringas puolimas (17. Bf8 18. Vh5). Baltieji puikiai išnaudoja juodųjų silpnybes, susietas su jų paskutniais ėjimais). 16. Žd7—f8 17. Rb3—d5! Žf8—g6 18. Rg5:e7 Žg6:e7 (Blogai būtų 18. Žce7 19. R:b7 V:b7; (19. Ž:f5 20. ef ir figūrą laimi). 20. Ž:d6). 19. Rd5:f7+ Kg8:f7 20. Žf3—g5+ Kf7—g8 21. Vd1—h5 Že7:f5 22. Vh5:h7+ Kg8—f8 23. Vh7:f5+ Kf8—g8 (Negalima 23. Ke7 24. Ve6+, arba laimima juodųjų valdovė, arba aiškus matas). 24. Vf5—g6!! Juodieji pasidavė.

PARTIJA Nr. 14. Valdovės gambitas. (Balti: Fainas — Juodi: Grünfeldas. 1. d2—d4 d7—d5 2. Žg1—f3 Žg8—f6 3. c2—c4 e7—e6 4. Žb1—c3 d5:c4 5. e2—e4 Rf8—b4 6. Rc1—g5 c7—c5 7. e4—e5 c5:d4 8. Vd1—a4+ Žb8—c6 9. 0—0—0 Rc8—d7 10. Žc3—e4 Rb4—e7 (Juodieji aukoja žirgą, gaudami už tai tris pėstininkus. Tačiau ir baltieji ruošia gražią auką, kuri vėliau juodosius pastato į keblią padėtį) 11. e5:f6 g7:f6 12. Rg5—h4! Žc6—b4 13. Va4:b4 (Jei Grünfeldas būtų tiksliai apskaičiavęs šią valdovės auką, be abejo būtų neaukavęs figūros) Re7:b4 14. Že4:f6+ Ke8—f8 15. Bd1:d4 (Baltieji būtų galėję su 15. Žf6:h7+ atsilošti valdovę, tačiau po to jie būtų atsidūrę kiek blogesnėje padėtyje. To vengdamas Fainas neskuba imti valdovės ir tęsia toliau puolimą) Vd8—a5 16. Žf6:d7+ Kf8—e8 17. Žd7—f6+ Ke8—f8 18. Rf1:c4 Ba8—c8 19. Kc1—b1 h7—h5 20. Bh1—d1 Rb4—e7 21. Žf6—d7+ Kf8—e8 22. Rh4—g3 Bh8—g8 23. h2—h3 Bg8—h7 24. a2—a3 b7—b5 (Juodieji ieško šansų kontrpuolime) 25. Rc4—b3 b5—b4 26. a3:b4 Re7:b4 27. Rg3—e5! Bg7:g2 28. Bd4:b4 (Nors kombinacija ne tokia jau sudėtinga, tačiau partiją nulemia). Va5:b4 29. Žd7—f6+ Ke8—e7 30. Bd1—d7+ Ke7—f8 31. Re5—d6+ Vb4:d6 32. Bd7:d6 Bg2:f2 33. Bd6—d3 Kf8—e7 34. Žf6:h5 Bf2—f1+ 35. Rb3—d1 Bc8—g8 36. Žf3—d4 e6—e5 37. Žd4—c6+ Ke7—e6 38. Kb1—a2 Bf1:d1 (Juodieji keičia bokštą už dvi lengvasias figūras, tačiau susidvešina pėstininkus, po ko žūva paskutinis galimumas išsigelbėti) 39. Bd3:d1 Bg8—g5 40. Žh5—f4+ e5:f4 41. Žc6—d4+ Ke6—f6 42. Bd1—f1 Gg5—a5+ 43. Ka2—b1 Ba5—a4 44. Žd4—f3 Ba4—e4 45. Bf1—e1 Be4—e6 46. Be1:e6+ f7:e6 47. Kb1—c2 e6—e5 48. Kc2—d3 Kf6—f5 49. Žf3—d2 Kf5—g5 50. Kd3—e4 Kg5—h4 51. Ke4:e5 Kh4:h3 52. Ke5:f4 ir jaunas amerikietis Fainas nugali seną įžymų teoretiką Grünfeldą.

UŽDAVINYS Nr. 11

Baltieji pradeda ir trim ėjimais duoda matą

UŽDAVINIŲ SPRENDIMAI

Užd. Nr. 10. 1. Žb8—c6! Kd5:c6 2. Rd3:e4×
Jei 1. Ba6:c6, tai 2. Vg2—a2×. 1. Žd8:c6 2. Vg2—g8×. 1. Re4:f5 2. Žf3—d4×. 1. Re4:f3 2. Vg2:f3×. 1. Re4:d3 2. Žf3:e5×. 1. (jei kur kitur), tai 2. Žc6—e7×. (Kai kam pasirodė, kad pirmas baltųjų ėjimas yra Vg2—e2 ir, rodos, matas kitu ėjimu juodiesiems neišvengiamas, tačiau nepastebėjo juodųjų Ba6—g6+ ėjimo).

Upės „forsavimas“...

Tragiška ryšio užuomazga su jaunais kariais

— Nejuokai, — galvojau, — dabar tam visai jaunučiam kareiviui. Akyse dar berželiai varvina rąsas, širdyje įvairios geltonkasės braido po jauną kraują ir kremta, tampo gysles.

Koks brangus leidžiamasis vasarą

Nusileidau iš trečio aukšto. Žiūriu — stovi koridoriuje toks jauniklis parymęs ant palangės.

— Liūdna, — sakau, — kaip persodintam medeliui. Ilgu, neramu dūšioje.

Čia jis staiga atsigrįžo ir:

— Cha, cha, cha, cha, cha! — prapliupo kratydamas, tai pritūpdamas, tai vėl beveik ant palangės užšokdamas. Po velnių, ponuli, tai tamsta man čia tą pagrabinę giesmę giedi! Mes ten, — jis ranka parodė kazemato link, — prikūrė tiek išdaigų, kad man net pilvą skauda nuo juoko. Tai aš išbėgau atsikvėpti, o čia vėl juokdarys.

Ir dar šuktelėjo praeinantiems jaunikiams:

— Vyrai, gal nematėt liūdesio ir ilgėsio apaštalo?!

Juokais nuskardėjo visas koridorius. Išbėgau į rajoną.

— Hm, — pagalvojau, — žiūrėk tu man. Ne ant tokio pataikiau, kad jį bala kur.

Prie gimnastikos įrankių pamačiau du vyrūkus.

— Labas, vyručiai, — sakau prisiartinęs, — gražus pavakarys, a?

— Gražus. — Sako vienas, toks, žinote, apvalaveidis, su riesta nosyte.

— Nieko sau. — Pridėjo kitas, ilgakaklis ir su rudom akim.

Reiškia, ryšio užuomazga yra.

— Kaip jūs manote, — kad neauščiau be reikalo burnos, einu tiesiai prie reikalo, — kam čia tie stulpai ir balkiai ir visa kita, a?

Tas, kur su riesta nosyte, šyptelėjo ir sako:

— Moderniškos kartuvės.

— Tik virvių daugiau reikėtų, — pridurė tas, kur su rudom akim.

Atsidusau.

— Ot, — pagalvojau, — koks atsilikimas nuo kultūros. Ojoj.

— Gana juokaut, — nutraukė mane riestanosis. — Truputį pasimankštinkime! — Ir prišokęs prie turniko, kad pradėjo vartytis, visokias figūras išdirbinėti, tai aš tik išsižiojau ir užmiršau užsičiaupti.

— Gerai sakai, pasimankštinkime! — riktelėjo ir rudakis ir puolė prie žiedų.

Ką jis ten darė, nemačiau, nes prieš akis raudoni ir žali rutuliukai su žiežirbom pradėjo pasiutusį kadrilių šokti, kažkas, lyg pelė sucypė tarp grobų ir taip silpna pasidarė, kad nepasiekęs ambulatorijos turėjau sėsti ant suoliuko ir pailsėti.

Besėdint kažkas padėjo ant peties ranką ir sako:

— Ko toks liūdnas, drauguži? Neverta liūdėti. Einam, pajuokausim, padainuosim, pažaisime sviediniu. Eime!

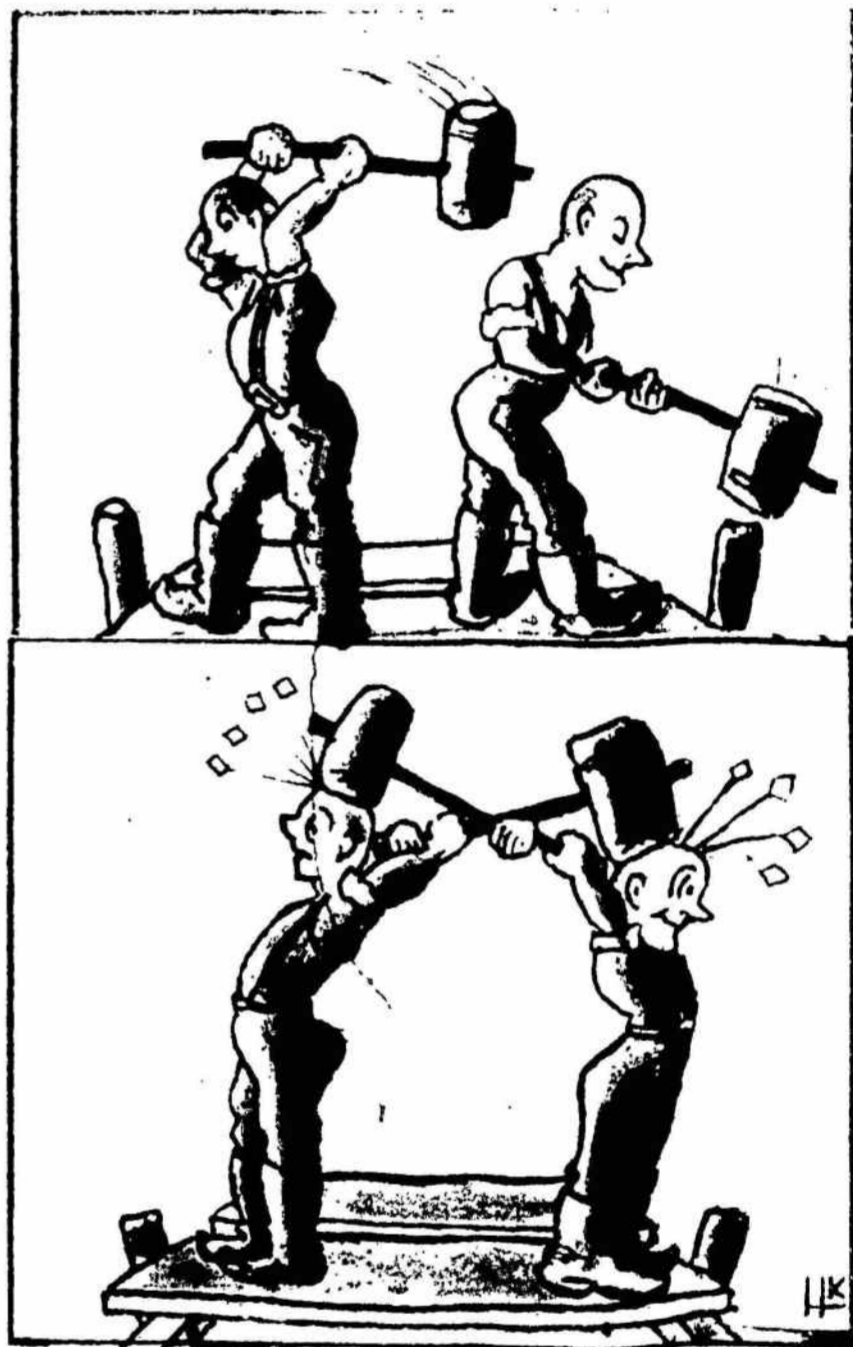
Atsipeikėjęs galvotrūkišiais įpuoliau į ambulatoriją.

— Klausyk, — klykiu prišokęs prie sanitarijos puskarininkio, — greičiau duok valerijono, aspirino, chinino, terpentino!..

— Gal ir ricinos?

— Duok ir ricinos!

Jon. Docius

Kai veiksmai atsiderina...

Prisitaikymas prie žemuogių

„Malda“, *M. Kuzmickaitė*. Iš Meno Mokyklos parodos

Kauno 11 pradinės mokyklos mokiniai mokslo metų baigimo proga savanorių šaulių būriui įteikė šautuvą, nupirktą už pačių mokinių suaukotus pinigus
Smečekauskio nuotr.

Jaunieji visuomet su „Kariu“
B. Jungmeisterio nuotr.

Motorizuotas šaulių dalinys iškilmėse
Iz. Girčio nuotr.

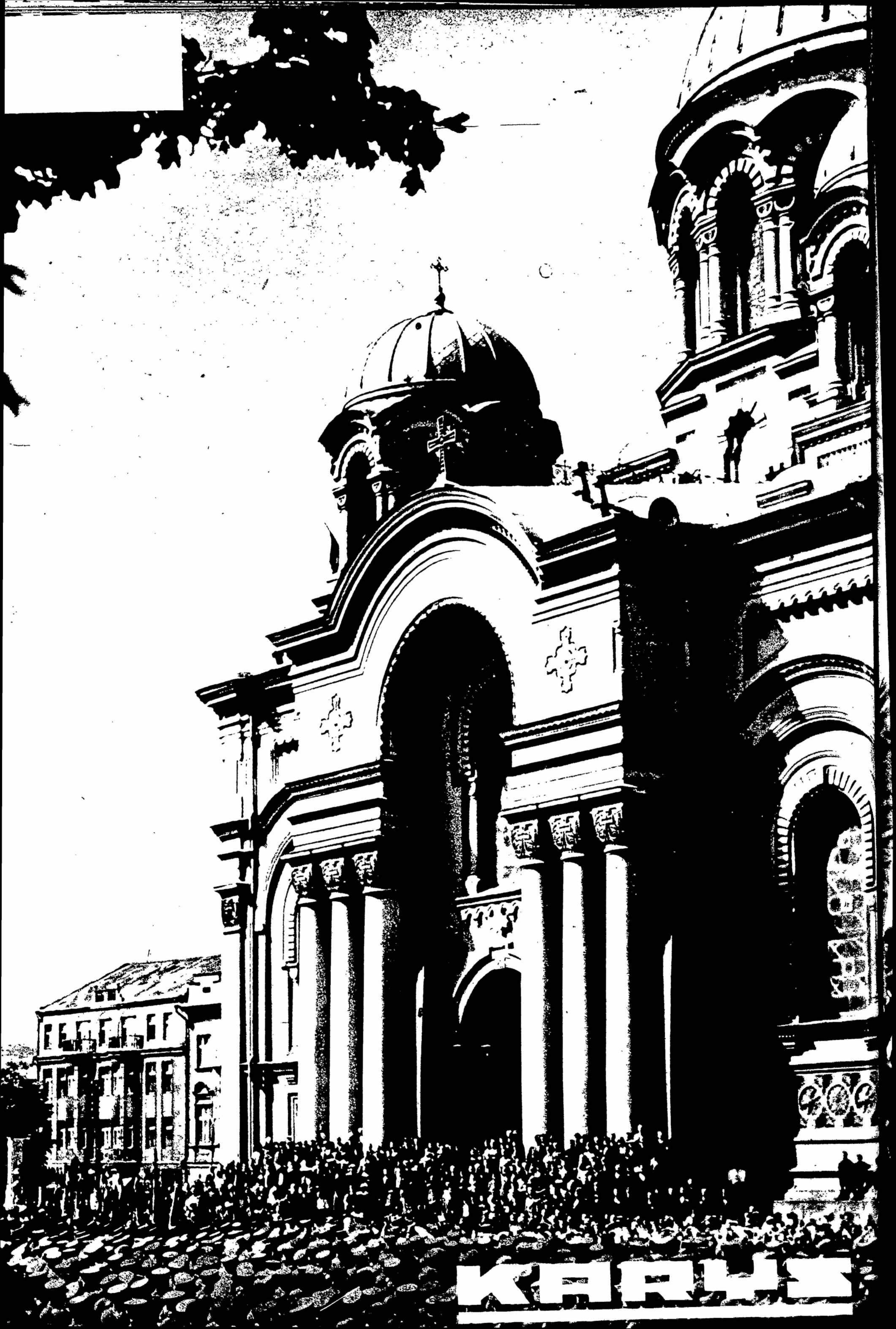
Gretimo psl. viršuje: iš kairės — šauliai raitininkai savos rinktinės dvidešimtmečio iškilmėse; dešinėje — šauliai motociklistai parade

Mielasis kaimas

KARLS